MĖNESINIS MOKSLEIVIŲ ŽURNALAS

1928 M. SAUSIO M. Nr. 1

TURINYS

		Psl.
1.	*Salomeja Neris*: Prie kryžiaus (eilėraštis)	3
2.	*Klemensas Dulkė*: Svečias	4
3.	*Petras Kapsalnis*: Kryžius	4
4.	*Petras Pakarklis*: Likalaukių vaidinuoklis	5
5.	*Vacius J-nis*: Kūčių vakarą	7
6.	**Jonas Jablonskis**: Mažmožis iš pirmųjų mano mokslo dienų	9
7.	*Vl. Viliamas*: Darbo gairės	19
8.	*Al. Žirgulys*: A. a. kun. Dr. Motiejus Gustaitis	21
9.	*K. Berulis*: M. Gustaitis — jaunuomenės auklėtojas	23
10.	**M. Gustaitis**: Titus Livius	28
11.	*V. Jas-tis*: Didieji gamtininkai ir Dievas	30
12.	*Dr. Leimonas*: At kų orientacijos linija ir taktika	34
13.	Jaunųjų žiedai (skyrius)	39
14.	Mūsų kūno kultūra (skyrius)	45
15.	Apžvalga	49
16.	Mūsų veikimas	53
17.	Mūsų gyvenimas	56
18.	Padėkos, aplinkraštis, redakcijos žodis	62

„Ateities“ Redakcija: Kaunas, Laisvės Alėja 61 Telefonas 345,

„Ateities“ Administracija: Kaunas, Laisvės Aleja 3 Telef 15—80,

„Ateities“ kaina: Lietuvoje metams	15 lt.
Užsienyje metams	20 lt.
Atskiras numeris moksleiviams ir nemoksleiviams	1 lt. 75 c.

Ateitininke, jeigu Tau rūpi jaunimas, jeigu nori, kad jaunuoliai išaugtų tikrais Bažnyčios ir Tėvynės vaikais, skaityk L. K. J. Sąjungos „Pavasaris“ leidžiamą

„JAUNIMO VADĄ“,

kuris nurodys Tau, ką turi daryti, kad išsipildytų Tavo norai.

„Jaunimo Vadas“ eina šešis kartus per metus. Kaina metams 5 litai, atskiras numeris 1 litas. Redakcijos ir administracijos adresas: Kaunas, pašto dėžė 88, tel. 18—29.

„RYGOS BALSAS“

vienintelis Latvijoje bepart. lietuvių savaitraštis. Daug tiekia žinių ne tik iš Latvijos, bet ir iš viso pasaulio, nes Ryga yra centru kultūrinio Pabaltijo gyvenimo. Nepagailėk 6 litų pusmečiui, o gausi laikraštį kas savaitę.

Adr. Riga, Katolu ielá 21.

ATEITIS

MĖNESINIS MOKSLEIVIŲ ŽURNALAS

XVIII METAI

KAUNAS — — — — — — — — 1928

ATEITIS

Mėnesinis moksleivių žurnalas

Nr. 1. 1928 m. Sausio mėn. XVIII

Salomeja Neris

Prie kryžiaus

Prie kryžiaus prikalė rankas ir kojas,
Gyva tiktai širdis.
Laisva tiktai siela sparnais plasnoja
Ir deganti širdis.

Norėjo jie ir laisvą sielą numarinti,
Vinim prikalt sparnus,
Ir išvilioti paskutinę mintį,
Ir užgesint jausmus.

Prie kryžiaus — klūpau kojas apkabinus,
Bučiuoju kruvinas vinis —
Su Juo numirt! Jį žmonės nukankino —
Man žmonės — svetimi.

Klemensas Dulkė

Svečias

Mano sieloj vartai plieno
Kaip kalnai,
Tu mane šiandie ateiti
Vadinai.

Kad atneščiau tau bangyčių
Mėlynų,
Nes iš marių tolimųjų
Ateinu...

Sveikos gyvos marių bangos,
Gintarai!
Ko taip jūsų kasos rangos,
Kaip arai?...

Aš pasveikint jus ateinu
Jau nunai,
Mano sieloj vartai plieno
Kaip kalnai...

Telšiai 1927.XII.15.

Petras Kapsalnis

Kryžius

Šimtą metų pragyvenęs, samanom apaugęs
Šaly viešojo kelelio stovi juodas kryžius.
Jam kiekvienas lauktas svečias ir kiekvienas draugas
Ir visus savon seklyčion kviesti pasiryžęs.

Dieną naktį seka sergsti ūkanotą kelią.
Kai atsimena jaunystę — ašarėlės krenta.
Liūdi rauda susimąstęs nykstantis smūtkelis,
Kad pamiršo mūsų žemė jau Golgotą šventą.

Šiandie retas pakeleivis kryžiun beužklysta,
Bet vis šaukia senas kryžius, vis praeivių moja.
Vis dar nori sugrąžinti žydrąją jaunystę, —
Kai audrų plačių palaužtas svyra ant rytojaus.

Likalaukių vaidinuoklis*).

Baladė.

Tarp ulyčių yr' miškėlis,
Likalaukių**) ti laukėlis.
Pabalaliai samanuoti,
Ir kėlaliai akmanuoti.
Ti važiuojunt rotai krotos,
Ir purvynas daugal motos.
O labiausia nakties laiki,
Ti vietala labai klaiki:
Bala klumpi plačiai tvokso,
Samanuotos kimsos riogso.
Kas tik aina, tai gundanas,
Daugal soko, kad vaidanas.
Ir daugumui atsitiko —
Niai šių, niai tų susitiko.
Kaip taip žiūri — miškas grynas,
Šlama ūžia apušynas.
Vietom karklai plačiai auga,
Ir paukštėlių daugal kliauga.
Bat daugumas kalbat šitų,
Kad tos vietos niamatytų —
Koks jaučiukas tinai bliauna,
Kai kų noktį ir pagauna.
O kai bolon įsivoro,
Ko tik smerties niapadoro.
Soko strielčius suvėdžioja,
Po tos krūmus kai mėdžioja.
Visiaip soko, juokias, klykia,
Kartais šnirpščia, kartais mykia.
Tokias kalbas vis pramono,
Katrie naktim arklius gono
Vieni soko, kad jaučiukas,
Kiti-stočiai, kad biesiukas.
Visiaip žmonas abėjoja,
Visiaip kalbas išdėlioja.
Vieni soko, kad vaiduoklis
Ar koks vagis pakaruoklis.
Śuns pakaušis unt kalnalio,
Dažnai motos unt kėlmalio.
Naktim sėdi šuva juodas,
O jom galva, kaipir puodas,
Gol pinigai ti sėnybas,
Kokių laikų niataisybas.
Mažir skrynia, kaip aruodas,
Ar varinis mažir puodas.
Susitori aisma kostų,
Šviesioj noktį apie brostų.
Ko gi reiktų, kad iškostum,
Kaip par sopnų tadu rostum.
Gol knatinių niabavilktum,
Ir su putrum apsivilktum.
Ir dėl bėdnų niagailatum,
Ir susiedus pamylatum.
Mon taip rėgias, mieli broliai,
Kad to loima nuog mus toli.
Bo daugumas, soko, bodi,
Tų kimsynų, bat niarodi.
Jau čia reikia susiprosti,
Niapadėjus nėr ko kosti.
Kai vaidintis, tai vaidanas,
Daug girdėtis, kad gundanas.
Ir mon kartų atsitiko,
Kad vaiduoklis pasitiko.
Tik saulaliai nusilaidus,
Smilktalajo mon par padus.
Boimas tartum niaturėjau,
Dėl to ko tik niadrėbėjau.
Grait mon okys atsigoda,
Spatnas žydas pasiroda.
Barzda ilga kaipir šluota,
Nuo žilumo lyg šiarkšnuota.
Kojas vilko par purvynį,
Par Sypsalas*) akmėnynį.
Tik bažiūrint ir pranyko,
Toj čigona pasiliko.
Tai to vikriai aplink sukas,
Kaip skrisdama artyn brukas.
Niekam varta, minko stogo

*) Šitos balados autorius yra kupiškietė Pajuodupės kaimo Uršulė Tamošiūnaitė, gyvenusi anirojoj pusėj 19 šimtmečio. Baladė užrašyta kupiškiečių tarme.

**) Likalaukiai yra į žiemvakarius apie 9 klm. nuo Kupiškio.

*) Balos pavadinimas.

Ir būdėlio labai blogo.
Visa juoda lyg nudagus,
Kad ji būtų kur prasmagus,
Krūptėlėjau lyg nuo žiaibo,
Kad okmenį rumkom graibo.
Jai užvalgtis minkas, šoltas,
Tik unt pečių žinklas boltas.
Kaip tik žiūri unt man šviesiai,
Aš jai špygų rodau tiesiai.
Jiniai žodžio mon niasakė,
Koišiot špygos mon pakoko.
Taip sau kalbunt—niabijosiu,
Kur mon reikia ti nujosiu.
Jau sutėmi gerai buvo,
Niapamačiau, kur pražuvo.
Kaip išjojau aš iš krūmų,
Trobos motas lyg par dūmus.
Mon taip rėgias, kad do toli,
Ziburėlis šviesiai boli.
Nusramino ir mon širdis,
Kada žmonas kalbunt girdis.
Kai prijojau unt nakvynį,
Radau gėrų gaspadinį,
Katro mani pamylajo,
Gėros rodos niagailajo.
Taip jau baigiau dienų šitų,
Kažin kaip bus rytoj rytų.
Gol niailgai raiks mėgoti,
Raiks skubėti namo joti.
Noktį gulat nianobodu,
Svėčias budit, tai niarodu.
Gaidžiai klykti kaip sujudo,
Ir mon okys atsibudo.
Jau ir žmonas girdžiu kulia,
Žiburiuoja niabaguli.
Nusiprausis dailiai šviesiai,
Ir kėliausiu namo tiesiai.
Mon arkliukas jaunas, baikštus,
Botagiukas minkai šmaikštus.
Drusiai jojau par laukėlį,
Unt Sypsalas vėl miškėlį.
Šit unt kėlio stulpas juodas,
Nėt mon žiūrint šiaušias kuodas.
Okys šviesios niamėguistos,
Arkly neinia: trėpsi, muistos.
„Vardan Dievo“ pėržėgnojau,
Kas čia dėsis, tai dūmojau.
Kaip viesulas žviegt pradėjo,
Net mon kaulai sudrėbėjo.
Bliaut pradėjo kaipir tėlias,
Ugnės mogno pilnas kėlias.
Kaip kupėtis šalin virto,
Už špygų unt man nirto.
Taip tinkinau, kad sušėrti,
Alia nėra kaip nutvėrti.
Ar čia dūšia, ar čia kūnas,
Patrinkėtų tau parkūnas!
O kad būtum mas čia dvieso,
Tai nusuktum golvų bieso!
Tadu graičiau gautum golų,
Tusyt žmonas po tų bolų.
Dabar nėra, kas daryti,
Nėr kaip saujon suvaryti.
Mon taip kalbunt rėkt nustojo,
Gol kur boloj paskavojo.
Dabar, sakau, gėlbas Dievas,
Par pustynias-šitas pievas.
Gol ir diena niabatoli,
Jau žvaigždala aušros boli.
Vėl kaip paukštis suplasnojo,
Ir kaip vėtra ūžt pradėjo.
Sukas kėliu ugnės lunkas,
Arkly sėdžiunt, siekia runkas.
Dabar čia jau kų darysiu,
„Vardan Dievo“ vėl tarysiu.
Kėlių Kryžium pėrźegnojau,
Potėriuodams namo jojau.
Niabijosiu kad tau šimtas!
Priveiks tavi žodis švintas!
Ba pėrstogės vts niurnėjo,
Lig ėžėrui atlydėjo.
Niapamačiau, kur įlindo,
Tik girdėjau, kad nuskindo
Pasibaigė to baisyba,
Alia čia tikra taisyba.

Užrašė *Petras Pakarklis.*

Vacius J-nis

Kūčių vakarą

(Iš netolimų dienų)

Rymojau prie lango... Lauke sniegulės skraidė ir klostė sušalusią žemę baltu baltu, lyg pieno putos, patalu. Jos plaštakėmis lėkė ir tūpė, kur kuriai patiko, ar ant pavytusio žiedo, ar ant pageltusio lapo, ar ant geltonkasės mergužėlės rausvo veido. Kaip linksma joms gainiotis! Nusagstė jos visus medžių stagarus, nuklojo laukus, pievas ir slėnius, padengė kiekvieną gyvybę, kuri tik žemėje lindėjo. O saulė iš aukštai, gaubstydamasi baltais rūkų šydais, slinko pačiu žemės pakraščiu, tartum, ieškodama kur geriau visai paslėpti savo veidą.

Žiūrėjau aš į ją ir sekiau, kaip kiekvieną kartą labiau raudo jos veidas, ir kaip žaidė jos užšąlusiuos spinduliuos sniegulės. Nieko nėra gražesnio už sniegulę, kuri blikčioja prieš žaizdringą saulės spindulį! O tokių sniegulių buvo labai daug: pilni laukai ir girios, apkarstyta, išpuošta kiekviena medžio šakelė, nusagstytos visos mano kambario langinės, ir vis dar krito, lėkė, kaip būriai baltų plaštakių kaitrią vasaros dieną.

Tolumoj baltavo miškas. Keistai jis atrodė, šerkšna pasipuošęs. Stovėjo lyg nudiegtas: nejudėjo nei mažytė šakelė. O už jo toli toli, platūs, balti, tomis pat sniegulėmis padengti laukai, man taip gerai pažįstami, kaip niekam kitam. Atsimenu, nekartą kitados raižė tų laukų gražią nuotaiką duslus skambučio balsas. O aš lėkiau pirmyn, tolyn.. Aš nieko tuomet negirdėjau: nei to skambėjimo, nei sniego girgždėjimo, nei arklio prunkštimo, kuris visai nujautė mano kelionės tikslą. Ir džiaugiaus, kad kas kartą arčiau savo tikslo, kad jau greičiau pamatysiu ją prie lango stovinčią ir laukiančią... Tai buvo linksma ir smagu, kai mano svajonės viena po kitos pildėsi.

Ir iš tikrųjų ją sutikau belaukiančią...

Ak, o dabar? Pramanytum — nuskristum, tik to mažyčio paukštelio trūksta sparnelių. Ir aš sėdžiu už lango ir žiūriu, kaip sniegulės skraido. Jos mano draugės, jos, kaip mano mintys, laisvos skrieja, klosto ir migdo nuilsusią žemelę.

Nieko nejaučiau kas aplink mane darėsi. Už sienos judėjo, bruzdėjo: skambėjo indai, rūko pečius, o puoduos vanduo kunksėdamas virė. Tarnaitė šveitė šaravojo kedes, stalus. Mama klojo lovas, vilko užvalkalus, taisė pagalvius. Sesuo nuošaliai pyragus minkė. Visur judėjo, ruošė, norėdami prieš Kalėdas bent kiek gražiau apsišvarinti. Tai buvo Kūčių vakaras.

Temė. Nyko kaip rūkuos pabalęs miškas, nyko iš pradžių tolimesnieji vaizdai, o paskiau ir artimesnieji daiktai slėpė savo tamsias linijas. Tik patys artimiausieji, pačiame darželyje, po pat langu, dar buvo aiškiai įmatomi.

Sniegulės dar smarkiau pradėjo kristi. Kai kurios jų atskrisdavo prie pat mano lango, atsitūpdavo ant stiklo, ir begėdiškai žiūrėjo, kas darosi mano kambarėlyje. Įkyrios jos man pasidarė: kas kartą daugiau jų atskrisdavo ir aptūpusios langus dairėsi po vidų. Nusibodo ir mečiau į jas žiūrėjęs.

Atsisėdau tamsiam kampe prie pečiaus ir paskendau saldžiuos sapnuos. Pynėsi jie vienas po kito į vieną gražią idiliją, girdėjau balsus, kurie mane supo ir liūliavo...

Ir tuo laiku tylelaičiai prasivėrė mano kambarėlio durys ir įėjo ji... Pakėliau galvą ir netikėjau... Stovėjo ji tokia graži, palaidom kasom, kuriose smaragdu žibėjo sniegulės. Ilgai domėjosi mano nustebimu, akių nepakėlė nuo manųjų ir džiaugsmo pilnu veidu klausė: „Nesitikėjai“? Bet mano nustebimas ir begalinis džiaugsmas užčiaupė man lūpas ir aš žodžio ištarti nebegalėjau. Aš ištiesiau rankas, bet pajutau, kad nyksta mano jėgos, ir aš negalėjau pajudėti iš vietos.

— Brangioji, eikš! — širdy šaukiau. — Eikš arčiau.

Ir ji angelišku žingsniu prisiartino prie manęs ir apkabino. Džiaugiaus, kaip džiaugtis kas tik gali.

— Brangusis! Pasveikinti tave atvykau. Linkiu tau laimės nematytos, linkiu linksmybės nejaustos, o del širdies tavo jaunutės vien meilės, bet karštos karštos... Ir ji prisegė rausvą gėlę, visą nekaltomis sniegulėmis papuoštą.

— Žinai, auginau aš ją ilgai. Ji augo vien tada, kai meilėj skendau del tavęs. Tik dabar ji pražydo, ir pražydo tik tau, tik tau vienam.

Aš spaudžiau ją karštai prie savos krūtinės, ir jutau tai, ką tik jaust tegali karštai mylinti širdis.

— Dzin dzin dzin — skambėjo indai.

— Užmigai? — kalbino mane namiškiai.

— Kūčia jau atvažiavo, eik vakarieniaut — ir vėl paliko vieną.

Pašokau, apsidairiau, nieko daugiau nebuvo. O ji?.. Tai buvo tik sapnas.

Bet aš pilnai tikiu, kad ji mane aplankė nors per sapną, nes ko gi taip daug sniegulių tuomet žiūrėjo per langą?!.

Jonas Jablonskis.

Mažmožis iš pirmųjų mano mokslo dienų.

Šie gerb. Autoriaus atsiminimai skirti Mariampolės Valstybinės Rygiškių Jono Gimnazijos sukaktuvių šventei. Ten juos skaitė Ant. Kriščiukaitis [Aišbė], Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo pirmininkas, taip pat buvęs tos gimnazijos auklėtinis.

Red.

Gimti man teko (1860 m. XII 30 d.) Kubiliuos (pačioj paprūsėje, pašešupyje, netoli Naumiesčio). Iš motinos pusės giminiavausi su kun. kan. J. Šipaila, motinos dėde. „Dėdulė“ kas metai apie šv. Petrą aplankydavo visus savo gimines, prieš pat šv. Petrą ir į mano gimtinę atvažiuodavo. Motina ir tas mūsų dėdulė, matyti, norėjo, kad ir aš imčiau eiti mokslus ir toliau geru ar žymiu to laiko žmogum (kunigu) tapčiau, juo labiau, kad dėdulei daug buvo motinos prišnekėta apie „gerąją“ mano galvą. Dėdulė patarė tėvams pamėginti mane į Naumiesčio mokyklą leisti.

Naumiesčio mokykloj išbuvau tris žiemas, gyvendamas tenai pas vieną savo dėdę, motinos brolį. Mokykloj mokytojo darbą dirbo Lapinskis. Į mokyklą įstojau jau mokėdamas gerai skaityti senąjį ar naująjį *Aukso Altorių*; siuvėjas, siuvęs kurį laiką mūsų namuos, iš jo, iš to *Altoriaus*, jau buvo išmokęs mane lietuviškus spaudinius skaityti.

Toj mokykloj būta daug visokių mokiniukų (miestiečių ir kaimiečių). Iš kalbų rusiškai tesimokėm visi joje. Tikyba — jos įsakymai, įvairios nuodėmės ir dorybės — buvo kunigo, vietinio vikaro (kun. J. Marmos) aiškinama mokslo pradžioj, rodos, lietuviškai, bet pats katekizmo mokslas ir pradžioj reikėjo eiti man iš vadovėlio, lenkiškai teišspausdinto. Tas katekizmas buvo vardu, rodos, *Mały Katechizm polski*. Jo pradžia man pasirodė sunkiausia: man, visai nemokėjusiam tada lenkiškai šnekėti skaityti, kaip ir kitiems pradėjusiems eiti mokyklos mokslą, reikėjo tuoj skaityti ir mokytis atmintinai pirmasis jo, to kat-mo, skyrelis ir išmokt atsakyti į klausimą: „Co to jest katechizm?“ Katekizme į jį buvo atsakoma: „Katechizm jest to nauka o Bogu i świętych Jego przykazaniach“. Pradžiai šitas mokslo dalykas man, nemokėliui, buvo labai sunkus, ir tikybos pamoka pradžioj baigdavos gana dažnai labai negražiai: po kunigėlio klausimo man, kiek pamikčiojus bent pradžioje, reikėdavo tuojau klauptis; po manęs klaupdavos tuoj pasieny ir keli kiti draugai, kurie būdavo tikybos mokytojo paklausti; taip drebėdami paklūpodavom visi, kol kunigėlis išklausinėdavo iš eilės visus kitus. Pabaigęs savo klausinėjamą darbą, kunigas liepdavo mums prigulti ant suolo atkišus tam tikrą užpakalio dalį, per kurią paskum suduodavo kelis kartus savo lendre ar lazdele. Šios rūšies įnagiu naudodavos mokykloj tam tikrais atsitikimais ir Lapinskis, bet man tas jo įnagis ne labai buvo įkritęs į akį.

Mieste gyvendamas šiaip taip įpratau tarti tam tikrus žodžius lenkiškai, ir dėl tikybos mokslo, einamo mokykloje, rodos, vis mažiau būdavo mano tos rūšies susidūrimų su tuo nelemtuoju mokslo įnagiu.

Su pačiu mokytoju Lapinskiu nedaug teturėjau pradžioj darbo: jis dirbdavo daugiau su vyresniųjų skyrių mokiniais, o mane ir kitus tolygius vaikus turėdavo išklausinėti paprastai vyresniųjų skyrių mokiniai ir paskum tik jam referuoti apie mūsų mokslo pažangas. Dažniausiai turėdavau mokykloj su savim šiokią tokią „bulkutę“ arba šiaip valgomą mažmožį, kyšteldavau jį susiraukusiam savo klausinėtojui, jis suminkštėdavo ir paskum gana gerai, rodos, ką pasakydavo apie mane Lapinskiui.

Po kiek laiko ėmė lankyti Lapinskį tam tikrais tarpais motina, paklausdavo apsilankiusi, kaip aš savo darbą dirbąs, ar netingįs, ar nesiožiuojąs, ar esą kiek vilties, kad aš išeisiu kaip reikiant savo mokslą. Lapinskis motinai paprastai mane pagirdavo, ją tuo nuramindavo, nuraminta ji apie tuos mokytojo pagyrimus ir kitiems pranešdavo arba šiaip jais pasigirdavo pažįstamiems ir giminėms.

Ateidama klausti apie mano mokslą, motina paprastai šį tą (sūrelį, sviesto gniūžtę, viščiuką, vištelę ar ką kita) atnešdavo mokytojui. Iš motinos girdėdavau, kad mokytojas mane pagirdavęs, ir po kiek laiko supratau, kad ir neaiškiai, jog motina tuos mokytojo pagyrimus labai brangina. Būdavo, man rodos, ir šiaip: juo labiau buvau mokytojo giriamas — juo daugiau ji matydavo mokytojo nuopelnų ir vis daugiau ką pakišdavo mokytojui atsidėkodama už jo rūpesčius.

Ano laiko mókymas buvo, šiaip ar taip, labai nepaprastas man: išmokau kiek paskaityti rusiškai, paskum ir minėtąjį katekizmą, mokėjau po kiek laiko sudėti, skirti, dauginti ir dalyti ne didžiausius skaičius ir paprasčiausius uždavinius spręsti. Bet rusiškai mokėdavau atsakyti tik į paprasčiausius savo mokyklos klausimus. Žmonės, kurie arti manęs buvo, nesakydavo, rodos, nei man nei kam kitam, kad aš esąs tinginys, liurbis ir šiaip išdykėlis, bet pats lyg nesijaučiau tikrai esąs mokytesnis: mokykloje, tiesa, dažnai tekdavo ir be pietų pasilikti po pamokų („koze ar karcery“). Toj mano nelaimėje tam tikra žmonelė, tarnavusi mano gyvenamajame bute, paprastai šį tą atnešdavo man į mokyklą mano „nelaimei“ sumažinti..., ir iš tos „nelaimės“ pareidavau, čia neslėpsiu, ne visada alkanas namo (į savo gyvenamąjį butą).

Taip mokiausi mokykloje t r i s ž i e m a s. Buvau išmokęs, žinoma, šalia mokyklos ir ministrantūrą, tam tikru laiku mokėjau ir „klapčiuku“ patarnauti mišiose. Kas metai vasaros pradžioje apie šv. Petrą atvažiuodavo į Naumiestį dėdulė, giedodavo per atlaidus sumą, aš klapčiukaudavau jam (per sumą patarnaudavau). Daug gerų dalykų prišnekėdavo jam apie mane namiškiai ir, rodos, kiti, buvo imta kalbėti apie „Starapolės klesas“, apie to-

lesnį mano mokslą. Ir dėdulė ėmė raginti, kad tėvai pamėgintų leisti mane į tas „klesas“. Tėvai atliekamo tam pinigo neturėjo. Ypačiai motina norėjo, kad aš toliau mokyčiaus ir... Buvo šitaip pagaliau sutarta: tėvai, radę kur kiek pinigo, pradeda leisti mane į tas „klesas“; jei išduosiu tam tikru laiku (tuoj po metų) egzaminą į antrąją klasę, tad ima leisti mane toliau į gimnazijos mokslus jau dėdulė iš savęs. Rudenį, apie Žolinę, nuvežė mane į Mariampolę egzaminų laikyti. Išlaikiau. Egzaminai, teisybę sakant, buvo nesunkūs: turėjau pasirodyti mokąs skaityti rašyti rusiškai, mokąs poterius, įsakymus, turįs supratimo apie pirmuosius aritmetikos dalykus. Su tokiais egzaminais ir mokytojų, rodos, nedaug teturėta darbo pirmiau. Per egzaminus turėjau paskaityti rusiškai porą sakinių iš Paulsono chrestomatijos apie tai, kad „Авдотья Петровна Зимина была больна, нездорова и не могла выходить изъ комнаты“*). Egzaminuotojams ar egzaminuotojui mano skaitymas gana patiko, pats aš, perskaitęs tekstą, pasisakiau suprantąs, kas čia pasakyta, egzaminuotojai liepė man iš tų pat knygų parašyti mano skaitytąjį tekstą lentoje. Taigi jiems pasirodžiau mokąs ne tiktai skaityti, bet ir rašyti rusiškai. Iš aritmetikos mokytojas parašė lentoj „27|9“. Skaičius reikėjo dalyti iš devynių ar trijų, dabar gerai neatsimenu. Pažiūrėjęs į lentą, į lentos skaičius ir šiaip ženklus, supratau visą klausimą ir, visai priėjęs prie lentos, parašiau kur reikiant atsakymo vietoje 9 ar 3 (tų dviejų skaičių gerai neatsimenu). Egzaminuotojui mano parašymas ir ištarytas žodžiu atsakymas patiko, jis mane atleido: tuo mano rašto darbu ir išreikštu žodžiais atsakymu pasibaigė ir aritmetikos egzaminas. Kaip buvau egzaminuojamas į I klasę iš tikybos dalyko, dabar visai neatsimenu: tas egzaminas praėjo man visai nejučiomis.

Tą pačią dieną ar tuoj kada po visų egzaminų buvo man pasakyta, kad aš esąs tarp kitų į pirmąją klasę priimtas. Man ar mano globėjams buvo pranešta, kada reikią būti gimnazijoj su visais reikalingais drabužiais ir t.t. Tėvas parsivežė mane namo, tuoj rado siuvėją, nupirko, kas buvo reikalinga, ir pasiūdino man drabužius. Mandierai tik be reikalo prisiuvo jisai septynias sagas (reikėjo devynių) ir šinelį pasiuvo labai ilgą („ant išaugimo“). Kai nuvežė tam tikrą dieną į Starapolės miestą mokytis, mandieroje tuoj persiuvo siuvėjas visą pryšakį, įsiuvo į jį devynias sagas, tėvas nupirko man tam tikrą anų laikų „studentišką“ kepurę, o šinelį po kiek laiko pats aš pasitaisydinau: bevaikščiojant miesto ir pamiestės purvynuose ar šlapiose vietose, šinelio žemutinis galas pats pasidarė toks, jog reikėjo tuoj sutrumpinti, ir paskum jau niekas, rodos, nebesistebėdavo gatvėje mano viršutiniu drabužiu,

Už mano laikymą tėvas suderėjo mokėti per metus 75 rublius. Su buto draugais nesunku buvo susišnekėti: jie mane supras-

*) Avdotija Petrovna Zimina sirgo, nesveikavo ir negalėjo iš kambario išeiti.

davo, aš juos suprasdavau, sunkiau buvo pačioj gimnazijoj, bet apie ją kiek vėliau kalbėsiu.

Čia pat turiu pranešti, kad prieš imdamas lankyti gimnaziją ėjau, kaip ir visi kiti mokiniai, tam tikrą dieną bažnyčioj i š p a ž i n t i e s. Tą dieną beveik visos klausyklos buvo mokinių apgultos. Mažiau jų buvo tik prie tų klausyklų, kurios arčiau didžiųjų bažnyčios durų buvo; įėjęs į bažnyčią tuoj nuslinkau prie pirmosios klausyklos, buvusios kairėje. Atėjus tam tikram laikui, prislinkau prie pačios klausyklos ir, pasakęs tam tikrus žodžius, ėmiau sakytis vienuoliui, ką kada pikta padaręs, kuo kada nusidėjęs. Mano graudentojas (kun. M-kas) tuoj pradžioje, po pirmųjų mano išpažinties žodžių, paklausė mane, ar aš nemokąs l e n k i š k a i sakinėtis, pasakė, kad man, mandierotam mokiniui, nebetinką l i e t u v i š k a i šis žymusis klausyklos darbas dirbti, prižadėjau toliau... gudresnis būti. *)

Pradėjau ir gimnaziją lankyti. Kai parėjus iš gimnazijos „dozorca“ (bendrabutėlio vyresnysis mokinys) paklausė mane kartą, kas man užduota iš g e o g r a f i j o s, gerai atsimenu, kad jam mano atsakymas nepatiko: pradžioj vieną kitą kartą jam į tos rūšies klausimus buvau pasakęs, kad mokytojas (Plevinskis) klasėje tik vaikščiojęs, ką sakęs, kitiems ką rodęs pakabintam sienoje žemėlapyje, pasišaukdavęs vieną kitą mokinį prie savęs, jiems ką liepdavęs sienoje parodyti ar jam, Plevinskiui, ką atsakyti, bet išmokti ką atmintinai neliepęs... Klasėj buvo daug ir kitų naujų man dalykų: vienas mokytojas ką rusiškai piktai balsu purškavo, kitas (Древсъ) ką vokiškai skaitydavo, kuo barškindavo ir ką aiškindavo, kitas (Grigorevskis ar Šimanskis) kalbėdavo klasėj jau apie lotyniškąją kalbą, ką lotyniškai skaitydavo ar sakydavo, rašydavo ar minėdavo žodžius „amo, amas amat... bibo, bibis bibit...“ Vienas mokytojas (Ulinskis) klasėj aritmetikos dalykus mums dėstydavo; tas lengva buvo suprasti, nes, pastebėjęs mokinį ko nesuprantant, ir lietuviškai jam vienu kitu žodžiu pats paaiškindavo savo klausimą, tik jis labai skubėdavo ir, man rodės, piktokas buvo. Mokinių toje klasėje, savo draugų, turėjau labai daug: buvo aiškiai žinoma, jog toj klasėj (v i e n o j e didžiulėje salėje) yra a š t u o n i a s d e š i m t š e š i mokiniai. Pats aš į gimnaziją buvau įstojęs 1872 m. eidamas, beveik baigdamas, dvyliktus metus, bet klasėje buvo ir tokių mokinių, kurie, aišku, buvo daug vyresni: žinojom beveik visi, bent aš gimnazijoj buvau tuoj sužinojęs, kad jie jaunesniųjų savo brolių ar šiaip giminiečių metrikomis buvo įstoję į gimnaziją. Tarp pradėjusių su manim mokslą gimnazijoj buvo ir einančių k e t u r i o l i k t u s ar š e š i o l i k t u s metus.

*) Tas vienuolis, kai mokslą ėjau jau Maksvoje ir buvo pradėjus eiti užsieniuos „Aušra“, kai Mariampolės gimnazijoj smarkiai dirbo jau Petras Kriaučiūnas, vienuolyne ir šiaip miesto gyvenime buvęs jau žymus „litvomanas“ — smarkiai dirbęs su jaunąja mūsų karta.

Pati gimnazijos valdžia tų mūsų gudrybių dar nesuprasdavo. Atsimenu, inspektorius Абрамовичъ, išbaręs ir visaip iškoneveikęs skriaudusius mūsų klasės mažuomenę didžkius, paklausė vieną, lyg pasipiktinęs, kelintų jis esąs metų. Tas pasisakė esąs jau dešimties metų; Абрамовичъ tik pasakė jam „дубина“,*) nusispiovė ir nuėjo į raštinę pažiūrėti (į mokinių dokumentyną), kelintus tikrai metus eina tas mokinys.

Raštinėje jis (inspektorius) rado, kad „tas mokinys“ tikrai, einąs tiktai v i e n u o l i k t u s metus: jis buvo ne savo metrikomis (ir ne savo v a r d u) įstojęs į I klasę. Inspektorius, tas Абрамовичъ, nusiminęs ar tik prisispiaudęs, nebeatėjo tą dieną mūsų ràmdyti, barti, tildyti... Tik po kiek laiko ėmė visi ar beveik visi mokiniai savomis metrikomis stoti į gimnaziją. Mano laiku šitos mokinių tėvų gudrybės buvo gimnazijai, matyti, ne visai suprantamos.

Iš einamų klasėje dalykų atestuodavo mane mokytojai labai įvairiai: a) mokslo ketvirčiui pasibaigus, cenzūroj buvo pažymėta, jog tikybos mokslą aš labai gerai moku (buvau, mat, ne peštukas, tylus, geras religingas vaikas, ką galėdamas dirbdavau kunigo pamokoms, kunigas doru vaiku mane laikydavo); b) iš vokiečių kalbos mokytojas man *du* (2) parašydino į cenzūrą (tada mokinius atestuodavo tiktai pažymiais 1, 2, 3—весьма удовлетворительно удовлетворительно ir неудовлетворительно**)

Visų kitų dalykų mokytojai, bent pradžioje, negerais pažymiais turėjo mane atestuoti. Silpnai mokėjo atskirus klasės dalykus, rodos, ir daugumas mano draugų. Kad ir visa klasė ne geriausiai mokėjo rusiškai, bus matyti, tikiuos, ir iš šio tų laikų fakto. Mokytojas Ulinskis, dėstęs mums tada aritmetiką, nebuvo patenkintas nė mūsų kalbos mokėjimu. Prieš Kalėdas arba Velykas, per paskutiniąją savo pamoką jis sakydavo paprastai negerai klasei p a m o k s l ą: sakydavo, kad tos klasės mokiniai turį toliau tikrai pasitaisyti, nustoti tinginiavę, imt pagaliau dirbti kaip reikiant, kad to laukią ir jų pirmiausia tėvai ir mokytojai, kad to laukią ir visi kiti sveikos galvos ir geros širdies žmonės... Tokį p a m o k s l ą r u s i š k a i sakė jis prieš pat Kalėdas ir mums. Bet sakydamas savo pamokslą jis tuoj pastebėjo, kad mano klasės mokiniai, užuot susigraudinę ar prisižadėję imti tikrai toliau taisytis, dairos į šalis ar tik n e k l a u s o jo, negaudami reikalingo įspūdžio. Tat pastebėjęs ir supratęs viso dalyko priežastį, jis ėmė klasėje tą savo pamokslą toliau mums l i e t u v i š k a i drožti, ir, atsimenu, bent pusė klasės v e r k ė m s u s i g r a u d i n ę, jautėmės esą tikrai kalti, gailėjomės anksčiau to dalyko nesupratę... Kas kita yra mokėti kiek savo tarpe susišnekėti svetima kalba, kas kita —

---

*) Baslys.

**) Drevsui, savo tų metų vokiečių kalbos mokytojui, patikdavau, rodos, tik tuo vienu, kad „Яблонскій сидитъ тише и шпокойно“ („Jablonskis ramiai ir tyliai sėdi“). Gerokai atestuodavo, rodos, ir dailyraščio mokytojas, buvęs drauge ir литовскаго языка ‚mokytoju“ (tą kalbą sykį savaitėje turėdavau po visų kitų pamokų).

klausyti rimto žmogaus pamokslo, sakomo svetima klausytojams kalba. Ulinskis, mūsų matematikas pats kilimo buvo iš žemaičių krašto ar tiktai iš kitos Nemuno pusės.

Antrą pusmetį, apie Velykas, kiek pagyvėjau mokykloj, galėjau daugiau suprasti rusiškai, bet visiškai pasitaisyti, tos klasės kursui baigti sėkmingai, buvo jau vėlu: nemokėdamas tos klasės kurso pradžios, nebegalėjau tam tikrų dalykų kurso nė toliau klausyti sėkmingai. Keli mokytojai, aišku buvo, suprasdavo, jog aš imu jau kiek geryn eiti klasėje ar tikrai taisytis. Tą suprasdavo, mačiau, metų gale ir keli mano draugai. Buvau beimąs galvoti apie pakėlimą manęs metų gale į antrąją klasę, bent norėjau jau tikrai į ją nukilti; mokiniai tais metais buvo pakeliami mokykloj, žinojau, tik iš egzaminų. Žinau, jog per egzaminus gerokai atsakiau ir iš zoologijos dalyko: teko apsakyti egzaminuotojui apie voverę, apie tai, kaip ji šokinėja medžiais, minta kankorėžių sėklomis, riešutais ir kitais tos rūšies vaisiais ar mažmožiais. Dėl zoologijos egzaminų kokių kliūčių, rodos, nebuvo. Po visų egzaminų mokytojai nusprendė palikti mane toj pat klasėj antrus metus, nors keli silpnoki mokiniai, mano draugai, buvo pakylėti, žinojau, tada į antrąją klasę. Dejavau, verkiau, pykau — labai gailėjaus, kad neteko man į antrąją klasę pakilti... Bet tas sulaikymas manęs pirmaisiais metais toj pačioj klasėj buvo kaip tik, rodos, mano gelbėjimas: silpnas patekęs į antrąją klasę, nekiek tebūčiau galėjęs joj pasitaisyti tolesniam gimnazijos mokslui. Jam, tam mokslui, reikalingas buvo, rodos, pirmiausia tvirtas pagrindas po savim turėti: be to pagrindo nebūčiau galėjęs toliau kaip reikiant mokytis.

Buvo sutarta, kaip sakiau, prieš metus, kad pirmaisiais metais dėdulė kokių lėšų man mokslui eiti neduos, kad pačioj pradžioj tėvai patys mane leis į mokslą. Tėvai, žinoma, laukė iš manęs pirmiausia gerų mokslo rezultatų: patys jie tikrai nebegalėjo toliau mane laikyti savo pinigais gimnazijoj. Mano nepakėlimas į antrąją klasę, žinojau, turėjo baisiai nuliūdinti mano tėvus, bet buvimas tiek laiko gimnazijoj tarp miesto žmonių, tarp suktų ir nesuktų vaikų, tarp visokių mokytojų mane kiek gudresnį ir šioj mano bėdoj padarė: visą vasarą turėjau anksti keltis, apsišarvavęs mandiera ganyti gyvulius ir... baigiantis vasarai vargais negalais išaiškinau motinai, jog dabar, sutvirtėjęs ar sustiprėjęs gimnazijoj, aš tikrai mokyčiaus toliau kaip reikiant, jog šita mano didžioji nelaimė (pasilikimas toj pačioj klasėj), tikrai sakant, ne dėl mano paties kaltės yra atsitikusi. Verkiau kalbėjau jai daug, geriausių dabar norų buvau pilnas, pagaliau maldingajai savo motinėlei išaiškinau, kad reikią dabar... sumeluoti dėdulei, nuvažiavus pasakyti jam, kad aš išlaikęs egzaminą, kad galįs stoti dabar toliau į antrąją klasę, kad dabar tėvai nebegalį toliau manimi rūpintis; tėvams prišnekėjau ir išaiškinau, kaip kas reikią pataisyti ir pačioj cenzūroj, idant dėdulė,—jo parapijoj (Keturvalakiuos) kitų mokinių nebuvo, pats jis į mano

gimnazijos miestą ligi to laiko nevažinėdavo, — tuoj iš pačios cenzūros matytų, jog mano tiesa sakoma. Tėvai prisibėdoję ir prisiaimanavę pagaliau sutiko su savo sūneliu. Nusipirkau buteliuką chloros, ir iš „не переведенъ въ слѣдующій классъ“ su chloros ir tam tikro brūkšnelio pagalba padariau cenzūroj—„переведенъ въ слѣдующій классъ.“ Turėjau perdirbti pačioj cenzūroj ir kelis jos pažymius—tuos, kur buvo skaitmuo 1, turėjau išreikšti patenkinamaisiais (2,3) pažymiais. Didis buvo mano nusidėjimas, bet kito galo, kitos išeities nei aš nei tėvai nematėm. Dėdulė nieko pikto nepasakė—sutiko toliau už mane pats mokėti gimnazijai. *)

Taigi vėl įstojau į pirmąją gimnazijos klasę, tik dabar ji buvo daug mažesnė ir keli jos mokytojai buvo jau nauji: nebebuvo, rodos, Drevso, Plevinskio, Grigorevskio. Gimnazijai pasisakiau savo cenzūrą pametęs...

Klasės mokslas tuoj man palengvėjo: pagyvėjau, palinksmėjau, tuoj susiėmiau dirbti kaip reikiant, beveik visi mokytojai visai gerus pažymius man ėmė rašyti, tik kunigas p r a d ž i o j kiek sumažindavo man savo pažymį — kurį laiką mano asmeny jis matė prieš save a n t r u s m e t u s sėdintį toj pačioj klasėj mokinį, tinginį, ne visai gerą vaiką. Per didžiąsias šventes važinėdavau dabar nuolat į Keturvalakius. Parvažiuodamas Kalėdų (ir kitų didžiųjų švenčių), cenzūrą nuveždavau dėdulei saviškai apdirbtą: iš „ученикъ I класса“ padarydavau joje „ученикъ II класса“, iš „ученикъ II класса, toliau — „ученикъ III класса“... Pačioj gimnazijoj, kai reikėdavo grąžinti cenzūra, šiaip taip ir vėl išsisukdavau: geram mokiniui bėdoje visada, rodos, nesunku yra išsisukti, bent kiek lengviau nekaip silpnam mokinėliui.

Po mokslo metų, sulaukęs tam tikro laiko, buvau pakylėtas į II klasę, tik dėdulei, kaip jau sakiau, pažymėjau cenzūroj ir savo žodžiais aiškinau, kad aš stojąs dabar į III klasę. Į II klasę stodamas gavau gimnazijoj „похвальный листъ“ (tokius „listus“ gaudavau beveik ir visose kitose klasėse).

Kai buvau antrojoj, dėdulės „III“, klasėje, jis sykį atvažiavo netikėtai į mano gimnazijos miestą, atvažiavęs sutiko mane su draugais tuoj gatvėje, tuoj lenkiškai paklausė, ar tat esą mano draugai, pažymėjo balsu, kad, vadinas, mes visi esą jau III klasės mokiniai. Sumeluoti dabar negalėjau. Papurškavęs nuvažiavo dėdulė į kleboniją, iš kun. J. Česnos, mano tikybos mokytojo, viską sužinojo apie mane. Mano tikybos mokytojas, išgirdęs apie šitą mano nelaimę ir ją kaip reikiant supratęs, dabar pats mane gelbėjo: labai išgyrė mane dėdulei, mažino jam mano kaltę ir viską darė, kad dėdulė tą kaltę man pagaliau dovanotų ir toliau vėl mane šelptų. Dėdulė po trejų ar ketverių metų šitą didįjį mano

*) Per išpažintį niekad nesisakydavau kunigui taip sunkiai nusidėjęs, nors buvau labai religingas vaikas. Kodėl taip dariau? — Tą savo „sumelavimą“ dėdulei, būdamas gimnazijoj, niekad nelaikydavau n u o d ė m e. Eidamas išpažinties apie šitą sumelavimą nė nepagalvodavau.

nusidėjimą pagaliau ir visai užmiršo (buvo jau labai senas žmogus).

Antrojoj klasėj prisidėjo nauja kalba: pusgalvis plėvėsa Berlingeris ėmė mokyti prancūziškai, Drevso vietoje nuo antrųjų I klasės metų buvo jau, rodos, Trochanovskis. Berlingerį čia nepaprastai pažymėjau dėl daugelio priežasčių. Antrojoj klasėj pažymius atskiriems mokiniams statydavo, jo liepiami, tik tam tikri klasės vyresnieji („дежурные") labai nepaprastai: sakysim, pats aš antroj klasėj buvau pilnas ir gražus vaikutis, bent daugelis kitų žmonių taip apie mane sakydavo. Atėjęs į savo pamoką, Berlingeris visada tikrindavo, ar visi yra klasėje mokiniai, kiekvieną skyrium iššaukdavo, gražiai atsistodavom, pasirodydavom, ką pasakydavom ir t. t. Atsimenu, kartą mane, „sugudrėjusį" savo mokinį, šaukia jis pasirodyti klasėje pamokos pradžioje, iššauktas atsistojau, iškėliau galvą, buvau prisikabinęs ant krūtinės jau ir grandinėlę, jam visu savo pirmagaliu patikau, jis mane garsiai pagyrė ir ką pagalvojęs paklausė, ar neturįs aš seserų. Pasisakiau turįs dvi seseri. Berlingerio paklaustas, kiek metų turinčios mano seserys, pasakiau iš savo vietos tik šiuos žodžius: „Одной шестнадцать, другой восемнадцать".*) Šis atsakymas jam labai patiko, ir jis liepe „дежурному" (vyresniajam mano suolo mokiniui) pastatyti man „du pliusu", tam tikrą gerąjį, jo giriamąjį pažymį. Tuos pliusus mokytojas rinkdavos ir iš jų, atėjus tam tikram laikui, ketvirčio pažymį statydavo mokiniui.

Trečiojoj klasėj prisidėjo dar viena kalba: dabar graikų kalbą pradėjau eiti gimnazijoj. Nuo tos klasės gimnazijoj ėjau, vadinas, jau šešių kalbų mokslą — mokiaus pamokose rusiškai, lotyniškai, graikiškai, vokiškai, prancūziškai ir lietuviškai.

Nuo trečiosios klasės prasideda naujas mano mokslo metų laikotarpis: to pusgalvio ar sumišėlio mokytojo (Berlingerio) nebebuvo, ėmė dirbti mano klasėje keli naujį mokytojai (Savickis, Staniškis), ėmė aiškėti, kad man ypačiai seksis senųjų kalbų mokslas, tik Ulinskis, matematikos mokytojas, matydamas žurnale labai gerus mano pažymius iš senovės kalbų, pradėjo į mane labiau šnairuoti, man prikišdavo, kad aš nesimokąs be reikalo matematikos, sakydavo man ir visai klasei: „Одинъ мой братъ по латыни говоритъ, по гречески поётъ, но математики не знаетъ, въ Америкѣ теперь мѣшки таскаетъ".**) Tuo jis man prikišdamas pasakydavo, kad matematikos mokslas esąs žmogui reikalingiausias dalykas, ragindavo mane jo dalyką ypačiai turėti galvoje. Ėmęs kiek daugiau mokytis matematikos, daugiau uždavinių spręsti atsidėjęs iš senojo (pirmųjų klasių) matematikos dalyko kurso, šiaip taip patvirtėjau ir matematikoj, susigerinau pagaliau ir su Ulinskiu; pabaigus man ketvirtąją klasę, Ulinskis pasitraukė ir pats iš gimnazijos, gavo visą emeritūrą...

*) Viena šešiolikos metų, antra aštuoniolikos (sumelavau).

**)Vienas mano brolis kalba lotyniškai, dainuoja graikiškai, tačiau nemoka matematikos ir todėl Amerikoj maišus nešioja.

J. Jablonskis, aukštesniųjų klasių (VII ar VIII kl.) Mariampolės gimnazistas.

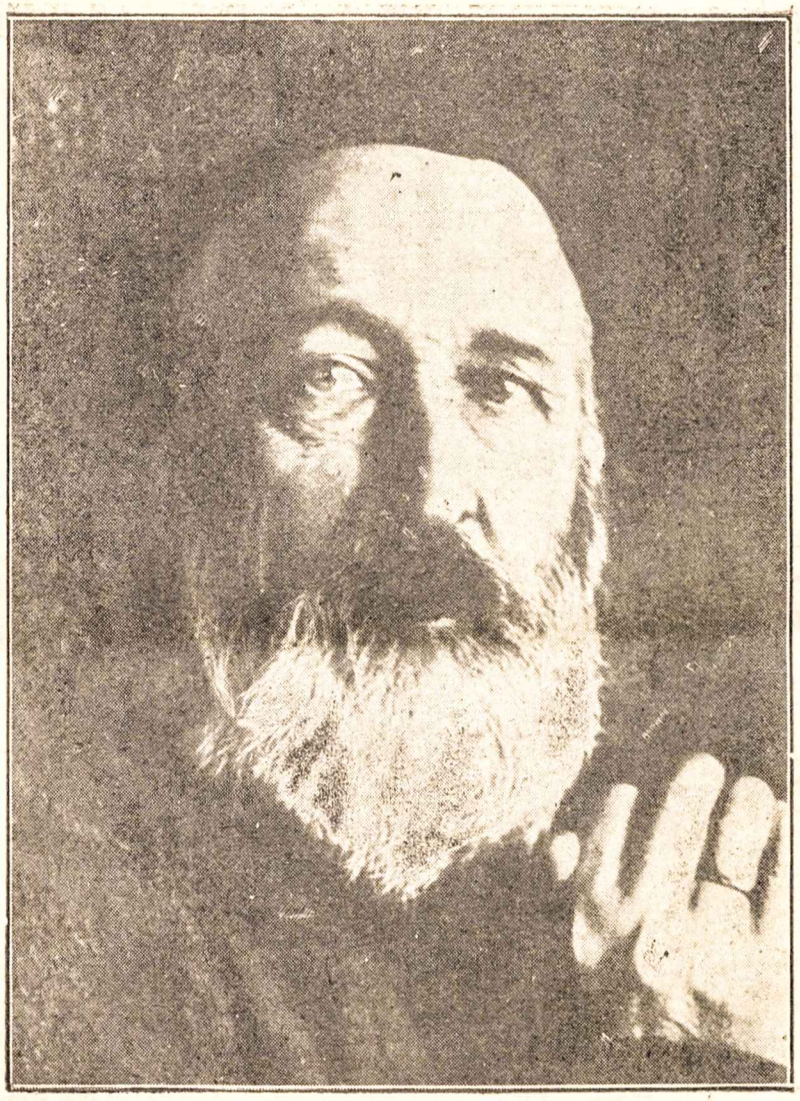

Prof. Jablonskis Rygiškių Jonas, lietuvių rašomosios kalbos tėvas.

Mokytojų toliau ir labai gerų susilaukdavom. Tarp jų ypač pažymėtini yra, rodos, Павелъ Илларіоновичъ Васильевъ, (rusų kalbos ir literatūros mokytojas), Вышковскій (matematikas ir fizikas), Vasilevskis... Geruoju savo mokytoju mes laikėm dėl daugelio priežasčių ir kun. Jurgį Česną: šį žmogų labai brangino ir v i s i gimnazijos mokiniai su mokytojais. Kai baigėm gimnaziją, ėjom atsisveikinti su visais s a v o mokytojais, bet su juo, su tuo kunigu, ėjo galutinai atsisveikinti baigusių klases tiek katalikai, tiek provoslavai, tiek evangelikai, tiek žydai... Su kitais tikybos mokytojais ėjo atsisveikinti tik tie mokiniai, kuriuos jie buvo mokę.

Apie kitus to laiko gimnazijos dalykus čia tuo tarpu nekalbėsiu. Šitame straipsny pažymėsiu baigdamas tik tą mažmožį, apie kurį Rygiškių Jonas ir J. Jablonskis paprastai neiškenčia nekalbėję savo straipsniuos — apie vieną mūsų „kalbos dalyką".

Lietuviškai spausdintose to laiko vilniškėse knygose, kai mokiaus gimnazijoj, jau „kirilica" tebuvo vartojama; Prūsuose tam tikri drąsuoliai ar verteivos spausdindavos lietuviškų knygų ir s a v o m i s raidėmis, bet jose (knygose) buvo tada pažymima, kad jos esančios s e n i a u V i l n i u j e išspausdintos (J. Zavadskio spaustuvėje). Lietuvių kalbos mokytojas lentoj paprastai nieko nerašydavo liepiamąja vartoti „kirilica"; į klasę mes (mokiniai) ateidavom be kokių knygų, kalbos mokytojas pats arba mes, jo liepiami, ką paskaitydavom klasėje, iš mokytojo (Staniškio) atsineštųjų „s e n e s n i ų j ų k n y g ų", mokytojas paaiškindavo vieną kitą jų žodį arba posakį... Ar yra mane mokęs lietuviškai Ulinskis*) — to neatsimenu. Staniškis yra tikrai mane mokęs: jis atsinešdavo į pamoką kurį nors Valančiaus ar Daukanto arba kito kurio žymesnio mūsų rašytojo (Duonelaičio...) vieną kitą kūrinėlį, skaitydavo jį kiek arba mums duodavo skaityti, ką-ne-ką aiškindavo, kartais stengdavos paaiškinti vieną kitą naujesnį jam ir mums kūrinėlio žodį..., bet apie šiokias tokias mūsų kalbos taisykles, apie jos gramatiką ar istoriją man netekdavo nė iš Staniškio išgirsti... Tuoj po metų lietuvių kalbos dalyką dėstė Mariampolėj Petras Kriaučiūnas, bet aš tada jau Maskvoj gyvenau.

Šituos kelis savo atsiminimus d i d ž i a j a i gimnazijos šventei terašydinu: pats aš dėl senatvės ir kitų galų esu jau atpratęs ir rašyti savo ranka. Vienam kitam šio laiko gimnazijos mokytojui patariu iš įvairių senosios kartos žmonių atsiminimų kaip reikiant aprašyti pirmuosius mūsų tos mokyklos žygius ir sulyginti juos su tos gimnazijos š i ų d i e n ų darbu. Pats aš keliais šiais atsiminimėliais baigiu savo šios dienos rašinėlį.

1928 m. sausio mėn. 8 d. J. Jablonskis

*) Iš lietuvių kalbos mokytojai nieko neužduodavo mums tolesniajai pamokai.

Vl. Viliamas

Darbo gairės

Žengiame naują savo kelionės žingsnį, verčiame kitą gyvenimo knygos lapą. Sunku atskleisti ateitį dengiantį šydą, sunku atspėti viliojančio rytojaus paslaptis. Tik gilūs praeities žygių, palikusių mūsų gyvenime neišdildomų pėdsakų prisiminimas, tik nuolat šviečiąs prieš akis švyturys — mūsų idealo žvaigždė ir tylūs širdies nujautimai mums kužda apie nežinomą ateitį ir rodo į ją dar nepramintus kelius.

17 metų, kai mūsų Ateities organizaciją išvydo žemės veidas; kai nauja Kristaus sėkla buvo pasėta į mūsų jaunų kilniadvasių širdis, kai gražus jaunųjų būrelis iškėlė šūkį: „Viską atnaujinti Kristuje". Daug pirmieji mūsų veteranai matė vargų ir nelaimių, keliavo erškėčiuotais keliais. Jų dažnai neapkentė ne tik tėvynės priešai, bet ir tėvynės vaikai, pamynusieji kilniuosius idealus. Buvo sunkūs laikai. Tačiau, kai švito naujo, nepriklausomo mūsų tautos gyvenimo rytojus, mūsų veteranų ištisi pulkai ant savo pečių nešė tėvynės laisvę ir laimę.

Dešimt metų, kai mūsų tauta turi nepriklausomybę, dešimt metų, kai ateitininkijos darbas ėmė plisti visoj nepriklausomoj Lietuvoj. 1928 metai mums ypač brangūs ir malonūs. Džiaugiasi tėvynė savo krauju atgavusi laisvę, džiauglamės ir mes jos vaikai.

Juk mūsų organizacija visą dešimt metų klausė ir jautė lietuvių širdies plakimą ir visuose jos žygiuose buvo su ja kartu. Kai karo trimitai mus pašaukė tėvynės laisvę ginti, mes stojom pirmieji ir negailėdami nė savo gyvybės kovojom. Tai paliudys istorija ir tėvynės žemelė nusagstyta mūsų karžygių kapais.

Mes ne tik visur ėjom ir einam, kur tėvynė mus kviečia, mes ir patys matydami jos nepurentus dirvonus kimbam į darbą. Jaunimo ir visos tautos švietimas, kova su tautos nelaime alkoholiu, sportas, spauda, religinis tautos atgimimas — visi šitie darbai mums nesvetimi, mes visus dirbame ir niekuomet nenuleisime rankų

Mūsų gyvenimo praeitis mums gėdos nedaro, bet ji neatleidžia ir nuo tolimesnių darbų. Dabar, kai mūsų organizacija žymiai užaugo, kai savo narius skaito tūkstančiais, kai mūsų pirmuosius vadus puošia žilas plaukas ir gyvenimo patyrimas, — mūsų laukia dar didesni darbai. Tik žygiuodami mūsų ateities uždavinių siekti, mes pirmąjį žygį padarykim į savo sielų labirintus, savęs tobulinimą: mes neužmiršome ir neužmirškim, kad norėdami ką kitiems duoti, turime pirma patys įsigyti. Aklas aklą toli nenuveda, alkanas alkaną nepavalgydina.

Viena pirmųjų pareigų yra tobulinti savo materialinę prigimtį, kūną, lavinti fizines galias. Gerai suprasto sporto bei gimnastikos, gražių ritmingų žaidimų mes negalime pamiršti ir

nepraktikuoti. Žiemą, o ypač vasarą mes dažnai turime išeiti į gamtą ir ten jos prieglobsty, saulės — močiutės spindulių bučiuojami gaivinti kūną ir kelti dvasią. Šiemet vasarą įvyks mūsų konferencija, o sykiu ir sporto šventė, todel negaišuodami nė vienos valandos tam žygiui renkimės.

Sveikame kūne yra sveikas ir išlavintas protas. Protinis lavinimasis ypač mums būsimiems inteligentams turi būti aukštai statomas. Mes turim būti ne tik pirmieji mokiniai, bet ir daugiausiai skaitę, išsilavinę žmonės. Gal būt, šiais metais bus mūsų organizacijos narių protinio išsilavinimo patikrinėjimas, ir mes būsime priversti gal net atsižadėti visų tų narių, kurie del nepateisinamų priežasčių bus blogųjų mokinių tarpe. Šiais metais turi pasirodyti protinio lavinimosi vadovėlis, ir šis darbas plačiai bus varomas.

Bet žmonių protus dažnai supančiuoja ir net dideles asmenybes pražudo dorinio gyvenimo pakrikimas. Šioji baisi rykštė net mirtinai nuplaka ištisas tautas. Šios rykštės pavojus gresia ir Lietuvai. Jaunatvės laikotarpis šiuo atžvilgiu labai slidus, ir štai mums, Kristaus dukroms ir sūnums, atnaujinimo idejų skelbėjams, dorinio gyvenimo pažanga nė valandėlę negalima išleisti iš akių.

Mes turim nugalėti žemosios prigimties slibinus ir išugdyti tyras sielas. Šis kelias yra sunkiausias, kryžiais nustatytas, erškėčiais išpintas, pagundų ir vilionių apsuptas — tačiau jis vieninteliš veda prie mūsų idealų ir negali būti baisus. Į šią sritį mes turime kreipti daug dėmesio ir apsiginkluoti visomis priemonėmis, kurios tik mus vestų į laimėjimus. Savo vaizduotės neturim nieku drumsti. Visur būkime atsargūs ir nežaiskime ugnimi.

Žmogų nuo žemės purvų pakelia grožis. Jis negali mūsų išganyti, bet jam duota galybė gražinti, kelti ir saldinti gyvenimą. Menas gaivinančiai veikia jaunųjų gyvenimą. Ir taip visos ateitininkų kuopos turi susirūpinti estetiniu lavinimusi. Turi būti organizuojami chorai, orkestrai, dailiosios literatūros bei vaidybos ir kitokio meno ratelial. Te po visą mūsų žemelę skamba dainos ir muzikos aidai, žydi meno žiedai. Šiemet įvyksta mūsų tautos dainų šventė. Mes prie jos taip pat turim rengtis.

Kad ir gražus būtų žemės gyvenimas, bet jis neatvaduos mūsų nuo Dangaus pasiilgimo. Mus amžinai kvies į save aukščiausiasis mūsų Idealas — Kristus. Jis yra mūsų gyvenimo prasmė. Tik Jo prieglobsty mes išvysime tikrąjį grožį, tikrąją laimę. Vadinas, religinimasis turi būti kasdieniniu mūsų reikalu. Dogmų išpažinimas, sakramentalė praktika turi visai rimtai įeiti į mūsų gyvenimo turinį. Eucharistinės minties kėlimas ir plėtimas, bendrų religinių apeigų praktikavimas bei organizavimas, gailestingų darbų atlikinėjimas — štai konkretūs darbai.

Kai išlavinsime savo materialę prigimtį ir palenksim ją aukštesniems gyvenimo tikslams; kai turėsime žvalų, lakų ir gilų

protą ir kietą kaip granitas valią; kai mūsų jausmai ir noral degs idealų meile — mes būsime sukūrę kilnias asmenybes ir mums bus lengvi bei pergalimi net ir sunkiausi darbai. Tada prieš mūsų pasistatytuosius idealus visi lenks galvas ir mūsų žingsnius lydės pergalė. Mes eisime tada dar su didesniu pasiryžimu, raginsime mes visus prisikelti į naują gyvenimą. Mes išvaduosim savo tėvynę ne tik nuo lauko priešų, bet mes ant jos aukuro, sukurto tikrajai laisvei, sukrausime ir sudeginsime visas nelaimes, vargus ir priespaudas. Tada suvarginta Dainų ir Rūtų šalis atgaus vėl savo galybę ir parodys pasauliui savo buvimo prasmę.

Taip, noral dideli, užsimojimai platūs, bet ir darbo nesišykštėsim, aukų negailėsim. Pajėgų mums užteks, nes kiekvienas savo širdyje turėsim neišsemiamą jų šaltinį — Kristų.

Te kiekvieni naujt metai mums būna pasisekimų šventė, te jų laikotarpy padėtos pastangos mus vis arčiau priartins prie siekiamų idealų.

Al. Žirgulys

A. a. kun. D-ras Motiejus Gustaitis

„Ateis ir taip ruduo skubus!
Nuplėš nuo jovaro lapus...
Užbers gal kapą netikėtą".
Maironis

Liūdesio perimtas ir matydamas trumpą šios žemės laikinojo keleivio gyvenimą, taip išsitarė mūsų tautos dainius. Ir kiekvienam skaudu, kad Lietuvos žemelę pamėgo mirties angelas, jos sūnus žiaurial persekioja. Persekioja pačius žymiuosius ir reikalinguosius. Dar nespėjo užželti a. a. Tautos Patriarcho D-ro Jono Basanavičiaus ir a. a. Ark. J. Matulevičiaus kapai, o jau Juodoji Viešnia savo prieglobstin pakvietė Dainavos dainių Mot. Gustaitį.

Velionies asmenyj Lietuva neteko energingo kovotojo, moksleivija rimto pedagogo, negausinga literatų šeima aktyvaus nario.

Kun. Motiejus Gustaitis gimė 1870 m. Rokų sodž. (Žemosios Panemunės par.). Prosenoliai, kaip pats dainius sakosi (žiūr. autobiografiją „Vainikuose"), kadaise gyvenę ties Berezina, Gudijoj; „žvaigždė jų švitėjusi gana tvaskiai". Atsikėlę Lietuvon nutauto. A. a. Motiejus iš jaunų dienų jau buvo susipratęs lietuvis; jokių persivertimų jame neįvyko. Mokėsi Marlampolėj ir Seinų kunigų seminarijoj. Vėliau studijuoja Friburgo ir Romos universitetuose. Parašė disertaciją apie Adomo Mickevičiaus orientalizmą, už kurią gavo filosofijos daktaro laipsnį. Grįžęs iš užsienio, dirba mokytojo darbą Marlampolėj. Didžiojo karo metu emigruoja į Jaroslavlį. Čia Marlampolės valstybinėj gimnazijoj

dėstė tikybą ir lotynų kalbą. Salia mokytojo darbo, dirba ir visuomeninį. Kiek laiko būna Lietuvių Centro Komiteto tremtiniams šelpti įgaliotinis, o vėliau tampa pirmininku. Daug rūpinasi materialine tremtinių padėtim: steigia bendrabučių, vaikų prieglaudų, įvairių dirbtuvių.

Dažnai kartojama: „kai ginklai žvanga, mūzos tyli". Tačiau tas posakis ne visai tiktų a. a. M. Gustaičiui. Jis visą karo laiką, nuo pat susitikimo dienos, lieka ištikimas savajai mūzai. Atliekamu laiku rašo eilėraščių, verčia Mickevičių.

Po karo, rodos, 1918 m. M. Gustaitis grįžta Lietuvon ir apsistoja Seinų „Žiburio" gimnazijoj. Labai troško pagyventi Baranausko sostinėj. Bet deja, norai išsipildyti negalėjo. Nuolatiniai lenkų puolimai privertė persikelti į Lazdijus. Gustaitis lieka Seinuose ir bando iš lenkų valdžios išgauti leidimą atidaryt gimnaziją. Matydamas, kad pastangos nueis perniek, važiuoja į Lazdijus. Iki mirties buvo „Žiburio" gimnazijos direktorius.

Apie save suspietęs parankų bendradarbių būrelį, greitu laiku tapo centrine Dzūkijos gyvenimo ašim. Iš jo sumanymai išeina ir į jį grįžta jau darbų pavidale. Kada okupuoto Seinų krašto moksleivija, netekusi tėvų globos, įpuola į skurdą, a. a. M. Gustaitis pirmas ištiesia pagalbos ranką. Aprūpina juos materialiai, mokslo priemonėmis. Reikia erdvesnių gimnazijai rūmų. Ir vėl jis bėgioja, dirba. Diena po dienos nyksta Dzūkų senovės palaikai. Velionis tai mato. Pirmutinis iškelia „Židinyj" mintį — „Laikas kurtis Dzūkijai muziejų". Muziejų įkūrus, pats paaukoja didžiulę dalį eksponatų: senų knygų, folkloro rinkinių, iškasenų etc.

Dirbo ir kitose srityse. Džiaugėsi jaunųjų moksleivių katalikiškuoju judėjimu ir kiek galėdamas jį rėmė. Bendradarbiavo žymesnėj spaudoj: „Ateity", „Židiny", „Lietuvoj", „Iliustruotoj Lietuvoj", „Ryte", „Praduos ir Žygiuos", „Tiesos Kelyj", „Vaivorykštėj", „Bare" ir kituose jau dabar nebeeinančiuose laikraščiuose bei žurnaluose.

Rašinėti eilėraščius velionis pradėjo dar tebestudentaudamas Friburge. Daug dėmesio kreipė į formą: norėjo ją privesti iki tobulumo. Nuo to kartais, žinoma, tekdavo nukentėti tik turiniui. Spėjo išleisti šiuos žymesnius rinkinius: „Tėvynės ašaros", „Sielos akordai", „Erškėčių taku". Jo eilės perdėm muzikalios, pilnos ilgesio ir grožio nuojautos. Antra Gustaičio, kaipo rašytojo, pusė yra kritika ir literatūros istorija. Iš tos srities išėjo vertingos monografijos: „Kun. Ant. Tatarė", „Petras Kriaučiūnas", „Basanavičius ir „Aušra"", „M. K. Sarbievijus" etc. Jo vertimai iš Mickevičiaus („Krymo sonetai" ir „Vėlinės" II d.), kaip kritika sprendžia, „imponuoja savo tikslingumu ir suartėjimu su originalo dvasia".

Pastaruoju laiku velionis buvo atsidėjęs romėnų klasikų studijoms ir vertimams. Tvarkė, redagavo savo seniau išleistus,

bet dabar sunkiai gaunamus raštus. Tačiau mirtis nutraukė gyvybės siūlą. Liko daina neišdainuota, mintis neišskaitėta:

Kad pamatysi krinta lapai,
Ieškosi kryžiaus mano kapo
Ant viešo rasi kapinyno,
Jį žydintį tarp žolynų...
— — — — — — —
Tai gilūdi giesmės nerašytos,
Tai tvaro mintys nesakytos,
Kurias likimas nuslopino,
Bet niekas, niekas jų nežino.
(„Ties mano kryžiumi“)

K. Berūlis

Kun. Dr. Motiejus Gustaitis — jaunuomenės auklėtojas

M. Gustaitis, baigęs Friburgo Universitetą daktaro laipsniu, 1904 m. buvo dvasinės vyriausybės paskirtas Mariampolės berniukų gimnazijos kapelionu. Ir ligi mirties jis dirbo įvairiose mokslo įstaigose sunkų jaunuomenės auklėjimo darbą.

Mariampolės gimnazijoj, kaip žinome, ilgus metus tikybos mokė rusų kalba. Mokiniai lietuviai, nekęsdami rusų kalbos, pradėjo net į pačią tikybą šnairomis žiūrėti ir pamažu nuo jos šalo. Po 1904 m. revoliucijos rusų vyriausybė suminkštėjo, pakeitė savo nusistatymą ir leido gimnazijose dėstyti tikybą gimtąja mokinių kalba. Kun. M. Gustaitis turėjo daug dirbti, kol pašalino įsivyravusį tikybos niekinimą. Lietuviai mokiniai už jo darbštumą, uolumą, švelnumą ir taktą labai jį pamilo. Patraukęs jaunimo širdis, jis davė jam naują katalikišką kelią ir nuolatos žadino jų tautinę sąmonę.

Per pamokas, pasakoja jo buvusieji to meto mokiniai, kun. M. Gustaitis ne tik tikybą lietuviškai iškalbingai aiškino, bet prisimindavo ir Lietuvos istoriją, nagrinėjo lietuvių literatūrą ir net per mokinius platino lietuvišką spaudą. Šiame darbe buvo daug pavojų nukentėti. Reikėjo būti labai ir labai atsargiam. Apveizdos ranka jį saugojo ir, rodos, jam neteko del to nukentėti nuo rusų, juo labiau, kad jis buvo tylus, taktiškas ir atsargus. Taigi, tokį žadinimo, tautinio tikybinio susipratimo ir auklėjimo darbą jis dirbo Mariampolės gimnazijoj ligi karo ir per karą Rusijoje.

Jis nepasitenkino tuo darbu rusų vedamoje įstaigoje. Su dabartiniu Telšių Vyskupu Just. Staugaičiu ir kitais įkuria, rodos, 1907 m. „Žiburio“ draugiją Lietuvai šviesti, steigiant lietuviškas pradžios mokyklas, gimnazijas, suaugusiems kursus, rengiant

paskaitas, organizuojant jaunimą ir t.t. ir t.t. Jo pastangomis įkuriama Mariampolėje „Žiburio“ mergaičių progimnazija, kurioj kun. M. Gustaitis direktoriauja be atlyginimo. Tai buvo iš viso pirmas lietuviškos gimnazijos įkūrėjas ir pirmasis lietuviškos aukštesniosios mokyklos direktorius. Mat, tais laikais tik vyrai ėjo į gimnazijas, o mergaitėmis niekas nesirūpino.

1914 m. kun. M. Gustaitis važiuoja į Ameriką „Žiburio“ draugijai aukų rinkti. Amerikoje, rodos, gerai sekėsi, tačiau prasidėjęs karas sutrukdė jo sumanymus. Be to, jis parsivežė iš Amerikos daug žinių ir įspūdžių apie Amerikos švietimą ir tas savo žinias išspausdino knygoje „Amerikos mokykla“ (išleista 1919—20 m.), taikydamas jas nepriklausomos Lietuvos švietimo darbui. Šioje knygoje jisai liečia ne tik mokyklas ir mokymą, bet ypačiai akcentuoja auklėjimą, jo svarbą ir jaunuomenės brangimą bei tautos kultūrišką kilimą. Vienoje tos knygos vietoj (5 pusl.) jis taip rašo: „Makedonų vadas Antipatras numalšinęs maišią (330 m. pr. Kristaus g.) nuostoliams atlyginti pareikalavo iš miesto 50 vaikų kontribucijos. Spartiečiai derybomis jam pasiūlė 100 vyrų. Antipatras nesutiko, kadangi suaugėliai nežada valstybei tiek naudos, kiek jaunuoliai. Vyras sunku lavinti, dar sunkiau darbui pritaikyti; jaunuomenė gi visai kas kita — daugiau turinti gyvybės, tiksliau galinti būti naudojama; ji, kaip gyvasis sidabras, judri, veikli, iš jos visa galima padaryti“. Toliau autorius daro tokią išvadą: „Iš tiesų, kultūringosios tautos iškilo ypačiai tuo, kad sugebėjo dorai jaunimą auklėti, paruošti eiles tinkamų visuomenei darbininkų. Ir priešingai, tautos, jaunąją kartą apleidusios, atsiliko kitų tautų užpakalyje, tapdamos jų tarnais, vergais“. Šitą išvadą jisai dažnai kartodavo ir, tur būt, del to visą savo gyvenimą pašventė jaunuomenei auklėti, atsisakydamas nuo turtų, karjeros ir garbės. Be to, tiek Mariampolėje, tiek Rusijoj ir tiek Dzūkijoj savo uždirbtus paskutinius skatikus išleisdavo švietimui.

Karo metu kun. M. Gustaitis su savo švietimo įstaigomis atsidūrė Trakuose, vėliau Jaroslavlyje prie Volgos. Sunkus buvo tremtinių gyvenimas. Tačiau jaunuomenė susispiečia aplink šią didžią sielą. Steigiami bendrabučiai, prieglaudos, dirbtuvėlės, ir tolimuose Rusijos kraštuose lietuvių jaunuomenė gražiai auklėjama. Nors pats serga nostalgija (tėvynės ilgėjimosi liga), tačiau ramina jaunuomenę, žadina ją šviestis, auklėja, kad, grįžus į tėvynę, būtų savo tautai naudinga.

Poetas jaunuomenės širdžių pasiaukojimą, pasišventimą, darbus ir laukiamą Lietuvos šviesią gadynę dar 1917 m. taip gieda*):

Štai naujos Aušros gadynės
Užtekėjo ant tėvynės,
Paauksavo dangų žemę
Ir giedringą dieną lemia.
Kelkis, liaudie! šit jaunieji,
Del idėjos dirbusieji,
Vargo pančius jau sutraukę,
Tave kirdin, tave laukia.
Kelkis, liaudie! kelk iš miego,
Kaip žemelė iš po sniego.

*) Sielos akordai Jeroslavlis 1917. ps. 30—35.

Kun. Dr. Motiejus Gustaitis.

Jaunuosius žadina pasiaukoti tėvynei:

Jaunos širdys visa gali —
Jos ir Lietuvą nuirdys
Į garbingą Laisvės šalį.
Jaunos širdys tai galybė,
Kuriai lygios nėra ant svieto.
Ypač jei kilna dorybė
Duos jai būdą tvirtą kietą.

Jaunos širdys už tautystą
Darbui saiko nepažįsta!
Už pasaulio jų rubežiai,
Aukščiau žvaigždžių jų siekimas;
Nenugąsdins nei retežiai,
Neigi priešų įsiutimas,

Daug kas smerkia ir pesimistiškai į jaunimą žiūri, o poetas M. Gustaitis teisina ir nurodo jam taisyti priemones:

Jaunos širdys kartais klysta
Iš doros teisybės tako!
— Atsargiau vienok, kas sako
Esant kaltą čia jaunystą!
Dažnas mūsų juk vaikinas

Iš klaidų tiktai mokinas...
Duok paveikslą jam doringą,
Duok į ranką sveiką kningą,
Sulaikysi paklydimą,
Pataisysi mūs jaunimą.

Kada jaunimas bus apsišvietęs, išauklėtas, tada:

— Džiaukis, tauta, kilk Lietuva!
Vargo pančiai krito žuvo.

Atsidarė veiksmui plotas,
Vilties spindulliais nuklotas.

Vadinas, jauni drąsūs, nesibiją nieko ir ištikimi idealams, nes:

Juoba mes jauni irėjai,
Į stebuklus įtikėję,
Ant kuprotos jūrės marės
Gaivalų nebijom karės:

Jie negąstūs jaunai dvasiai,
Tikim mylim turim viltį,
Kas galėtų mus užvilti?
Veskim giesmę, veskim drąsiai!

Štai tikslas, del kurio reikia šviesti ir auklėti jaunimą:

Mūsų tikslas — kelt tėvynė,
Kelt iš karsto iš žabangų
Į gyvybę ir į dangų,
Kelt į sąžinės gadynę:
Kad tėvų stipri tauta
Būt laiminga ir tvirta,

Kad jos vardas būt garsus
Pas kaimynus, pas visus.
Mes jai norim būt varpu,
Skambančiu jos mintims,
Ir tvirtove ir ginklu,
Saugojančiu jos viltis.

Pagaliau:

Mes jai norim visa būt —

Ją prikelt, ar patys žūt!

Nuvargus po sunkaus darbo ir pasiaukojimo tėvynei; tik tada pasilsės jaunimas, kai:

Per gyvybės tačiau jūrę
Plaukim drąsiai ir be baimės,

Pasilsėsim atsidūrę
Ant krantų tėvynės laimės.

M. Gustaitis grįžo iš Rusijos 1918 m., kada Lietuvos valdovai buvo dar žiaurūs vokiečiai. Rugsėjo mėn. atvyksta į Seinus ir perima jaunutę Seinų „Žiburio“ gimnaziją. Šitos gimnazijos ir dzūkų krašto nepaliko ligi mirties. Jam siūlė profesūrą, direktoriaus vietą kitose gimnazijose, tačiau jis nesitraukė iš Dzūkijos.

Seinų „Žiburio“ gimnazija išstumta lenkų apsistojo netoli demarkacijos linijos nuskurusiame miestely Lazdijų. Čia M. Gustaitis pastatė dvejus namus gimnazijai, įsteigė du bendrabučius (berniukams ir mergaitėms), globojo karo našlaičius, Seinų ben-

drabučiuose laikė, auklėjo ir mokė Seinų ir Punsko krašto jaunuomenę. Šiai gimnazijai atidavė visas savo jėgas ir į ją sudėjo savo paskutinius pinigus, net ir honorarą už raštus. Vieno tetroško — kad visa Dzūkija būtų apsišvietusi.

Lazdijuose teko vargingai gyventi. Mokiniai gyveno blogiuose butuose, o čia dar netoli nerami pafrontė. Jisai dažnai lankė mokinius, apžiūrėdavo butus, ir, jei rasdavo netvarką, šeimininkus pasišaukęs liepdavo jiems pataisyti ką-ne-ką, kad tik mokiniams būtų geriau. Kada lenkai įpuolę plėšdavo apylinkę, įstaigos arba atskiri asmenys palikdavo Lazdijus ir dangindavosi kur saugiau, tačiau Gustaitis niekur nesitraukdavo. Jam jaunuomenė labiau rūpėjo negu pats. Jis buvo jų tėvas, ir jį visi gerbė ir mylėjo.

Mokiniai buvo jo darbo padėjėjai. Jis kiekviena proga sklepydavo jiems savo ilgametį patyrimą ir išmintį. Net savo kuone visą knygyną atidavė gimnazijai, kad tik jaunimas turėtų ko skaityti.

Suprasdamas gimto krašto meilės svarbą auklėjimui, Lazdijuose prie gimnazijos įsteigė Dzūkijos muziejų ir jam pats daug eksponatų davė. Tas muziejus, be abejo, turi auklėjamos reikšmės. Jis daug juo prisidėjo mūsų praeities mokslui.

Mokinių kuopeles jisai atsidėjęs globojo ir labai gerai įvertino moksleivių auklėjimosi ir lavinimosi svarbą.

Kun. M. Gustaitis daug dirbo, daug savo pajėgų eikvojo, auklėdamas jaunuomenę, ir dėl to jaunuomenė bus jam dėkinga, varydama toliau jo pradėtąjį darbą. Apvelzda leido jam pačiam dar pamatyti savo sunkaus darbo vaisius, — gyventi devynetą metų nepriklausomoj Lietuvoj, kurios laisvei iškovoti jis tiek daug prisidėjo savo auklėjimo darbu, veikimu ir pagaliau raštais bei dainomis.

Šito žmogaus, dvasios karžygio, darbus tik ateitis visai įvertins. Dzūkija būtinai pasirūpins, kad jo kūnas būtų palaidotas šalia vyskupo Baranausko Seinuose, o Lazdijuose išaugtų jo didelis ir garbingas paminklas. Be to, kaip tik Seinai bus atvaduoti, Seinų „Žiburio“ gimnazija turės grįžti į Seinus ir ji, reikia manyti, bus pavadinta jo vardu.

Tebūnie lengva Dzūkijos žemelė a. a. kun. Motiejui, kuris tiek daug nudirbo Lietuvos švietimo dirvonuose. Baigiu jo žodžiais:

Miestai apkurtę, kaimai apsiniaukę,
Žodį kad šviesų išgirs —
Žodį, kurio jie nuo amžių belaukia,
Džiaugsmo kiek — laimės patirs?

M. Gustaitis

Titus Livius

Šis gerb. mūsų Bendradarbio straipsnelis yra paskutinis Jo prieš mirtį „Ateičiai skirtas darbas. Red.

Didžiausias romėnų istorininkas Titus Livijus gimė 59 m. pr. Kr. Paduvoj. Šitas miestas pasižymėjo griežtais papročiais ir ištikimybe senatui bei respublikai, juoba, kad iš Julijaus Cezario, respublikonų šalininko, buvo gavęs Romos pilietybės teises. Gal būt, to dėka T. Livijus išaugo respublikonu ir pasiliko savo pažiūroms ištikimas, net tuomet, kada teko arčiau susieiti su imperatorium Augustu, kurs jį nors, anot Tacito, vadindavęs „pompejiniu", bet gerbė ir jo darbą itin vertino.

T. Livijus, matyt, yra kilęs iš turtingos šeimos, kad buvo pasiųstas mokintis į sostinę. Nors sulig to laiko papročiu iš jauno mokėsi ypatingai retorikos ir filosofijos, net parašė keletą filosofinių veikalų, apie kuriuos ir jam mirus rimtai kalbėta, vis delto kūrybos pagrindu pasirinko istoriją. Tų gi dviejų mokslų — retorikos ir filosofijos įgijimas jam padėjo giliau istoriją pažinti ir ją meningai išdėstyti. Gyveno daugiausia Romoje, tačiau ir kitas Italijos šalis, bent iki Neapolio, gerai žinojo. Mirė savo gimtajame mieste 17 m. po Kr. visų mylimas ir gerbiamas.

Livijaus nuomone, tauta gali išlikti didelė tik per tą jėgą, kuri ją iškėlė. Taigi, norėdamas palaikyti romėnų galybę, jis ryžosi atskleisti praeitį, sukurti istoriją, iš kurios galėtų būsimos kartos, kaip medžio šakos iš šaknų, semtis pastangų naujiems tautos žygdarbiams. Jis tam tikslui paaukojo savo gyvenimą. Ryžosi parašyti 150 knygų „ab Urbe condita" („annales" arba „libri") nuo Romos įsteigimo (753) iki paskutinių laikų — Augusto mirties (14 m. po Kr.). Spėjo parašyti 142 knygas, kurių turinys apima laiką nuo Enejaus atvykimo į Italiją iki Drūzo Vyresniojo mirties (9 m. pr. Kr.).

Šitą veikalą pats autorius ir vėlyvesnieji amžiai patogumo dėliai skirstė ir skelbdino dekadomis (grupėmis po 10 knygų). Pirmosios 60 knygų apima šešis amžius, pastarosios 82 — apie 180 metų. Viduramžy dar tebebuvo išlikęs pilnas kūrinys. Mūs pasiekė dekados: pirmoji, trečioji, ketvirtoji ir pusė penktosios, iš viso trisdešimts penkios knygos. Jų turinys:

Dek. I (kn. I—X) senovės Romėnų istorija (iki 293 m.).
„ III (kn. XXI—XXX) antrasis Punų karas (219—201).
„ IV ir $^1/_2$ V (kn. XXXI—XLV) Rytų karai iki Emilijaus Pauliaus triumfo (200—167).

Vėlesniais laikais atrasta keletas fragmentų 91-os knygos. Visos kitos knygos dingusios, bet jų (išskyrus 136 ir 137 kn.)

turinys gerai žinomas iš likusių konspektų, vadinamųjų „Periochae“, surašytų pradžioje II šm. dėstymui retorikos mokyklose. Iš filosofinių jo raštų nieko nėra likę.

Užsibrėžęs taip platų istorijai parašyti planą, autorius negalėjo raustis po archyvus, ieškoti medžiagos pirmykščiuose dokumentų šaltiniuose, tuo būdu nė ketvirtadalio nebūtų parašęs; jis sąžiningai išstudijavęs žymiausius istorininkus: Polibijų, Celijų, Valerijų, Klaudijų ir k., nesivaduodamas nei patriotizmu, nei aistra ar neapykanta, iš kiekvieno rašytojo bei šaltinio ėmė kas geriausia, pritaikydamas savo darbui. Todel Livijaus istorijos svarba ne kritikizme, bet dalyko pilnumoj ir sklandžioje formoj: jo istorija — drauge ir mokslas ir menas. Jis pasiryžęs ne tiktai išdėstyti faktus, bet ir padaryti juos pamokomus: del to dažnai pasigauna poetiško šišo ir liaudies padavų, del to vaizdžiai pabrėžia kiekvieną didžių įvykių ir didžių veikėjų momentą.

Ypatingas jo istorijoje veiksnys — tai didžiavyrių valia: jie gyvenimo judintojai ir nuotykių vykdytojai. Taip suprasdamas būtovę, Livijus visą dėmesį kreipė į tuos tautų milžinus ir juos vaizduoja įdėm ryškiomis spalvomis, dažnai leisdamas patiems savo sumanymus plačiai ir retoriškai dėstyti. Nors visi jie kalba Augusto laikų kalba, tačiau tiksliai apibūdina savo individualybę. Žinoma, čia tos kalbos ne tiek pačių kalbėtojų kiek autoriaus stilizuotos.

Be to, Livijus puikus pasakotojas. Jis įdomina skaitytoją saikingu faktų išklostymu, vengdamas pasikartojimų, mokėdamas pritaikyti vieną kitą mažmožį ten, kur jis tinka, kur reikalingas; bet karo mūšių aprašymuose nepasiekia tos vaizdingumo plotmės, matyt, nebuvęs karybos žinovas.

Kai del kalbos, tai Livijus turi nusilenkti auksinei Cicerono ir Cezario prozai, jis priklauso sidabrinei rašytojų grupei: stilius laisvesnis, sintaksė atlaidesnė, pasitaiko tarmiškumų (patavinitas), staigių konstrukcijos atmainų; vis delto kalba puošni, klasiška.

Taip kilo veikalas, kurį per ilgus amžius skaitė, iš kurio mokinosi visa tauta, kuris Livijaus vardą, panašiai kaip Eneida Virgilijaus, padarė amžinai nemirštamą.

V. Jas-tis

Didieji gamtininkai ir Dievas

Lietuvoje daugelis labai dažnai kartoja, jog gamtos mokslai iš pamatų griauja Dievo tikėjimą ir būtinai veda į ateizmą. Netiesa! Žemiau paduodamos įvairių gamtos mokslininkų mintys sako, kad daugelis garsiųjų gamtininkų tikėjo Dievą, ir tai jiems visai nekliudė būti garsiais mokslininkais.

Lordas Baco Verulam (1561—1626) vienas pirmųjų gamtininkų — metodininkų sako: „Jei paviršutinis pažvelgimas į gamtos tvarką gali atitolinti nuo Dievo tikėjimo, tai giliai nuodugnus gamtos pažinimas visuomet tikriausiai atves į tikėjimą".

Jonas Kepleris (1571—1630), garsus astronomas, taip kalba: „Didis yra mūsų Viešpats ir didelė yra Jo galybė, Jo išminčiai nėra galo. Iš Jo, per Jį ir del jo yra visi matomi ir nematomi daiktai... Aš savo dvasioje matau ateinančią dieną, kada Dievas iš gamtos bus lygiai taip pažistamas, kaip ir iš Švento Rašto, ir kada visi džiaugsis šiais abiem apreiškimais".

Garsus filosofas E. Kantas (1724—1804) sako: „Du dažniau apgalvojami dalykai vis labiau verčia nustebti ir randa dvasioje pagarbos: viršui manęs žvaigždėtas dangus, o manyje moralės įstatymai".

Štai kelios mintys A. M. Ampero, žymiausio elektros mokslo pagrindėjo: „Kaip tikrieji žvaigždynų judėjimai yra matomų judėjimų pridengiami, ir vis delto šie leidžia mums pažinti tikruosius, taip ir Dievas tam tikrais atvejais slepiasi savo kūriniuose, ir per juos mes galime prie Jo pakilti ir jo dieviškus privalumus pastebėti. Ar ne keistas yra pasaulio sutvarkymas, iš kurio mes pažįstame Dievo visažinybę ir visagalybę".

J. Berrelius (1779—1848), garsus chemikas, rašo: „Nesuprantama ir negyvai gamtai visai svetima jėga yra įvedusi gyvybės pradą į organinį pasaulį. Tai įvyko ne atsitiktinai, bet su įstabiu įvairumu ir su didžiausiu išmintingumu, pramačius tam tikrus padarinius, kurie nenutraukiama grandine privalijo viens iš kito paeiti".

E. Baer'is (1792—1876), įgarsus fiziologas, taip kalba: „Tikslus gamtos pažinimas mus atveda prie tų minčių, kurias Sventas Raštas paprastais žodžiais pasako. Jos leidžia mums tikėti, kad su mirtimi mes nesibaigsime. Jos mums tikrina, kad sutrūkus mūsų ryšiui su žemės kūnais, mes tik tada pasijusime visatos pasaulio tikrieji gyventojai, ir jos duoda mums vilties, kad ir šiam gyvenime bus galima pažanga... Tikėjimas į nemirtingumą yra pirmas nemirtingumo aktas".

Štai W. Volkmann'o (1801-1877), kito žymaus fiziologo, žodžiai: „Gyvybė ir organizmai privalo turėti savo priežastį, kuri yra šalia jų, nes jie yra atsiradę tais laikais, kada žemėje nebuvę jokių gyvybės žymių. Toji priežastis yra Dievuje. Aš nieka neturiu prieš, jei ta pajėga, kuri paprastai vadinama Dievu ir yra

priežastis visatos pasaulio išminties, tvarkančios pasaulio eigą ir siekiančios protingų tikslų yra vadinama hypoteze. Aš tik tvirtinu, kad dar niekada nėra pavykę kam nors išrodyti jos nereikalingumą. Aš ieškau viso organinio pasaulio išsiplėtojimo svarbiausios priežasties protingoje jėgoj, kuri tikslias veikia ir kuri gyvybės vyksmams sukuria ir nustato tinkamas sąlygas".

Garsus chemikas—organikas Justas Liebig'as (1803--1873) sako: „Iš tiesų, pasaulio Kūrėjo didingumą ir begalinę išmintį pažįsta tik tas, kuris įstengia begalinėje knygoje, t. y. gamtoje, Jo mintis suprasti".

Stai žymaus geologo Osvaldo Meerio (1809—1883) žodžiai: „Juo giliau mes pažįstame gamtą, tuo tikriau įsitikiname, kad tik tikėjimas į visagalį ir visąžinantį dangaus ir žemės Kūrėją, kuris visa yra sukūręs pagal amžinybėj pramatytą tvarką, gali išaiškinti gamtos ir žmogaus gyvenimo mįslę".

Garsus anatomas ir narvelių tyrinėtojas Theodoras Schwann'as (1810—1882) taip sako: „Visuomet aš linkęs ieškoti tikslingumo priežasties, apie kurią aiškiausiai liudija visos gamtos pasaulis, ne kūriniuose, bet Kūrėjuje".

Robertas Maljeris (1814—1878), genialus energijos pastovumo dėsnio atradėjas, 1869 metais gamtininkų suvažiavime šiais žodžiais baigė savo paskaitą: „Aš sušunku iš savo širdies gelmių: tikroji filosofija gali ir privalo būti ne kas kita, kaip tik krikščionių religijos propodeutika".

Verneris Siemens'as (1816—1892), garsus vokiečių elektroteknikas, sako: „Kuo giliau mes įžvelgiame į harmoningą pagal nesimainomus įstatymus tvarkomą ir mums suprasti mažai prieinamų jėgų veikimą, juo labiau ir labiau mes stebimės begaline tvarkančia išmintimi, kuri žymu visuose kūriniuose".

L. Pasteur'o (1822—1895), chemijos ir biologijos naujų kelių tiesėjo, žodžiai: „Pirmu pažvelgimu į pasaulį žmogus visur randa skirtingumų, įvairenybių ir daugybę reiškinių. Bet jei šis pažvelgimas nušviečiamas mokslo, to mokslo, kuris žmogų veda prie Dievo — tai jis mato visur paprastumą ir vieningumą".

Garsus anglų fizikas W. Tomsonas rašo: „Mokslas organizmų bučiai išaiškinti neturi kitos priežasties, kaip tik Kūrėjo valią. Mes visur sutinkame be galo daug tikslingumo įrodymų: mums tai sako, kad gyvieji kūriniai klauso nuolatos veikiančio Kūrėjo ir įstatymų Davėjo".

Garsus mūsų laikų skruzdžių tyrinėtojas ir gamtos filosofas Erichas Wasmann'as taip kalba: „Pagal teistinius nusistatymus ta pati dieviška išmintis yra priežastis visų veikiančių dėsnių ne tik gyvoje, bet taip pat ir negyvoje gamtoje. Ji apima visą pasaulį, kurį ji sukūrė ir nuo pradžios visą raidos eigą taip tvarkė, kad tikslingas dėsnių veikimas matomas tiek dangaus kūnų judėjime, tiek visame augalų bei gyvulių pasauly...

Tačiau visų tvarinių harmoningą viršūnę sudaro žmogaus dvasios gyvenimas, kuris nepalyginamai aukščiau iškyla už atomų ir elektronų judėjimo pasireiškimus. Žmogaus dvasia, kuri yra sulig Dievo panašumu sukurta, iš visų žemiškų būtybių tik ji viena gali pažinti visatos pasaulio įstabią tvarką. Žmogaus lūpose visos gamtos nebyli harmonija virsta pagarba begaliniai protingam, galingam ir gerajam Dievui".

Dr. Rawitz, Berlyno universiteto anatomijos profesorius, 1922 m. vienoj viešoj paskaitoje yra pasakęs: „Biologija tyrinėja grynai realę sritį. Tikslingumas ir tvarka, kuriuos gamtos tyrinėtojas sutinka šiame realybės pasaulyje, nurodo į aukštesnę jėgą, į dorovingumo pasaulio tvarką, kuri nėra tiesiogiai prieinama mūsų jutimams, trumpai sakant į Dievą. Išeidamas iš pagrindo relatyvumo teorijos ir pasaulio riboto laiku ir erdve, biologas yra priverstas priimti Dievo sąvoką, nors filosofija čia ir nieko nesakytų".

Vokiečių gamtininkas Adalbertas Hausteinas 1904 metais vienoje paskaitoje taip yra pasakęs: „Tikslingumas pasaulyje yra vienintėlė priežastis, kuri senovės ir naujųjų laikų protininkus yra privedusi prie Dievo sąvokos.

Gamtos haosu nevertėtų stebėtis, bet gamtos tikslingumas, kuris neginčijamai visur sutinkamas, yra didis ir pirmapradis stebuklas, kuris mus visoumet išnauja veda prie Dievo sąvokos. Visi materialistai filosofai labai klysta visur kreipdami savo puolimus prieš vaikų Dievą, prieš Dievą, kuriam primetama visos žmonių silpnybės, bet jie visai nekreipia dėmesio į rimtų protininkų Dievo sąvoką, kurios slaptingai amžinam viešpatavimui nėvienas mažiausias gamtos faktas neprieštarauja".

Šiais didžių gamtininkų išsireiškimais nenorim pasakyti, kad mes privalom nusilenkti vien tik tų mokslininkų įsitikinimams ir autoritetui. Tuo norim tik parodyti melagiškumą dažnai kartojamos nuomonės, būk visi gamtininkai yra ateistai ar bent mažiausiai nepripažįsta asmeninio Dievo.

Šie posakiai daugiausiai paimti iš Dr. med, Kiel'o universiteto profesoriaus Reinkes knygos—„Naturwissenshaft, Weltauschaung, Religion", išleistos 1925 metais. Šia proga „Ateities" skaitytojams nuoširdžiai siūlau šią knygą pasiskaityti. Joje autorius suglaudęs paduoda daug medžiagos iš gamtos mokslų santykiavimo su pasaulėžiūra ir religija.

Laučka →

Ateitininkų organizaciniai kursai. Š. m. sausio m. 5—7 d. Kaune suvažiavo moksl. at-kų vadai pasisemti daugiau žinių, susipažinti su naujais darbo būdais. Ne taip senai Palangoje at-kai pasirodė savo darbais, dabar vėl rengiasi naujiems žygiams 1930 m. didžiajam kongresui. Pirmoj eilėj po kairei sėdi kursų prezidiumo nariai. Fotografuota „Saulės“ rūmų salėj, posėdžio metu.

Dr. Juozas Leimonas

Ateitininkų orientacijos linija ir taktika

(Paskaitos, laikytos moksl. ateitininkų S-gos kursuose, mintys)

1. **Įvados žodis.** Ateitininkų orientacijos linijos ir taktikos klausimas yra svarbus ir platus. Jis liečia iš vienos pusės jų judėjimą, o iš kitos—platųjį gyvenimą. Kur ateitininkų judėjimas susikerta su plačiuoju gyvenimu, reikia ten pravesti aiški ateitininkų orientacijos linija ir taktika.

2. **Ateitininko visuomeningumas.** Homo est animal sociale (žmogus yra visuomeninis gyvulys), — Štai kaip mėgsta dažnai žmogų aptarti. Šitame aptarime glūdi didelė tiesos dalis, tai žmogaus visuomeningumas. Ir iš tikrųjų, žmogus yra neišskiriama visuomenės dalis, jis be visuomenės negali būti žmogus. Visa, kuo šiandien žmogus naudojasi, yra tūkstančių metų žmonijos kūrybos ir darbo vaisiai. Atimk visa, ką žmogus yra tik gavęs iš visuomenės, išskiriant jį iš visuomenės gyvenimo, ir jis taps jau nebe tuo, kuo žmogus turi būti. Ir todel visai vienišo, atsiskyrusio nuo visuomenės žmogaus, gyvenimas yra nesuprantamas.

Vadinas, mes ateitininkai sudarome neišskiriamą visuomenės dalį, ir net rinktinę jos dalį. Mes rengiamės būti savo tautos vadais, rengiamės nuskaidrinti tautos gyvenimą, visa atnaujinant Kristuje. Tai mus verčia turėti gyvaisiais gyvenimo reikalais aiškią orientacijos liniją ir taktiką, be jos mes nepasieksime savo tikslo.

3. **Ateitininkas tarp savųjų.** Pirmų pirmiausiai reikia turėti gera orientacijos linija ir taktika savo pačių, ateitininkų, tarpe. Kuo toji linija ir taktika turėtų reikštis? Pirmas dalykas, tai ateitininkų tarpusavis *solidarumas, vieningumas, draugiškumas, viena šeima.* Tai yra tas cementas, kuris duos mūsų organizacijai glaudumą, galybę, vienybę, padės mums drąsiai žengti per verpetingas gyvenimo audras. Jeigu mes būsime pakrikę, kaip toji patarlė sako, it Grigo bitės, tai mes nieko rimtesnio gyvenime padaryti neįstengsime. Mes būsime tada palaida gauja, mišinys, bet ne tvarkinga, organizuota lietuvių katalikiškojo jaunimo s-ga.

Antras dalykas, tai sudarymas aiškaus, ryškaus ateitininko tipo, kurį visur ir visuomet galima būtų pastebėti. Jeigu mes šiandieną palmsime ateitininkus ir kitą besimokančią lietuvių jaunuomenę ir giliai pažvelgsime į jų gyvenimą, tai čia teks konstatuoti, kad ateitininkai dažnai išsiskiria tik savo vardu. Jų gyvenimas, elgesys nieku nesiskiria. O tai sako, kad daug ateitininkų neįstengia pakilti nuo bendrojo gyvenimo lygmens, kad pas juos trūksta idealų ekspansijos, trūksta energijos, jėgų žengti garbingais ateitininkų keliais. Tokie ateitininkai yra pilkojo gyvenimo sūkurių žmonės, ateitininkų idealai palieka jiems

sunkūs, nepakeliami, svetimi. Tokie nariai tik slegia ateitininkų judėjimą ir žemina ateitininko vardą. Sitoks elementas yra vienas pavojingiausių ateitininkų judėjimui.

Ateitininkas turi būti giliai įsisąmoninęs savo idealus ir priemones jiems gyvendyti. Jis visur ir visuomet turi būti ateitininkas. *Reikia sukurti ateitininko tipą, kuris prašoktų susidariusį Lietuvos gyvenime lygmenį ir kad tas tipas išlaikyti būtų būtina kiekvienam ateitininkui sąlyga, kaipo minimalis reikalavimas.*

Trečias dalykas, tai būti gerais moksleiviais. Ateitininkai turi būti ne tik geri idėjos darbininkai, bet turi ruoštis būti ir gerais savo darbo sričių specialistais. Tam reikalui jau nuo gimnazijos suolo reikia pradėti rimtai dirbti. Kas gimnazijoj gerai nepasisavino jam teikiamų žinių ir nesistengė daugiau jų išplėsti, tas atvykęs į universitetą negalės sėkmingai tęsti aukštojo mokslo. O nepajėgdamas gerai eiti aukštąjį mokslą, negalės tapti ir geru specialistu. Be to, universitete, susidaro labai kebli padėtis: reikia eiti aukštasis mokslas ir kartu rūpintis užpildyti tie trūkumai, kurie padaryti gimnazijoje. Todel būtinai reikia, kad kiekvienas ateitininkas būtų geras ir uolus moksleivis.

4. **Ateitininkai ir lietuvių katalikiškos kultūriškos ir ekonomiškos organizacijos.** Mūsų tėvynės gyvenimas yra nuo kultūringųjų tautų daug atsilikęs. Inteligentinių pajėgų, pasiaukojusių savo tautos labui, mes turime labai mažai. O savo taip sunkiai iškovotą nepriklausomą gyvenimą išlaikyti būtinai reikia. Todel į tautos darbą reikia įtraukti visas pajėgas. Čia tenka dirbti ir besimokinančiai jaunuomenei, ypač ateitininkams. Ir jie, katalikiškas jaunimas, turi plačiausią darbo dirvą tarp lietuvių katalikiškų kultūriškų ir ekonomiškų organizacijų.

Mes esame veik visi kilę iš samanotų Lietuvos lūšnų, iš kaimo. Mes esame jauni. Todel pirmiausiai mes galime būti naudingi mūsų kaimo jaunuomenei. Su jais mes daugiausiai susiduriame, ypač per atostogas. Ir kaip tik mes turime katalikišką kaimo jaunimo organizaciją pavasarininkus. Jiems ir padėkime.

Toliau katalikiškoji blaivybės draugija. Joje yra labai gera dirva ateitininkams padirbėti ir gelbėti mūsų tautą iš alkoolio bangų.

Dar, konkrečiai kalbėdami, galime paminėti ekonomiškas, ypač kooperatyviškas, katalikų organizacijas. Mes lietuviai dar labai daug skurstame, vargstame ir tik del to, kad mes ekonomiškais reikalais nesirūpiname. Čia svetimieji yra paveržę iš mūs, ką tik mes turime geriau. Mums ekonomiškai reikia tvirtai atsistoti ant savo kojų. Moksleiviai ateitininkai čia jau taip pat galėtų padėti tai patarimais, keldami žmonių susipratimą, tai kad ir gyvu darbu, kiek jis yra galimas ir įmanomas. Tokių darbų mes galime ir daugiau rasti.

6: **Ateitininkai ir priešingo nusistatymo srovės.** Priešingos ateitininkams srovės yra tos, kurios turi priešingus ateitininkų pasaulėžiūrai nusistatymus. Čia reikia ypačiai užakcentuoti laisvamaniai, socialistai ir kitos šios rūšies srovės. Jie yra priešingos mums srovės del to, kad atmeta pagrindinį mūsų organizacijos principą — katalikybę. Be to, kai kurios jų, kaip socialistai, prieštarauja ir kitam mūs pagrindiniam principui—tautybei, o laisvamaniai ima tautybės klausimą ne taip, kaip mes, išeidami iš savo krikščioniško katalikiško nusistatymo.

Koki turi būti mūs su jomis santykiai? Pirmiausiai santykiaudami su šitomis srovėmis turim tvirtai laikytis savo principų, jų nepaneigti ir visur garbingai juos ginti. Bet kartu su savo priešais turim stengtis gražiai padoriai elgtis, jų neįžeisti. Buvo ir yra atsitikimų, kad susitikę priešingo nusistatymo žmonės ima viens su kitu ginčytis, koliotis, pyktis. Tai yra griežtai smerktina. Taigi ateitininkai čia turi gerai valdyti save, nors būtų iš kitos pusės ir provokuojami. Mes turim visur gražiai, krikščioniškai elgtis. Mes turim dirbti savo darbą. Tuo mes įrodysime, kad mums rūpi grynai idėjos darbas. Jie ilgainiui įsitikins ir pradės mus gerbti.

7. **Ateitininkai ir bendro pobūdžio organizacijos.** Yra Lietuvoje nemaža draugijų, kurios turi tokius tikslus, kad jose gali dirbti įvairiausio nusistatymo žmonės. Kaipo pavyzdį imkim, kad ir Lietuvai Pagražinti Draugiją, Kaliniams Globoti Draugiją, Šaulių Sąjungą etc. Štai Lietuvai Pagražinti Draugija. Juk, kaip yra sveikintinas darbas rūpintis savo tėvynės pagražinimu ir, pasakysiu, kaip jis pritiktų ypač lietuvių jaunuomenei. Todel ateitininkų prisidėjimas prie šitokio darbo būtų gražus ir sveikintinas.

Imkim dar ir kitą šios rūšies organizaciją, Kaliniams Globoti Draugija. Lietuvoje mes turime daug nusikaltėlių. Vieni jų yra nusikaltę sąmoningai, laisva, bloga valia, kiti visai netikėtai aklo nuotykio į nusikaltimą įtraukti, o treti visai nekaltai į nusikaltėlius įskaityti. Visi jie yra nelaimingi ir verti pasigailėjimo. Be to, jeigu į mūsų kalėjimą pakliūva pusiau demoralizuotas žmogus, tai čia jo ne tik kad nepataiso, bet dar sugadina.

Man studijų tikslais teko lankyti Šveicarijos kalėjimus ir smulkiai apsipažinti su kalinių gyvenimo sąlygomis ir visa kalėjimų tvarka (tuo reikalu yra buvęs mano straipsnis „Lietuvoj"). Koks didelis skirtumas tarp mūs ir Šveicarijos kalėjimų. Mūs kalėjimai—žmonių demoralizavimo ir kankinimo, o Šveicarijos—auklėjimo, pataisymo namai.

Šitos sąlygos verčia visuomenę ypač susirūpinti kalinamųjų globa. Čia ir moksleiviai at-kai galėtų daug ir gražiai pasidarbuoti. Pirmuosius žingsnius jau padarė Kauno moksleiviai at-kai eucharistininkai. Tenka tik jų pėdas pasekti visiems at-kams.

Arba štai ir Šaulių Sąjunga, kurioj moksleiviai at-kai galėtų dalyvauti, gyvendydami jos užsibrėžtus tikslus. Galima būtų surasti dar viena kita bendrojo pobūdžio organizacija, kurioje at-kai galėtų padirbėti, bet čia jų visų neišvardinsi.

7. **Ateitininkai ir spauda.** Spaudos galybė šiandieną yra be galo didelė. Tas turi savo rankoje visuomenę, kas turi ir spaudą. Spauda yra geriausias šių dienų apaštalas. Lietuvoje taip pat, kiek kas išplatins savo spaudą, tiek tas įstengs įsistiprinti visuomenėje. Tad at-kai turi susirūpinti katalikiškos spaudos reikalais Lietuvoje; pirmiausia, žinoma, savo ateitininkiška spauda, ypač „Ateitimi", „Židiniu" ir „Naująja Vaidilute". Savo spaudą kiekvienam at-kui reikia prenumeruotis, skaityti, platinti ir į ją rašyti. At-kas, kuris neskaito savo spaudos, negali būti geras at-kas, nes neskaitydamas aktualiųjų at-kų gyvenimą liečiamųjų klausimų, jis atsilieka nuo at-kų judėjimo ir galop tampa visai iš to judėjimo išblokštas.

At-kai galėtų labai daug prisidėti ir kitų katalik. spaudinių platinime. Pirmiausia jie turėtų pasirūpinti, kad prenumeruotų katalikiškus laikraščius jų tėveliai, giminės, pažįstami. At-kai turi, ypač tam tikrais patogiais laikotarpiais, tapti tiesiog garbingais katalikiškos spaudos platinimo apaštalais.

Be to, reikia kovoti su priešinga mūsų pasaulėžiūrai spauda (čia ypač turiu galvoj laisvamaniškąją ir socialistiškąją spaudą). Su ja reikia kovoti lygiai su tokiu pat atsidėjimu, su kokiu reikėtų lietuvių katalikiškąją spaudą platinti.

8 **Ateitininkai ir varguomenės reikalai.** Lietuvos varguomenė, darbininkai sunkią gyvenimo vargų naštą neša. Labai dažnai atsitinka, kad kritingesniuose gyvenimo momentuose jiems pritrūksta ir sausos duonos kąsnio. Be to, jie tamsūs nesiorentuoja gyvenimo klausimais, neįstengia savo būklės gerinti ir del to daugelio labai išnaudojami. Sunkus vargas ir tamsumas juos šiandieną daug kur yra įstūmęs į socialistų glėbį. Jie jais pasinaudodami žiebia tą baisųjį raudonąjį pasaulio gaisrą, ardydami gyvenimo santvarką ir prarydami tūkstančius nekaltųjų aukų.

Kaip bendrai katalikams, taip lygiai ir at-kams reikia eiti ten, kur jų pagelba dauglausiai reikalinga. Varguomenės, darbininkų reikalai jų laukia.

At-kai eidami į varguomenę, darbininkus nepriklauso jokiai darbininkų reikalais besirūpinančiai politinei organizacijai. Jie gali eiti tiesiog padėti vargstantiems. Galima susipažinti su darbininkų varguomenės šeimomis, jas lankyti, paguosti, kartu remti juos medžiaginiai: atnešti vaikučiams dovanėlių, padėti jiems mokyklas lankyti, gelbėti šeimyną ištikusioj nelaimėj ir t.t. ir t.t. Taip mes susirišime su mūsų varguomene. Jie pamatys, kad katalikiškoji visuomenė, ypač jos besimokinančioji jaunuomenė, at-kai, nėra kažkoki baltarankiai ponaičiai, varguomenės išnaudotojai, bet jos geriausi prietelliai.

9. **Ateitininkai ir Vilnius.** Vilnius — Lietuvos širdis. Jis amžiais buvo mūsų tautinio gyvenimo šaltinis. Čia glūdi Lietuvos gyvenimo praeitis, čia paskelbta mūsų nepriklausomybė, iš čia žengė pirmieji mūsų karžygiai paguldyti savo gyvybes ant Lietuvos laisvės aukuro. Vilniaus kraštas lietuvių prakaitu aplaistytas, lietuvių krauju išsaugotas. Vilniuje glūdi mūsų tautinio, valstybinio gyvenimo šaltinis. Ir šitas mūsų brangusis Vilnius yra grobuoniškos lenkų rankos išplėštas. Mes neturime nusiminti. Jei subursime Vilniui atvaduoti visas tautos pajėgas, Vilnius bus mūsų.

Mes at-kai Vilniaus klausimą gerai sau įsisąmoninkim, išsiaiškinkim. Tai yra sąlyga, kuri padarys mūsų darbą sėkmingą. Toliau paskaitomis, pasikalbėjimais, raštais sąmoninkim Vilniaus klausimą visoj lietuvių tautoj. Padėkime lenkų okupuotos Lietuvos broliams, remkime jų judėjimą. Galų gale atsidėję kelkime Lietuvos gyvenimą, kad mes traukte trauktume į save okupuotąją Lietuvos dalį. Daug dirbdami greit sulauksime tos valandos, kada lietuvių tauta triumfuojančiai švęs didžiąją Vilniaus atvadavimo šventę.

10 **Ateitininkai ir viešoji tvarka.** Jau nekartą buvo kalbėta, kad at-kas stengtųsi visur ir visuomet duoti gerą pavyzdį. Čia aš noriu šiuo reikalu dar pakalbėti. Lietuvoj dar rūko ten, kur rūkyti draudžiama, trukšmauja ten, kur reikia būti ramiam, skriaudžia ten, kur reikėtų padėti ir t. t. ir t. t. Reikia su visais tais nenormalumais kovoti. Ir ypač geru pavyzdžiu čia turėtų pasižymėti at-kai. At-kas turi būti pavyzdingas, tvarkingas ir traukiny, ir gatvėj, ir sueigoj, ir pasikalbėjime ir šiaip gyvenime. Visi at-kai turi gražiai elgtis. Kartu at-kai turėtų būti dženteImenai. Silpnesniam padėdami, patarnaudami, užleisdami vietą moteriškei ir t. t.

11. **Užbaiga.** Štai keletas bruožų iš ateitininkų orientacijos linijos ir taktikos. Manau, kad čia iškeltais klausimais reikėtų at-kams išsidirbti sau tvirtą nusistatymą ir jį gyvendyti. Tai bus didelis organizacijos darbas. Tad linkiu draugėms—draugams jas sėkmingai gyvendyti.

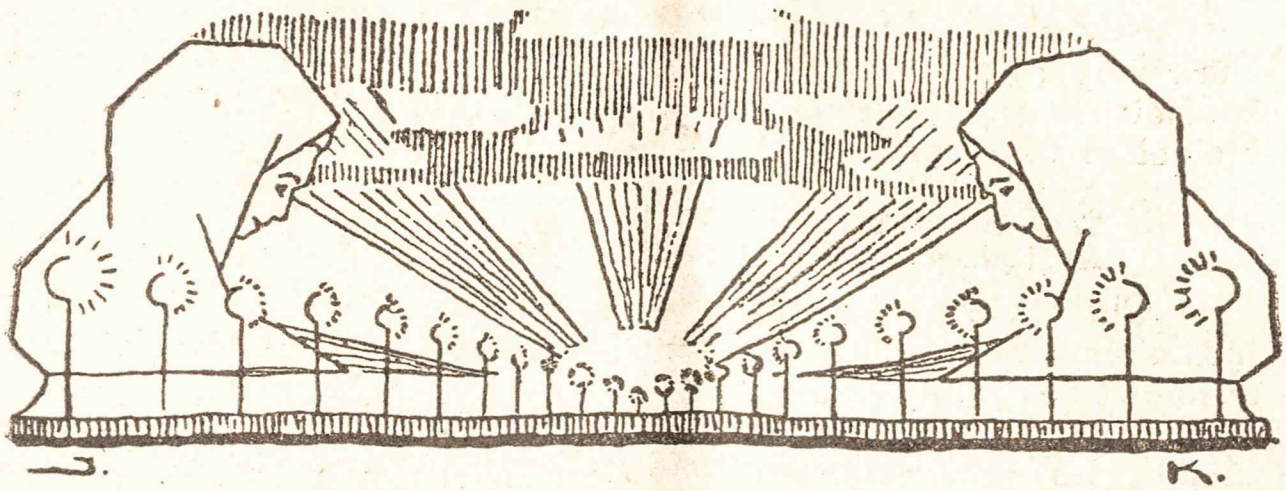

Jaunųjų žiedai

A. V.

Gyvenimas

Atsakyti, ar gyvenimas turi prasmės, vadinasi, klausti: ar žmogaus gyvenime yra pažymėtas protingas tikslas?

Vieniems šis gyvenimas neturi jokių protingumo žymių. Žmogus pamato tikslą, visomis jėgomis prie jo veržiasi, bet, deja, tas tikslas nepasiekiamas. Jis tik suvilioja žmogų, o visos pastangos žūva. Iš čia kyla nusivylimas, kentėjimas. Gyvenimas, neturėdamas protingo tikslo savy, yra tik aklas valios padaras.

Tačiau šių žmonių, pesimistų, nuomonės nevienodos. Jie ir žiūri į jas nevienodai. Vieni bėga nuo pasaulio, kiti pasiduoda aklai likimo jėgai, dar kiti plūsta visą esamą tvarką ar, pagaliau, žudosi.

Byron'o karžygiai, kaip Manfredas, don Žuanas, Čaild Haroldas, bėga nuo pasaulio, slepiasi Alpių viršūnėse, klajoja po nepažįstamas šalis, gyvena atsiskyrę, kaip išdidūs liūtai, arba kelia protestą prieš visą esamąją tvarką, prieš patį Dievą.

„Gyvenimas nėra kas kita, kaip *pasaka ir vėjas*“, sako persų poetas Rudeki.

Calderon'o vienoj dramoj karalius Basilijus, liūdnai galva linguodamas, sako:

Visa, ką jis čia girdėjo ir matė, jam sapnas tebus;
Jis gali ramindamasis sakyti, kad tik sapnavo,
Ir jis tuomet spręs teisingai,
Nes šis gyvenimas, Klotalde, tėr t i k s a p n a s“.
(„Gyvenimas tik sapnas“.)

Kitiems šis pasaulis dar sunkesnis atrodo.

Leopardi sako, kad gamta, sutvėrusi žmogų, yra ne motina, bet pamotė, savo vaikų žudytoja. Visa, kas gyvenimui suteikia svarbos, grožio — meilė, garbė, tėvynė, pažanga — tik apgaulingi šešėliai tėra, tuščios svajonės. „Visa gyvenime, išskyrus skausmą, yra nesąmonė“.

Negana to. Atsiranda žmonių, kurie į pasaulį, į gyvenimą žiūri, kaip į kokį keistą padarą, jį paverčia chaosu, kur, Balzac'o žodžiais tariant, „visuomenė — tai vorai, kurie vienas kitą ėda“; Heinei gi tas pasaulis taip atrodo:

Aš kažkokių baidyklių ir šešėlių
Tematau šioj žemėj ir nežinau,
Ar ji yra pamišėlių namas ar ligoninė.

Chateaubriand'o karžygiai gyvenime neturi jokio tikslo; juos apima nenugalimas nuobodulys, liūdesys, sunki melancholija ir nuolatinės mintys apie nusižudymą.

Jei gyvenimas toks juodas, toks baisus, tai ar verta čia klajoti, be jokio tikslo stumdytis? Vieni vis delto pasiduoda likimui, kiti, likimo slėgiami, savo dienas baigia tragedija. Tokios filosofijos įtakoj matome įsisteigusių žudymosi salionų ir kitokių panašios kultūros keistenybių.

Kaip į tai žiūrėti? Pesimizmas gyvenime mato perdaug juodų pusių, todel jis vienšališkas. Šioji pasauliožiūra teįžvelgia tik į gyvenimo šešėlius ir juos pirmoj vietoj stato, o šviesumų nepastebi, ar nenori pastebėti. Jie apie visą pasaulį sprendžia pagal savo asmens pajautimus, savo nuotaiką.

Lazda visuomet turi du galus. Jei yra žmonių, juodų minčių apsėstų, tai yra ir tokių, kurie pro savo džiaugsmą giliau į pasaulį nepajėgia pažiūrėti. Jie eina per gyvenimą, džiaugsmo dainą šaukdami, vynu visą širdies neramumą nuplaudami, kaip tas senukas Anakreonas, „su rožių vainiku, su barzda, kvepalais aplaistyta, su taurė rankoje“.

Nei senatvė, nei sunki aplinka, nei skurdus artimų gyvenimas jų neveikia.

„Aš težinau, kad kuo arčiau karsto, tuo labiau reikia seniui linksmintis ir juoktis“. (Anakreonas).

Naudotis gyvenimu, traukti iš jo visa, kas žmogų tenkintų, nežiūrėti, ar tai gera ar bloga!

Jų nevargina sunkūs klausimai. Vienintelis rūpestis, kaip diena su didesniu triukšmu ir apsvaigimu praleisti. „Dabar jau nekeliamas klausimas, kaip turi žmogus gyventi, tik nori žinoti, kaip iš gyvenimo galima paimti daugiau džiaugsmo smagumų“, filosofuoja Stirner'is.

Jiems Goethe, štai, kokį himną parašė:

Ką mes galim pasakyti šią dieną?
Aš taip manyčiau: Ergo bibamus!
Ji iš to ypatingo sandūžio kartą tebūna,
Todel vis iš naujo: Bibamus!
Ji veda džiaugsmą pro atvirus vartus,
Debesys spindi, prasiskiria žalumynai,
Ir tarp jų prašvinta dievišKas paveikslėlis!
Mes skambinam ir dainuojam: Bibamus!
(„Ergo bibamus!“).

Tačiau šitokios pažiūros per lengvos, savo pamatuos labai netvirtos. Ir patys tokio paviršutiniško džiaugsmo šalininkai dažnai

sparnus nusvyla, pamato, kad šis pasaulis nėra galutinis tikslas, kad jų gyvenimo prasmės supratimas netikras.

Mūsų laikų garsenybė, poetas Tagore, giliau į pasaulį žviesiu žvilgsniu pajėgiąs įžvelgti, tokį džiaugsmą, netvirtą ir paviršutinišką, atmeta.

Kur tuomet kreiptis? Reikia surasti tokia pasauliožiūra, toks gyvenimo prasmės supratimas, kuris remtųsi ne vien savo asmens pergyvenimais, ne vien tuščiu džiaugsmu ar bevilčiu liūdesiu, kuris mokėtų žvelgti į visa gilesniu, amžinu žvilgsniu.

Negalima neigti, kad šiam gyvenime yra daug kentėjimų, daug tamsių spalvų, kad jame maža ramybės teranda kilnesnės sielos.

„Žmogaus dienos, kaip žolė, jis žydi, kaip lauko gėlė.

Vėjas papučia — jos jau nebėra, ir jos vieta, kur buvo, jau nebežinoma", mąsto karalius Dovydas. Tačiau, anaiptol, jis į tai nežiūri be vilties; jis mato pasaulio tvarkoje aukštesnę valią, jo nykstančiuos daiktuos —tikslingą paskyrimą.

Tiems žmonėms ne visa paslaptis, ne visa nepasiekama, bet daug daiktų, daug reiškinių jiems aiškūs yra.

„Ir rodos, kad senasis Dievas,
Pagaliau paskelbė man savo vardą".
(G. Keller'is).

Goethės Faustas prieina išvadą, kad garbingas tikslas kiekvieno kilnaus žmogaus — padaryti kiek galima daugiau naudos žmonijai.

„Darbas yra pasilinksminimas fizinėse kančiose", sako Sheakespeare.

Tagore, šių dienų stebuklas, pilnais poezijos žodžiais taip nusako galutinį žmogaus tikslą (ir prasmę):

Kaip pulkas gervių, išsiilgusių namų, lekia per dienas ir naktis į savo lizdus kalnuose, — teplaukia visas mano gyvenimas į amžinybės namus v i e n a m e p a s v e i k i n i m e t a v ę s.
(Gitanžali. 103).

Krikščionybės atsakymas šiam klausimui dar trumpesnis, dar aiškesnis: „Gyvenimas mums duotas, kaip auklei vaikas".

Vadinasi, gyvenime yra tikslas, tuo būdu yra ir prasmė. Žmogaus gyvenimas nėra vėjo ūžesys ir tuščias, skausmingas šauksmas.

Todel tikslu ir protinga eiti su tais, kurie pasaulio klausimams atsakymą turi, kurie blaivia akim žiūri, sveiku protu mąsto, nesprendžia vien savo asmens patyrimo vedami.

Gyvenimo tikslą ir prasmę Tomas Akvinietis, genialusis filosofas, šiais žodžiais apima:

„Visumos dalyse kiekvienas kūrinys pirmiausia yra tam, kad reikštųs savo veikimu ir tobūlėjimu. Toliau —

žemesnieji Kūriniai aukštesniųjų gerovei, neprotingosios būtybės žmogaus labui yra paskirtos. Visi kūriniai tarnauja visumos tobulybei. Visuma savo atskiromis dalimis priklauso Dievui, kaip tikslui".

Antakutis

Mes šnekėjom

Niekas, tur būt, neturi tokio gero dėdės, kaip mano dėdė. Mano dėdė yra dar visai jaunas, vikrus, visada linksmas ir visada visokių sumanymų pilnas. Prisipažinsiu, kad jis savo sumanymais mane labai apsunkina ir man užkrauja visokių darbų. Bet nieko aš taip nemyliu, kaip jį. Nemanykit, kad aš esu labai darbštus ir myliu savo dėdę del to, kad jis man užduoda darbų. O ne, aš pusėtinas tinginys. Tad kodel aš dėdę myliu? Čia tai jau sunku pasakyti. Myliu ir tiek. O kam reik žinoti kodel? Aš nė pats nežinau. Su dėde susitinku tik atostogų metu ir todel atostogų labai labai laukiu. Žinot, norėčiau, kad per metus bent penkerios Kalėdos būtų! O tai būtų linksma! Dėdė parvažiuotų, pripasakotų man daug daug gražių istorijų. O jis, rodos, tik ir gimęs istorijoms pasakoti.

O kad jūs įsivaizduotumėt, kaip aš noriu būti toks, kaip mano dėdė! Mano dėdė eina aukštus mokslus, dėvi gražią kepuraitę, visada švariai pasirėdęs... o aš tik... antr... klasėj... Ne, ne — daugiau negaliu apie tai kalbėti. Aš tik papasakosiu, kas šią vasarą atsitiko.

Tėviškėn atostogų parsivežiau savo klasės draugą Pundulių Petriuką. Mudu su juo mažai skiriamės. Parvažiavom. Namie linksma, visur žaliuoja. Rugių varpos jau ima auksuotis. Vyrai piauja šieną, o mudu saulės spinduliuos maudydamiesi, grėbstom. Dienos greitai bėga. Aš jas vis skaitau ir noriu, kad dar greičiau bėgtų. Jau, sako, greitai dėdė parvažiuosiąs. Laukiau tos dienos labiau, kaip seniau laukdavau Velykų margučio. Pagaliau parvažiavo! Dvi dienas nebesitvėriau džiaugsmu ir vis po kelis kartus iš džiaugsmo pabučiuodavau mūsų margiukui į patį galiuką snukučio.

Kartą mes išėjom į netolimą miškelį. Mes eidavom į ten dažnai. Mūsų buvo trys: dėdė, Petriukas ir aš. Pavėsy, netoli kelio, susėdom pasilsėti. Keliu važiavo žmogus su medžiais ir kažkaip netyčia vienas ratas nuslydo grabėn. Žmogelis kankinosi ir negalėjo vežimą ištraukti. Dėdė, pamatęs besikankinantį žmogelį, pakilo ir vedėsi mus pagalbon. Bematant vežimas važiavo lygiu keliu.

— Matot, — tarė dėdė, — daug rankų pakelia didelę naštą. Taip ir kiekvienas darbas, daugelio sutartinai dirbamas, greičiau eina.

— Ne visada juk taip, dėde, — prieštaravau. Juk mes klasėje visi nė kiek daugiau neišmokstame, kaip atskirai kiekvienas.

— Klysti, Jonuk. Jūs nejaučiate, kad drauge daug daugiau išmokstate.

— Kaip tai? — įsikišo ir Petriukas.

Na, pamaniau, dabar mudu dėdę suremsim.

— O tai visai paprastai. Jūs atsakinėdami pamoką pratinatės viešai kalbėti. Pastebėję kokią savo draugo ydą, jos savyje vengiate. Pamatę vargingesnį draugą, jam stengiatės pagelbėti.

— Tai šituo, sako, rūpinasi kažin kokia garnizacija, — tariau aš.

— Organizacija, tur būt? — pataisė dėdė.

— Taip, taip

— O kokią jūs žinote organizaciją?

— Mane kalbino tie, ką trumpas kelines ir plačiais bryliais skrybėlę dėvi...

— O mane kalbino ateitininkai, kad prisidėčiau, —atsakiau. Bet aš jų bijau Sako tai labai rimta draugija, jos nariai turi vaikščioti susiraukę, eiti dažnai bažnyčion, nelankyti pasilinksminimų. Bet už tai susirinkimuose jie daug įdomių dalykų kalba, daug ko išmoksta...

— Tu, Jonuk, dar neprisidėjai?

— Ne.

— Ar norėtum?

— Norėčiau, tik nežinau, kur stoti. Vieną kartą mane vienas draugas buvo nusivedęs į susirinkimą. Ten atėjo toks ilgais plaukais septintaklasis ir ėmė kalbėti, kad reikia steigti organizaciją. Jis pasakojo, kad mes nebūsim pamaldūs, bet ir į bažnyčią nedrausim eiti; mes viską bešališkai svarstysim, o daugiausia ruošime pasilinksminimus. Paskui ėmė kalbėti, kad žmogus kilęs iš gyvulių, kad mūsų pasaulis pats atsiradęs, jo niekas netvėręs. Ir daug kitų dalykų pripasakojo, kurių aš visai nesuprantu. Dar...

— Palauk, Jonuk. Pasakyk, kokios spalvos šita pušis.

— Žalia.

— Gerai. Tu pasakei čia savo nuomonę. O kaip tu apie tą pušį kalbėtum, jei norėtum pasakyti bešališkai, kaip apie ją savo nuomonės nereikšdamas.

— Tada, tada aš nieko nepasakyčiau...

— Na, o kai sakai, kad pasaulį nieks netvėręs, jis pats atsiradęs, ar tu sakai bešališkai.

— Žinoma, kad taip.

— O kiti sako, kad pasaulį Dievas sutvėrė, tai kur dabar šališkumas, kur bešališkumas.

— Hm... tai bešališkumo nėra... Bet tai juk, dėde, negali būti...

— Vis delto taip yra. Dabar pats matai, kad bešališkai apie nieką negalima kalbėti. Turi pripažinti ar vieną, ar kitą.

— Et, nė tos organizacijos reikalingos nė ką, — numojo Petriukas — Einam geriau pasivaikščioti.

— Vaikščioti galime ir organizacijoje būdami, — tariau, — o dabar, dėduk, papasakok apie ateitininkus.

— Kiekviena draugija turi savo tikslą. Į tokią draugiją dedasi tie, kurie nori to tikslo siekti. O kai prisideda daugiau, galima tada geriau dirbti ir daugiau nuveikti. Daug rankų didelę naštą pakelia.

— Koks ateitininkų tikslas?

— Ateitininkų tikslas — tai visa atnaujinti Kristuje. Apie Kristaus mokslą jūs mokotės ir jį žinote. Ateitininkai stengiasi patys pagal tą mokslą gyventi ir jie rūpinasi baźnyčiai padėti jį įvykdyti. Jie nori iš savo narių išauginti gerus krikščionis ir uolius tėvynei darbininkus.

— O ką jie turi dirbti?

— Jie turi lavintis, mokytis, mylėti artimą, garbinti Dievą, pagelbėti vargstantiems.

— Bet, dėde, sako, kad ateitininkai turi tik poteriauti ir...

— Ne, mielas Joneli. Ir tu, Petreli, klausyk. Ateitininkai savo darbe visada prašo Visagalio pagelbos ir už suteiktą pagelbą visumet Dievui padėkoja. Pirma tu, Jonuk, sakei, kad ateitininkai turi vaikščioti susiraukę, nelankyti pasilinksminimų.

— Man taip pasakojo tame susirinkime.

— Priešingai, mano mielas, — ateitininkai privalo būti linksmi. Susiraukę gali būti tik seniai, kuriems niekad ateitininkais neteko būti; Ateitininkas visada linksmas, jaunatvės karščio kupinas ir žvilgančios jo akys niekad neapsiniaukia. Jis gali lankytis pasilinksminimuose ir linksmintis. Bažnyčioj gražiai melskis, darbą rimtai dirbk, o pasilinksminime širdingai džiaukis — tai ateitininko pareigos.

— Šitaip! Tai aš galiu būti ateitininkas!

— Ir aš! — prisidėjo Petriukas.

— Gražu. Tad jūs padidinkite tą Dievo sūnų žemėje būrį. Jums teks rimtai ir daug ruoštis, o paskui daug dirbti.

— O kaip reikia ruoštis? — paklausėme abudu.

— Jau saulutė netoli laidos. Apie tuos dalykus pasikalbėsime kitą kartą. Eisime namo.

Ir mudu linksmi su Petriuku šokavome namo. Mano dėdė ėjo tylėdamas ir susimąstęs. Jo veidas dar labiau man patiko ir giliau įspaudė širdin jo žodžius.

Prie vartų mus sutiko linksmai šokinėdamas margiukas ir rimtai koksėdamas gaidys, viso kiemo šeimininkas.

Fidelijus

Gerasis Jurgiukas

Prieš keletą apvalainų metų pas mus buvo vertas pagyrimo piemenukas, vardu Jurgiukas. Jis nė kiek nepykdavo, o kartais dar linksmai nusišypsodavo, ir kai kas jam pasakydavo: „Jurguti, te spirgutį; kai tą sugrauši, kitą gausi".

Geras tai buvo vaikas, bet dar, vos mane pralenkęs, tik aštuntą metų amželį baigė. Užtat daug dar neprotingų darbų padarydavom: ugnį bekūrendami, pirštus nusidegindavom; kartais viską užmiršdavom, besigėrėdami iš molio nulipdytais arkliukais ar paukščiukais.

Vieną dieną matydami bėjodinėjančius rusų kareivius, o kitą—vokiečių ir namie prisiklausę apie karą pasakojimų, ir mudu sumanėm paskelbti vienas antram karą.

Aš pasivadinau rusų karalium, o Jurgiukas—vokiečių. „Sumobilizavom" savo molinius kareivius: vienus pėsčius, kitus raitus, su gručko kardais ir smilgos durtuvais apginkluotus, į eiles sustatėm. Net šokinėt iš džiaugsmo pradėjom, o besigėrėdami ir kiekvienas savo „armijas" begirdami, būtume tikrai ėmę kariauti. Jau pradėjom amerikoniškai į panoses boksuotis, tik pamatę žalę sėklinius dobilus kuliant, turėjom susitaikyti ir eiti ją per šerengą varyti. Tuo tarpu palšis, baubdamas, paskelbė mūsų kareiviams karą ir visus juos sunaikino. O mudviem teko tik graudžiai apsiverkti.

Mūsų kūno kultūra

Keletas žodžių darbą pradedant

Nuo šio numerio „Ateity" įvedamas kūno kultūros skyrius. Duodama jame kas mėnuo tam tikrą kiekį žinių, skiriamų ateitininkams sportininkams, „Ateitis" stengsis atstoti atskirą sportininkų organą.

Ateitininkai sportininkai jau tiek sustiprėjo, kad galėjo sudaryti savarankiškai veikiančią savo sąjungą. To fiziniu lavinimuosi besirūpinančio ateitininkų būrio reikalai sudarys įvedamo sporto skyriaus turinį. Čia duodamos kūno kultūros pakraipa bus tokia pat, kokia ateitininkų sportininkai buvo vedami nuo jų atsiradimo. Rūpinantis fiziniu lavinimu bus uoliai žiūrima, kad ateitininkuose nebūtų palinkimo į vienašališką atletizmą. Mums fizinis lavinimasis yra priemonė taip sustiprinti savo kūną, kad jame būtų patogiausios sąlygos dvasiai veikti.

„Ateities" sporto skyrius pirmiausia duos straipsnių apie žymiausias racionalios kūno kultūros sistemas, dės tų sistemų

ištraukas. Bus duodama medžiagos ir individualiniams mankštymams, kad fizinis lavinimas būtų prieinamas kuo plačiausiems ateitininkų sluoksniams. Lengvoji atletika, gimnastika ir žaidimai — tai tie dalykai, apie kuriuos koncentruosis mūsų fizinio lavinimo turinys. Ypač daug dėmesio bus kreipiama į tautiškuosius sporto žaidimus, nes kūno kultūra tada yra sėkmingiausia, kada turi tautinių žymių. Iš lengvosios atletikos bus duodama žinių apie atskirų jos šakų techniką apie kiekvienos iš jų reikšmę žmogaus kūno lavinime. Nebus užmirštos ir informacinės žinios. Svarbiausios užsienių sporto naujienos, Lietuvos sporto gyvenimas, ypač mūs sporto sekcijų darbai visad ras vietos sporto skyriuje. Komiškasis sportas ir šiaip linksmesni dalykėliai bus skiriami kūno kultūros darbui paįvairinti.

Pagaliau „Ateities“ sporto skyrius bus organiškas ryšys tarp sporto sekcijų sąjungos vadovybės ir visų sportininkų. Čia ras vietos vadovybės duodamos instrukcijos, pranešimai, įsakymai.

Su tokia programa išeina į sportininkus šis naujas skyrius, tikėdamasis, kad sportininkai jį palankiai sutiks ir visais būdais rems. Jo įdomumas ir ypač tinkamas mūsų sekcijų darbų jame atvaizdavimas daug pareis nuo pačių sportininkų.

S. Tr.

Kitur ir pas mus

Viso sporto mėgėjų pasaulio rūpesčiai ir pastangos sukas apie vieną tašką: tai IX-toji pasaulinė olimpiada Amsterdame. Olimpiados programa apima bemaž visa, ką ligšiol žmogus kūno jėgoms plėtoti sveika yra išgalvojęs. Žiemos sporto rungtynėms pravesti paruoštas žiemos stadionas Morice, o likusioji, svarbiausia olimpiados dalis bus pačiam Amsterdame ir užtruks apie dvi savaiti (pradžia 1928 m. liepos 28 d.)

Jau beveik visos olimpiadoj dalyvausiančios įvairių kontinentų valstybės (o tokių yra 45) numačiusios olimpinius kandidatus, sudariusios dalyvių sąrašus. Atskiri atletai patyrusių trenerių priežiūroj smarkiai treniruojasi. Mažiau sporte pažengusiose valstybėse sportininkams nustatyti pasiektini rezultatai—dalyvavimo olimpiadoj sąlyga.

Sporto teoretikai jau kelioliką kartų persvarstę, kuri vatstybė išeis nugalėtoja, kuri laimės pirmą, antrą ir kitas vietas. Nė viena Europos valstybių nesiekia pirmos vietos. Ta garbė, be abejo, teks, kaip paprastai, Amerikai. Amerika pasiryžusi į Amsterdamą atsiųsti labai daug gerų sportininkų. Ypač geri Amerikos sprinteriai (trumpų dist. bėgikai) ir šuolistai. Rimčiausias Amerikos konkurentas—Suomija. Šių kraštų gyventojai santykiauja, kaip 120:3,5:

Pačioj Europoj jau iš anksto eina stropus taškų skaitymas. Numatoma griežtos Europos valstybių varžytynės del likusių vietų. Nors Vokietija po karo padarė ir labai didelę pažangą, bet, ir pačių vokiečių įsitikinimu, Europos čempiono vardas greičiausiai

teks šiaurės sportininkui Suomijai, kurios Paavo Nurmi dar nepaseno, o Ritola, Myyrä, Taipale, Pentilae ir kiti parodys, ką galį.

Tačiau tuo varžytynės nesibaigia. Kas Europoj užims antrą ir likusias vietas? Antrai vietai yra du kandidatu: Vokietija ir Švedija. Toliau seks Francūzija, Anglija ir kitos valstybės.

Europa ir pasaulis ruošias visu smarkumu. Įdomu, kas dedas tuo tarpu Lietuvoj.

Iš karto Lietuvos Sporto Lygoj buvo galvojama, ar bendra apsimokėtų Lietuvos lengvaatletams Amsterdame pasirodyti. Nors prie jokių pastovesnių išvadų neprieita, tačiau daugeliui Amsterdamas nėra vien svajonė. Kitų valstybių pavyzdžiu sekant manoma nustatyti tam tikras normas, kurias pasiekęs atletas galės būt olimpiniu kandidatu. Rūpinasi ir atletų treniravimu. Tam tikslu yra salė ir treneris. Tačiau griežtas, sistemingas ir pastovus ruošimasis dar nėra pradėtas, ir jo klausimas blaškos tarp įvairių sumanymų. Atrodytų, kad mūs šalis dar nesuspėjo pribręsti didesniems sportiškiems žygiams. *V. R.*

Žiemos sportas

Žiemos sportas daromas tyram ore. Iš tikro, žiemą oras yra tyriausias, nes visi jį teršiantieji šaltiniai uždengti sniegu bei ledu.

Žiemos sportas yra labai įvairus bei sudėtingas. Prie ž. sporto priklausančių dalykų pirmon vieton tenka statyti pačiūžų sportas, nes jis mūsų tarpe yra labiausiai mėgiamas ir vartojamas. Bet vis delto, palyginant, maža dalis jaunimo juo teužsiima. Ši ž. sporto rūšis tinka mažiems, dideliems ir net seniems, o ypačiai protinį darbą dirbantiems. Visiems čiuožimas yra tam tikras pasilsys, kurį seka geras apetitas bei sveikas miegas.

Klubo bei sekcijos čiuožikai visuomet gali surasti ant ežero, upės ar kokių nors pelkių didesnį ar mažesnį čiuožyklai plotelį. Jei to nėra, patys gali pasidaryt čiuožyklą. Čiuožimui turėtų vadovauti patyręs asmuo. Vadas turi mokėti sukelti darbo norą, čiuožėjų gerą nuotaiką. Jis turi žinoti, kada vieną dalyką baigti, o kitą pradėti, pasilsio bei laisvo čiuožimo valandėlę paskirti. Čiuožimo programą gali sudaryti įvairūs žaidimai, figūriniai maršai, figūriniai čiuož. po vieną, po du ir daugiau paprastas ir greitas čiuožimas. Trumpai tariant, čia vadui labai plati dirva, tik reikia tvarkingai bei nuosekliai vesti.

Be to, dar reikia pastebėti, kad ant ežero labai naudinga ir smagu čiuožt, pasinaudojant būrėmis. Su būrėmis čiuožia labai smarkiai, kad net lenktynėse su automobiliu visai nedaug teatsilieka.

Negalima pamiršti rogučių. Jomis važinėti labai mėgsta ne tik vaikai bet ir suaugę. Iš vienų ir kitų trykšte tryškta energija. Visi kupini džiaugsmo važiuoja nuo kalno dideliu greitumu.

Rogutės vartojama daugiausia suomių sistemos. Jų yra ilgų — keliems ir trumpų — vienam važiuoti.

B. Bučinskas

Gimnastika atskiriems asmenims

Žemiau duodamus patarimus patariama daryti rytą kiekvienam jaunam. Nepamirškite atidaryti langą ir kambarį gerai išvėdinti.

1. Lėtas bėgimas vietoj metant tiesias kojas atgal, į šalis. 0,5—2 min.

2. Pritūpiant galvą lenkti (į šalis, į priekį, atgal) arba sukti (į šalis, ratu) ir rankas tiesti priekin; stojant pasistiebus, rankas viršutiniu lanku leisti žemyn.

3. a). Liemens lenkimas (priekin, atgal, į šalis) ir sukimas (į šalis, ratu).

b). Gulint kniūpščiam, kelti kojas (tiesias) ir galvą įsirėžiant aukštyn.

4. a). Pasirėmus rankomis ir kojų pirštų galais, riesti kojas po savim ir vėl mesti atgal.

b). Gulint ant nugaros kelti tiesias kojas po vieną ir paskui abi drauge; lenkiantis per liemenį pasiekti kojomis grindis.

5. Energingas bėgimas vietoj keliant kojas kabliškai priekin. 0,2—2 min.

6, a). Išklupime tiesiog į šalį lenktis į vieną ir kitą pusę.

b=a, tik pasukus liemenį išklupimo pusėn, lenktis priekin ir atgal.

7. Bėgimas lauke ilgų distancijų stilium 3—30 min.

B e n d r o s p a s t a b o s.

Kiekvieną pratimą pakartoti 2—8 kartus.

Po kiekv. prat. daryt gilius įkvėpimus 1—3 kartus. Taip pat ir veiksmą darant reikia atatinkamai kvėpuoti. Liemens mankšta reikia daryti lėtai, nes ten veikia daug grupių raumenų.

Pratimus reikia daryti nuosekliai, pridedant kas savaite dalį minutės, ar kituose punktuose (dalyse) — veiksmo pakartojimą. Be to, reikia sunkinti pratimai rankų išeities padėtimis (klubais, prie pečių, prie krūtinės, už galvos ir aukštyn) ir kojų išeities padėtimis (stovint glaustai, praskėstai, žingsniu).

Reikia vengti nuovargio, uždusimo; kontroliuot plaučiai, ypač širdis. Rytą prieš gimnastiką reik t r u p u t į užkąst. Prieš valgį 30 min., o po valgio 2 val. tarpe mankštintis negalima.

Ben-tas B.

Apžvalga

LGSF Konferencija. Sausio 4 d. Kaune įvyko LGSF konferencija. Jau dveji metai praėjo nuo paskutinės konferencijos, tad buvo atsiradę daug svarbių reikalų, kuriuos ši konferencija turėjo išpręsti.

1926 ir 1927 m. LGSF su geriausiais savo sportininkais pasirodė viešai, dalyvaudama įvairiose lengvosios atletikos pirmenybėse. Laimėtos pirmenybėse garbingos vietos aiškiai rodo, kad LGSF sportininkai yra pasirinkę gerą kelią. Per tą laiką atskiros Federacijos dalys (ypač ateitininkai) tiek išaugo, kad reikėjo pradėti galvoti net apie savarankiškųjų sąjungų sudarymą. Ateitininkai tai jau įvykdė, pavasarininkai rengiasi vykdyti. Į tai atsižvelgdama konferencija pakeitė LGSF įstatus. Pakeitimai nustato, kad prie vienos kurios katalikiškos organizacijos veikiančios sporto sekcijos sudarę savo sąjungą gali įeiti į LGSF kolektyviniu nariu.

„Jėgos ir Grožio" nutariama laikinai nebeleisti. Jį atstos „Ateities" ir „Pavasario" sporto skyriai ir prie „Sargybos" einantis „Jaunimo Sportas" (Be „Sargybos" imant metinė jo prenumerata 3 lt). Į naują Centro Valdybą išrenkami stud. J. Kudirka (pirm.) stud. O. Norušytė ir stud. P. Balčiūnas. Atsisakiusio Balčiūno vietą dabar užėmė B. Bučinskas (reik. vedėjas). Be to, į C. V. įeis po vieną stambiųjų kolektivinių narių atstovą: ateitininkų V. Ražaitis, pavasarininkų J. Eidukas. Į revizijos komisiją įeina p. K. Dineika, stud. K. Steponaitytė ir stud. S. Treigys. Į Liet. Sporto Lygos C. K-tą atstovu numatytas V. Ražaitis.

K. Dineiką ir prof. J. Eretą, Federacijos įsteigėjus ir vadus, Konferencija pakelia į garbės narius. Po Konferencijos įvyko linksmas sporto vakaras su sporto filmų demonstravimu.

S. Tr.

Nedraugiški balsai. Pastaruoju laiku ateitininkų vardas vis dažniau ir dažniau užkliūva tautininkų laikraščiuos. Štai visa eilė paskutinių „Lietuvio" numerių: 276, 277, 283, 285, 287, 11 (1928 m.). Juose ateitininkų vardui palinksniuoti nepagailima nei vedamųjų, nei antrinių, nei užpakalinių straipsnių: pradės nuo Ženevos, nuo Amerikos, nuo kokių „kylių" ir šv. Kazimiero D-jos ir prieina galop ateitininkus. Kartais tiesiog išsibara, ar net ciniškai parodijuoja ateitininkų šūkį (277 nr.), kartais savo priekaištus įpina į saldžius sirenų balsus.

Bet už ką gi tautininkų spauda atkreipė į ateitininkus piktą akį ir kam tas jų plunksnos šmigojimas? — Iš tų jų raštų sunku ir surasti tikras atsakymas. Štai, pavyzdžiui, 277, 283 ir kt. numeriuose „Lietuvis" puola ateitininkus, kam jie kišasi politikon. Net pasikeisdami uja, kam vienos ateitininkų sąjungos žmonės ėję pas Respublikos Prezidentą kartu su kitom katalikų kultūrinėm organizacijom prašyti, kad suvestų visą tautą į vienybę akivaizdoj

Lenkų pavojaus Lietuvos nepriklausomybei. — Tai jau politikavimas, ir ateitininkams studentams tai nesą leistina, tautininkų spaudos tvirtinimais. O tuo tarpu „Tautininkų Balsas“ 48 nr. ragina „jaunoulius moksleivius“ atostogų metu eiti į kaimą ir aiškinti žmonėms referendumo naudą. Ar tai ne tokia pat politika? Ir dar keisčiau, kad tie laikraščiai politikuoti draudžia studentams (už tai, kad jie ateitininkai), o leidžia ir net ragina, „jaunuolius moksleivius“. Kur tų besisielojančių politikavimu logika, nuoseklumas?

Toliau randam dar keisčiau. Vos spėjo apsisukti išsibaręs už „politikavimą“ „Lietuvis“ čia pat vėl skundžiasi nesąs girdėjęs, kad ateitininkai būtų paskelbę šūkį: „Mes, ateitininkai, norime suvienyti mūsų į partijas partijėles susiskaldžiusią tautą“.—Bet ar tai ne tokia pat „politika“, už kurią tautininkų spauda barėsi tada, kai tas ateitininkų organizacijos atstovas buvo pas Prezidentą? Tautininkų spauda norėtų išgirsti iš ateitininkų šūkį. Tuščias noras: ateitininkai turi vieną savo šūkį, kuris suima visą ateitininkų nusistatymą ir jų valios pareiškimą: visa atnaujinti Kristuje. Deja, tautininkai jo nemoka suprasti, nes patys jį ciniškai išprofanavo. O ateitininkai nėra nusistatę pasekti tais, kurie šiandien tik naujais šūkiais tarias pakelsią tautos vardą ir gerovę. Reikia darbų, ne šūkių.

Antras dalykas, kuriuo ateitininkai nepatinka tautininkų spaudai—tai, kam jie pasiduodą savo „vyresniųjų vadų“ politiniams nusistatymams. Įtikinėti, kad taip nėr, ar tvirtint, kad taip yra ar turėtų būti — nėra prasmės, nes pats „Lietuvis“, užbėgdamas už akių, stengiasi pats save įtikinti, kad „tų vadų“ teklausanti tik saujelė, o kiti kitaip maną. Jeigu jau „Lietuvis“ įsitikinęs, kad dauguma „kitaip mano“, tai kam dar bartis ir įspėdinėti ateitininkus, kad jie „vyresniųjų vadų politikai“ nepasiduotų?

Bet, dėkojant už įspėjimus, įdomu tik pastebėti, kad ir čia tautininkai randa dvejopą mąstą: ateitininkams „vyresniųjų vadų“ nevalia klausyti, o „jaunuoliams moksleiviams“ per „Tautininkų Balsą“ tautininkų vadai duoda patarimus, kaip agituoti už referendumą — ir štai šitų vadų klausyti yra geras ir reikalingas daiktas...

Gal nedarytų tautininkų spauda tokių nenuoseklumų ir tokių nepamatuotų priekaištų, jeigu panorėtų atsiminti, kad ateitininkijos dar nesudaro viena moksleivių organizacija. Moksleivių organizacija tėra tik dalis ateitininkų federacijos, ir ji nepolitikuoja (nors „Tautininkų Balsas“ moksleiviams politikuoti ir siūlo). Bet kitų dviejų ateitininkų organizacijų—ateitininkų studentų ir ateitininkų sendraugių sąjungų— nariai yra subrendę žmonės ir turi pilną laisvę dėtis ton politinėn partijon ir politiškai veikti, kurios neprieštarauja ateitininkų principams. — Jeigu patys tautininkų vadai politiškai veikia ir visom priemonėm agituoja, kam tad pavydėti kitiems?

Trečias, pagaliau, dalykas — „Lietuvis“ (276) puola ateitinin-

kus, kam jie atitaisinėja šmeižtus, kuriuos tūli žmonės paleido prieš ateitininkus. Girdi, niekas tų šmeižtų spaudoj nepaskelbęs (sic!), mes jų nė nežinom... — Kad tuos šmeižtus leido ir tebeleidžia, tai faktas, kuris yra užfiksuotas net kai kuriuose dokumentuose. Kas ir kuriais sumetimais juos leidžia — kitas klausimas. Tautininkų žmonės to galėtų pasiklausti, kad ir tautininkų senjorą p. Gudyną, kuris dar iš seniau skleidžiamus gandus nėra nei išrodęs, nei atšaukęs, nei stojęs trečiųjų teisman ir ligi šiol to padaryti neturi užtenkamai drąsos bei džentelmeniškumo...

Taigi savo nuolatiniais ateitininkų užkabinėjimais, nenuoširdžiais įspėjimais, prieštaraujančiais priekaištais tautininkų spauda pati nežino, ko nori. O jei ir žino, tai atvirai nieko nepasako. Be abejo, mums tuo tik trukdo lavinimosi ir lavinimo darbą.

J. A.

Didžiosios sukaktuvės Mariampolėj. Sausio m. 14 d. Mariampolės Valst. Rygiškių Jono gimnazija šventė 60 metų nuo įsisteigimo ir 10 m. nuo tapimo lietuvių gimnazija sukaktuves. Į iškilmes atsilankė J. E. Švietimo Ministeris, J. E. Vysk. M. Reinys, daug prieš karą šią gimnaziją baigusių ir 50 su viršum studentų, jos auklėtinių. Rytą buvo pamaldos. 11 val. gimnazijos salėje įvyko iškilmingas posėdis. Buvo daug sveikinimų. Prof. J. Jablonskis atsiuntė savo atsiminimus. Buvusieji pirmieji auklėtiniai papasakojo savo anų dienų atsiminimus.

15 val. buvo iškilmingi pietūs. Daug kalbų. Vakare 20 val. savybės koncertas, pagrojo simfoninis orkestrėlis; padeklamavo; choras gan gražiai padainavo kelias daineles.

Be to, gimnazijoj buvo mokinių rankdarbių ir piešinių paroda. Ypač buvo gausus ir gražus mergaičių rankdarbių skyrius. Visi juo gėrėjos. Rankdarbių moko mokyt. J. Ališauskienė.

Sukaktuvės buvo gražios, bet galėjo būti dar gražesnės. Ypač labai skaudu, kad per tokias garbingas sukaktuves neapsieita be svaigiųjų gėrimų, kurie gausiai vilgė puotaujančių dalyvių lūpas. Arba vėl visą naktį šoko moderniškuosius šokius ir nepažaidė jokio tautiško žaidimo. Vadinas, tautiškus žaidimus garbingoj gimnazijoj pakeitė fokstrotai, valencijos... Galėjo būti kitaip.

Prof. Dr. J. Totoraičio paskaitos, skaitytos Mariampolės V. R. J Gimnazijos 60 ir 10 m. sukaktuvių iškilmėse, santrauka. Beminint šios gimnazijos 60 m. nuo jos įkūrimo ir 10 m. nuo jos sulietuvinimo sukaktuves, manau, bus įdomu pažiūrėti į Lietuvos mokyklų praeitį—į lenkišką, rusišką ir lietuvišką mokyklą.

Buvusi Suvalkija, ar senovinė Sudavija prieš Lenkijos ir Lietuvos padalinimą priklausė dviem vyskupijom — Vilniaus ir Žemaičių. Mokyklų padėtis geriau yra žinoma Vilniaus vyskupystėj ir mažiau Žemaičių. Ir taip, sakysim, Kauno dekanate tarp 1785—1798 m. buvo trys mokyklos: Prienuose, Panemunėje ir Mariampolėje; Trakų dekanate keturios: Alytuje, Liškevoje,

Miroslave ir Rumbonyse; Alvito dekanate trylika. Mokinių skaičius jose taip pat buvo nevienodas: vienose vos keli, kitose keliolika ar kelios dešimtys.

Aukštesniųjų mokyklų ar gimnazijų buvo dvi: Virbaliuje ir Seinuose, kurias laikė ir vedė domininkonai. Seinuose domininkonai laikė aukštesnę mokyklą nuo 1768—1805 m. Abi jas panaikino Prūsai. 1807 m. Seinuose vėl buvo įkurta aukštesnė mokykla, kuri 1817 m. nukelta į Lomžą, o Seinuose, buvusiuose rūmuose, įkurta nauja 6 klasių mokykla su 7 metų kursu. Po 1831 m. ji buvo uždaryta ir įsteigta nauja 4 kl. mokykla, kuri palengva išaugo į pilną gimnaziją (1839 m. joje jau buvo 8 kl.). Tačiau tais pačiais 1839 m. ji nukelta į Suvalkus, o Seinuose palikta tik 4 kl. mokykla. Šią likusią Seinuose mokyklą vėliau perkėlė į Mariampolę, kur ji ir buvo ligi Lenkmečio.

Mokinama buvo lenkiškai. Ir Seinų ir Mariampolės mokyklos davė daug žymių asmenų. Tai ligi Lenkmečio.

Po Lenkmečio Lietuvoje ir Lenkijoje buvo daug atmainų. Viena iš jų—baudžiavos panaikinimas. Rusams rūpėjo atitraukti lietuvius nuo lenkų, priartinti prie rusų ir galų gale — surusinti. Lietuvoj baudžiava panaikinta geresnėmis sąlygomis, negu pačioje Rusijoje, ir tuo buvo padėta medžiaginei lietuvių gerovei pagrindas, kuris ir buvo tuo laiku tvirta atrama kultūriniam lietuvių brendimui. Kad lietuviai atsispirtų lenkų kultūros įtakai, rusai pradėjo Lietuvoje steigti mokyklas. Iš jų buvo pašalinta lenkų kalba, o jos vieton įvesta rusų ir lietuvių. Ir taip, 1867 m. Mariampolės 4 kl. mokykla padaryta pilna gimnazija; geriausiai baigusiems Suvalkų ir Mariampolės gimnazijas mokiniams įsteigta kelios stipendijos universiteto mokslams eiti.

Mariampolės gimnaziją tuomet lankydavo apsčiai — apie 500 mokinių. (1872 m. 1 kl. buvo 80 mokinių su viršum). Pašalinus lenkų įtaką, įsileidus lietuvius mokytojus, atgijo ir lietuviška dvasia mokykloje, nors rusai ir trukdydavo, piršdami aukštesnių klasių mokiniams pravoslaviją, o su šia ir surusėjimą. (Pirmasis direktorius Černiavskis atvirai tai darydavo). Tiesa, atsirasdavo pasekėjų, bet labai mažai.

Laikui bėgant joje augo lietuvių jaunoji inteligentijos karta, o kartu ir lietuvių dvasinės pajėgos. Ši gimnazija davė daug. Iš jos išėjo Basanavičius, Jablonskis, Kudirka ir daugelis kitų. Iš jos kilo naujoji dvasiškijos karta, kuri taip pat sudėjo nemažą Lietuvos atgimimui auką.

Kilo karas. Rusai pralaimėjo. Traukdamiesi rusai išsivežė ir gimnaziją. Karas Mariampolės apylinkes labai sunaikino — visame Mariampolės kreize buvo sudeginta daugiau, kaip 4000 kiemų. Tačiau, nors ir suvargę, mariampoliečiai neužmiršo buvusios gimnazijos. Jau 1916 m. „Žiburio“ draugija susirūpino mokyklų reikalu. Kreizo Kreiskauptmanui Miunhausenui pritariant 1916 m. atidaryta vėl gimnazija. Vedėjas buvo Seinų Dvasinės Seminarijos klierikas Dailydė, o inspektorius vokietis. Ta-

čiau del trukdymų iš vokiečių pusės gimnazija užsidarė. Jos vedėjas klierikas Dailydė buvo suimtas ir išvežtas į Vokietiją, į belaisvių stovyklą. Tačiau gimnazijos reikalas nebuvo užmirštas. 1917 m. rugsėjo mėnesį kun. Purickis ir kun. Steponaitis, buvę tuo laiku lietuvių konferencijoje Vilniuje, išsirūpino iš paties Ober — Osto viršininko kunigaikščio Isenburg — Birštein sutikimą atidaryti gimnaziją. Sutikimą davė ir mokyklų vyriausybė. Tai buvo daroma „Žiburio" draugijos. Tuomet „Žiburio" draugijos Valdyba Direktorium paskyrė kun. Visgirdą, vėliau buvusį Gižų Dvasinės Seminarijos Rektorių. Inspektorium jis pasikvietė kun. Šmulkštį. Jiedu pasikvietė mokytojus ir prieš Kalėdas padarė egzaminus. Išsyk atidarytos penkios klasės. Mokslas pradėta 1918 m. sausio m. pradžioje. Atostogų paleido tik rugpiūčio mėn. Po atostogų prisidėjo dar trys klasės, nes grįžo iš Rusijos senosios gimnazijos mokiniai. Po pirmųjų m. m. Direktorius kun. Vizgirda pasitraukė. Jo vietą užėmė Dr. K. Jokantas 1920 m. „Žiburio" draugija ją perleido Valstybei. Kiek vėliau Švietimo Ministerija prof Jonui Jablonskiui pagerbti pavadino ją „Rygiškių Jono Gimnazija".

Dr. K. Jokantui išvykus į Seimą, direktorium buvo paskirtas A. Daniliauskas. Prie jo gimnazija pasiekė aukščiausį savo ligi šiol klestėjimo laipsnį: ją lankė apie 1100 mokinių.

Daug žymių paliko Mariampolės lenkiška 4 kl. mokykla, labai daug padarė Lietuvos atgimimui rusiška gimnazija, reikia tikėtis, kad dabartinės lietuviškos R. J. Gimnazijos įtaka Lietuvos kultūrai, dabar jau žymi, ateityje dar bus žymesnė. *St. G.*

Mūsų veikimas

Moksleivių Ateitininkų S-gos organizaciniai kursai, įvykusieji 1928 m. sausio 5—7 d. Kaune kaišė gaires mūsų tolimesniam veikimui. Atostogų laikas sukvietė į kursus gražų kuopų atstovų būrį iš tolimiausių Lietuvos kampų. Bet daug brolių ir sesučių negalėjo kursuose dalyvauti. Tad ir su jais norime pasidalyti bent trumpomis mintimis.

Sausio 5 diena. Rytas. „Saulės" rūmuose ūžesys ir linksmos kalbos. Daugelis atstovų diena anksčiau atvykę jau spėjo susipažinti. Atvyksta ir Kauno svečiai — mūsų vadai studentai ir moksleiviai. 10 val. Pilna salė.

Kursus pradeda C. V. pirm. V. Viliamas. Pažymi kursų svarbą ir linki sėkmingo darbo. Suaidi at-kų himnas. Į prezidiumą išrenkami: pirm. J. Laučka (Panevėžio Rajono pirm.), M. Mykolaitytė (Kauno „Saulės" g. merg. k. pirm.) ir J. Radzevičius (Mariampolės Raj. pirm.); į sekretoriatą—Palionytė (Gruždžių k.) ir Sušinskas (Biržų k.).

Dr. Jurgelionis skaito paskaitą „Fizinis lavinimasis organizacijoj". Fizinis lavinimasis yra labai svarbus ir įdomus. Gimnastika, fizinis darbas ir sportas vadinami kūno kultūra. Ji gali būti pasaulinė, bendra visai žmonijai, ir tautinė. Gerb. prelegentas kūno kultūrą aptaria šiaip: kūno kultūra yra nuolatinis darbas nuo gimimo iki mirties. Matome, kad tai nėra siauras dalykas, bet apima visą gyvenimą. Kūno kultūra duoda geriausių vaisių tada, kai ji sistematingai atliekama. Tad reikia atsižvelgti į žmonių amžių. Geriausias kūno kultūrininkas tas, kuris stengiasi ilgiausiai gyventi ir kuo daugiausia nudirbti. Kas palaiko daug jėgos plaučiuose, širdyje, raumenyse, visame kūne ir ją pavartoja intelektualiniam darbui, tas įstengs gyvenime daug nudirbti. Tad kūno kultūra turi ir intelektualiai stiprinti žmogų. Per kūno kultūrą vaikai jau mokomi artimo meilės, solidarumo, kuris reikalingas visam gyvenimui, organizacijos patvarumui, sąžiningumo ugdymui ir t. t.

Tautinė kultūra aiškėja psichologiškai pasvarsčius. Įvairūs žaidimai, dainos, papročiai susidaro istoriniu būdu kurioj nors žmonių grupėj, ir tuo jaučiamas skirtingumas nuo kitų tautų. Jei yra tarptautinė, tautinė kūno kultūra, tai gali būti ir organizacinė. Kūno kultūroj glūdi solidarumas tinkami planai, dainos ir t. t. Visa tai taikykime prie savo principų ir kūno kultūros.

Kitoj paskaitoj C. V. pirm. *V. Viliamas.* supažindino dalyvius su at-kų ir skautų reikalais Lietuvoj.

Po trumpos pietų pertraukos kursų dalyviai aplanko Čiurlionės Galerėją.

Popietinį posėdį pradeda *Dr. Kl. Ruginis* paskaita „Jaunesniųjų at-kų organizacinis veikimas". Jaunesniųjų at-kų organizacijos pagrinde glūdi jų pačių prigimtis. Jų gyvenimas, psichika skirtinga nuo vyresniųjų. Viskas turi atatikti jų amžių, turi būti aišku, įdomu, turi patraukti. Viskas reikia pradėti netiesioginiu keliu, nuo mažesnių dalykų. Jų veikimas turi pasižymėti savarankiškumu; jie iki vieno turi ką nors veikti. Vengti akademiškumo, abstrakcijų. Jaunieji privalo turėti veikimo programą. Jiems rūpi ne tiek paskaitos, referatai, kiek ekskursijos, pramogėlės, žaidimai, muzika, paišyba ir kita.

Po šitos *Dr. J. Leimono* paskaitos „At-kų orientacijos linija ir taktika", kurios mintis skaityk šio „Ateities" numerio 34 psl.

Pertrauka. 19 v., ir vėl pilnutėlė salė. Sutinkami Trys Karaliai visur linksmas juokas, kalbos, dainos, žaidimai...

6 d i e n a. Išaušo Trijų Karalių rytas. Kursų dalyviai 9—11 v. aplanko mūsų tautos šventovę Karo Muziejų. 11—13 v. pamaldos.

Pirmas posėdis 14 v. *E. Turauskas*, prieš pradėdamas paskaitą „Tautybė ir krikščionybė", sveikina suvažiavusius atstovus At-kų Federacijos Tarybos vardu (paskaita bus spausdinama „Ateity".) Po jos daromi atskiri bernaičių ir mergaičių posėdžiai. Bernaičių nelaimei jų mylimas prelegentas prof. K. Pakštas buvo išvykęs į Olandiją ir jo įdomioji paskaita „Vyriškumas ir jo ug-

dymas“ neįvyko. (Į „Ateitį“ išprašysim. Red.) Vyrų reik. ved. V. Makutėnas padarė bernaičių posėdį. Mergaičių posėdyj Krikščiūnė skaitė gražią paskaitą.

17 v. vėl bendras posėdis. *Prof. J. Eretas* prieš savo paskaitą „Meno reikšmė ir jo panaudojimas organizaciniame veikime“ sveikina dalyvius „Pavasario“ S-gos vardu. Mūsų mokyklos maža rūpinasi estetiniu lavinimusi. Jis yra teigiamas ir neigiamas. Teigiamuoju keliama kas gražu, lavinami organai. Teoretinės veikimo galimybės:

1. Literatūra: kūrinių skaitymas, bibliografijų nagrinėjimas, literatūros teismai ir t. t.

2. Skulptūra ir tapyba: skulptūros pažinimas, istorijos, bažnyčių lankymas, jų stiliaus pažinimas.

3. Muzika: chorai, orkestrai, muzikų biografijos ir kūriniai.

4. Tapyba 5. Šokių menas Jų pradžia—dievų garbinimas. Dabartiniai šokiai reiktų mokėti estetingai šokti. Modernieji, kaip jie dabar šokami, labai vengtini. Ką galėtume veikti šiais metais. 1. Organizuoti literatūros vakarus. Paminėti a. a. Kun. Gustaitį. 2. Gavėnios metų organizuoti religinius ir muzikos vakarus 3. Suruošti 400 m. nuo mirtes Diurerio, 100 m. nuo gimimo Teno ir Šuberto paminėjimus. 4. Po Velykų ruošti ekskursijas statybos ir skulptūros paminklams apžiūrėti.

19,5 val Valstybės Teatre dalyviai žiūri „Princesę Turandot.“

7 d i e n a. Prieš posėdį bernaičių susirinkime p. A. Trimakas padaro koperatinį pranešimą. Koperacija — Lietuvos ateitis. At-kai, susirūpinkime. Mergaitės, nespėjusios vakar, šiendien baigia tartis savo reikalais.

9 val. *E. Turauskas* laiko paskaitą „Kuopos Vadas ir jo privalumai.“ Mes neturime išauklėtų, su savo charakteriu, vadų. Neturima nė tradicijų. Mes turime matyti autoritetą. Vadas turi pasižymėti: iškilimu ant vadovaujamųjų, būti geru kataliku, geros valios žmogumi, turi pasižymėti protingumu, įnešti į darbą jausmo, širdingumo. Reikia iš jo reikalauti ypatingo pasiaukojimo kitiems, taktiškumo, ambicijos vengimo, teisingumo ir kitų gerų ypatybių. Jei jis nėra geras mokinys, tenebūna vadas. Vadas — darbininko pavyzdys.

11 v. atvyksta J. E. *Vysk. prof. M. Reinys* ir laiko paskaitą „Visuomeninis ir abstinentinis moksleivių veikimas“. Kam rūpi krašto kultūra, tas neprivalo užmiršti ir visuomeninio veikimo. Gyvenimo santvarka yra pasaulinė ir bažnytinė. Bažnyčia rūpinasi dvasiniais reikalais, o valstybė kitais reikalais. Viena iš blogųjų ydų yra girtuokliavimas. Jį panaikinsime, būdami abstinentais ir šioj srity dirbdami.

14 v. *J. E. Vysk. M. Reinys* skaito antrą paskaitą „Organizacinio veikimo religiniai ir doriniai pagrindai“ Po didžiojo karo auga nesąžiningumas. Pakirstas pasitikėjimas. Išstumti doros principai. Tad veikimui reikia dėti religiniai ir doriniai pagrindai.

Iš veikimo daro pranešimus abstinentų reik. ved. L. Tamošauskas ir at-kų spaudos administratorius S. Zareckas.

16 v. Gen. sekr. *K. Šapalas* laiko paskutinę paskaitą: „Artimiausi at kų uždaviniai". Jie yra: 1) Geras pažinimas at-kų pasauližiūros 2). Įgyvendinimas Palangos reog. konferencijos nuostatų 3) Ruošimasis į kovą su dechrestianizacija 4) Ruošimasis būti tikrais inteligent ais 5) Įsigyti kūrybinio nusiteikimo 6) Ruoštis būti gerais visuomeninkais ir 7) Rengtis prie 1930 m. kongreso.

Del laiko stokos C. V. iždin. V. Kazlauskui ir sekretoriui K. Kleivai tenka labai trumpai supažindinti kuopų atstovus su iždo ir raštinės vedimu ir techniškų sutvarkymu.

Trys malonios kursų dienos baigiasi. Paskutinį atsisveikinimo žodį taria kursų prezidiumo pirm. J. Laučka. Vėl suaidi himnai. Kursai baigti. Jie pasižymėjo turiningomis paskaitomis, gyvu ir draugišku bendradarbiavimu ir gražia nuotaika. Labai sveikintina, kad moksleiviai gyvai dalyvavo visų reikalų svarstyme, apipildavo prelegentus įvairiais klausimais.

Sušinskas ir K. Kleiva.

Mūsų gyvenimas

Rajonų ir kuopų darbai

Netrukus sukaktuvės. Vasario mėn. 19 d. Gruzdžių Ateitininkų kuopa švęs savo vienų metų veikimo sukaktuvių šventę. Laukia iš Centro svečių. (*L. Ž*)

Šakiai. Sausio men. 15 d. įvyko visuotinis reorg. at-kų kuopos susirinkimas. Kuopa pertvarkyta sulig naujais įstatais ir statutais. Į Kuopos valdybą išrinkti. J. Maumevičius—pirm., M. Matijošaitytė—sekr., A. Baračauskaitė—vice-p, A. Bakys—archyvarijus ir V. Vaičiūnas—iždin. Išrinkti ir kiti kuopos organai. Kuopoje veiks dvi autonomiškos kuopelės: mergaičių ir bernaičių, o kuopelėse atskiros sekcijos. Tikisi greit įsigyti kuopos albumą. (*J. D.*)

Jurbarkas. Sausio 15 d. buvo visuotinis ateitininkų kuopos susirinkimas. Išklausyta II—jo pusm. kuopos sekcijų komisijų ir kuopelių veikimas. Šiemet jurbarkiečiai daug pažengę į priekį. Išrinkta I pusm. valdyba: A. Sabaliauskas—pirm., J. Stasiulaitis—vicepirm., P. Dainiutė I—sekret., R. Kuzmickas II—sekret., A. Naujokaitė—iždin., J. Sklenikas—„Ateities" pl. ir knygin. Susirinkimą paįvairino deklamacijomis ir monologais jaunesn. ateitininkai: Spirauskas ir Bakanas. (*A. S.*)

Tauragė. Pedagogų Taryba leido viešai ateitininkams veikti mokyklos sienose. Kuopa sparčiai eina į priekį, pradeda geriau įsisąmoninti savo principus. Nors Tauragė beveik tolimiausia nuo Kauno kuopa, bet kursuose dalyvavo trys: J. Rimidaitė, kuopos pirm. A. Gajauskas ir J. Juknevičius. (*A. G.*)

Uteniškiai šiemet labai sujudo. Sausio 22 d. įvyko jaukus susirinkimas. Jame atsilankė dvasios vadovas kun. A. Kripaitis, buvęs gimnaz direktorius kun. V. Butvila. Perrinkta kuopos valdyba: D. Prūsas—pirm., B. Žvirblis—vicep., P. Bareišis—sekr., S. Maželytė ižd. ir Z. Dumbravaitė—arch. Per Kalėdų atostogas surengė vakarą. Vaidino P. Vaičiūno „Sudrumstąją Ramybę". Kuopa, pagerbdama daug šiam reikalui pasidarbavusį muzikos mokytoją V. Grigaliūną, įteikė jam atminimui Mocarto statulą.

Kėdainiai gražiai susitvarkė. Pastaruoju laiku, išrinkus naują valdybą, kėdainiečiai pasiryžę daug nuveikti. Valdybą sudaro: Pr. Kuprys—pirm., Pr. Rutkauskaitė—vicepir., Pr. Deveikis—sekr., J. Bagdona—ižd., Kodžys—knyg. Vadai rimtai nusistatę įtraukti darban kuopoj glūdinčias jėgas. Jau suplanuoti ateities keliai. Veikimas pasireiškia daugiausia sekcijose. Jų yra šios: visuomenininkų, meno, abstinentų ir sporto. Sekcijoms padeda dirbti ir jas globoja gim. mokytojai. Visuomenininkus globoja—dvasios vad. kun. J. Mališauskas, meno—p. J. Paukštelis, abstinentų—p. A. Tylenis, sporto—p. Vaškevičius. Mergaičių kuop. globėja yra p-lė Karazytė. Pirmenybę veikime turi visuomenininkai ir abstinentai.

Kas Rokišky? Kai kurie studentai, važiuodami Kalėdų atostogų, aplankė Rokiškio kuopą. Gruodžio 18 d. stud. J. Jasinevičius turėjo pranešimą „Akademiškas gyvenimas" ir C. V. nar. V. Makutėnas „Kultūra ir civilizacija". Numatoma sudaryti vadų auklėjimo ratelį. Kuopa dėkinga kun. Matelioniui už paaukotas knygas. Kuopos dvasios vadovas yra kun kap. Gižinskas. Berniukams ir sporto sekcijai padeda veikti mokyt. p. A. Šalkauskis. mergaitėms—p-lė Savzdravaitė. Kuopoj yra 14 narių. Pasižymi jaunesnieji.

Minėjo a. a. kun. Dr. M. Gustaitį. Kauno at-kų rajonas sausio 22 d. Liaudies namų salėj sušaukė nepaprastą savo susirinkimą a. a. Gustaičiui pagerbti. Stud. K. Berulis (ilgai su juo dirbęs) skaitė įdomią paskaitą apie jo gyvenimą ir darbus. Vienas tikrai gražiai padeklamavo Velionies kūrinių. Susirinkime pirmą kartą dalyvavo Jezuitų gimnazijos at-kų kuopa. Pabaigoj pasitarta „Ateities" ir rajono reikalais. Kauno rajonas rimtai dirba.

Mariampolės rajono pirmininku išrinktas J. Radzevičius.

Mergaičių žygiai

Antalieptės merg. ūkio mokyklos at-kės, reikšdamos užuojautą savo kuopelės narei A. Serafinaitei del jos tėvelio mirties, 1927 m. gruodžio m. 19 d. užpirko už jo sielą šv. Mišias ir visos jų išklausė (Dalyvavusi).

Panevėžio mergaičių ruošos mokykloj įsikūrė nauja at-kių kuopa. Su džiaugsmu tenka palinkėti jaunutei kuopai apvainikuoti savo žygius gražių darbų vainiku.

Vallo mergaitėms. Panevėžio Mokytojų Seminarijos at-kės per Kalėdų atostogas išplatino katalikiškų knygelių ir laikraščių už 800 litų. Cia daugiausia pasidarbavo A. Dulkytė, Čeičytė, Tyrylytė, Būtėnaitė, Vylytė, Mikoliūnaitė ir k tos. (Pagirtina! „Ateitis" džiaugiasi jų žygiu, nes ir jos, tur būt, nepamiršo. R e d.).

Štai kokie turėtų būti susirinkimai. Kauno „Saulės" mokytojų merg. sem. energingos kuopos pirm. Tamulaitytės ir darbščių at-kių pastangomis sausio 15 d. suruoštas iškilmingas susirinkimas. Programa buvo graži, įdomi. Gerb. kun. M. Krupavičius turėjo paskaitą „Visuomeninio darbo pareiga". Linksmoje dalyj—įvairenybėse pasireiškė sveikintinos jėgos. Puikiai paskambinta fortepianu, kanklėmis, padeklamuota, padainuota gražūs duetai („Prie kryžiaus skubėki" ir „O, Lietuva motinėlė"), paskaityta savoji kūryba (rašinėlis, eilėraščiai). Baletas „Cigonėlė". Mergaičių choras, at-kės diriguojamas, gražiai sudainavo kelias daineles. Tai pavyzdingas susirinkimas, kokių turėtų daryti ir kitos kuopos. Susirinkime dalyvavo svečių, mūsų vadų ir Kauno Rajono at-kai.

Jaunesniųjų darbai

Nauja kuopa. Jau įsikūrė Krekenavoj at-kai. Narių 58. Valdyba: pirm. J. Sabaliauskas, v. pirm. Z. Dąsutytė, sekr. B. Meškauskas, ižd. V. Briedelis ir knyg. J. Giedgaudaitė. Valdyba deda visas galimybes veikimo stiprinimui.

Jaunesnieji veikia. Šeduviškiai, nors ir jaunesnieji, nepamiršta organizacinio darbo. Dvasios vadu yra mylimas kun. kap. Bumbša. Sudarytos įvairios komisijos. Valdybon įeina — pirm. P. Urbaitis, v. pirm. — J. Giedraitė, sekr. J. Zauka, ižd. J. Tomkus ir knyg. T. Šiurnaitė.

Merkinė. 1927 m. gruodžio mėn. 19 d. Merkinės at-kų kuopai sukako 5 met. nuo jos įsikūrimo. Tą šventę mes iškilmingai paminėjome. Kuopos narys V. Priskienis trumpai paminėjo visą šios kuopos istoriją ir įvykius. Kuopos globėjas mums nurodė, kaip mes turime toliau eiti į užbrėžtą tikslą.

Vilkaviškis. 1927 m. gruodžio mėn. 20 d. įvyko jaunesniųjų at-kų visuotinis susirinkimas. Svarstyti reorganizaciniai reikalai ir išrinkta nauja valdyba ir revizija valdyba: J. Bacevičius—pirm., V. Lazauskas—vicepirm., A. Tamašauskaitė—sekr., P. Čiaučionas — ižd., B. Grakauskss — arhivar. Revizija: J. Daniliauskas — pirm., J. Vilčinskas — vicep. ir K. Steponavičius sekr. (J. *D.*)

Aukštadvaryje at-kų veikimas smarkus. Valdyboj: pirm. J. Armanas, vice-pirm. B. Dragūnaitė, sekr. V. Andriulevičius, ižd. J. Nekrašas ir knyg. A. Vinevičiūtė. Dvasios vadas kap. kun. V. Vaičiulis. Tik Redakcija gavo nusiskundimą iš kelių

narių, kad vakarams rengti komisija ne visa tvarkoj, kaltina pirmininką. Aukštadvariečiai tepasistengia būti visur veiklūs, sąžiningi at-kai.

Gražūs darbai. Šiemet Šiluviečiai energingai veikia. Dar įkūrė meno sekciją ir literatūros mėgėjų būrelį. Sausio 14 d. sudaryta valdybą: pirm. V. Kvedaras, v.-pirm K. Rechmanaitė, skr. J. Tamošiūnas, kuris yra ir berniukų ved., ižd. P, Girdzijauskaitė, drauge ir mergaičių ved., ir knyg. P. Kundrotas. Narių skaičius vis dar auga. Pavyzdys kitoms vidurinių mokyklų kuopoms.

Tauragė. Sausio mėn. 15 d. įvyko jaunesniųjų at-kų susirinkimas. Kuopos pirm. A. Gajauskas nupasakojo jaun. at-kų tikslus.

Į valdybą išrinkti: M. Bajorinas—pirm., N. Abromas—sekr. ir Saldukas—vicepirm. Narių yra apie 25. Kasdien įstoja naujų.

(J. *D.*)

Sekcijos ir būreliai

Jurbarko at-kų literatūros sekcija gyvuoja. Sausio m. 22 dieną įvyko jos susirinkimas. A. Giedraitis („Saulutės" Redaktorius) supažindino narius su vaikų literatūra, ragindamas remti raštais vaikų laikraštėlius. Po to J. Celkys perskaitė iš anglų kal. vertimą Vil. Šekspyro „Venecijos pirklys", Ks. Dėdinas rašinėlį—„Užburtas kalnas", A. Šlapkauskas eilėraštį—„Mėnulis rauda" ir J. Kuzmickis pasakė kalbą—„Mūsų liaudies dainos". Išrinktas sumanyto leisti sekcijos laikraštėlio vardas, vadinsis „Ateities kelias". Redakcijos komisijoj jau buvo išrinkti: R. Kuzmickis, J. Stasiulaitis ir V. Žilius. Į administraciją: A. Butkus, J. Kuzmickis, A. Sabaliauskas, Br. Stankus ir Br. Tolišius.

(*J. K.*)

Jurbarko abstinentai vėl atgijo. Š. m. sausio m. 17 dieną buvęs Jurbarko vyr. at-kų kuopos abstinentų sekcijos pirmininkas A. Bakaitis sušaukė pirmą šių m. susirinkimą. Dalyvavo kuopos dvasios vadas kun. J. Korsakas ir Raseinių apskr. priešalkolinio biuro vedėjas Št. Balčytis. Gerb. vedėjas supažindino naujus narius su abstinencijos ideja. Išrinkti į valdybą: A. Butkus — pirm., J. Kuzmickis — vicepirm., ir P. Borūtaitė — sekret. Narių 20. (*J. K.*)

Panevėžio A-kų Raj. mokslo-filosofijos sekcija. Prieš pat Kalėdas Panevežy A-kų R-no v-bos, ypač Domo Urbo (siminaristų a-kų pirm.) pastangomis įsisteigė mokslo-filosofijos sekcija. Valdyba: Meškelė — pirm., P. Valas—vicepirm. ir A. Kisielis—sekret. (*H*).

Panevėžio a-kai eucharistininkai padarė rinkliavą beturčių naudai. Jie pirmutiniai Panevėžy aplankė ligonius ir suteikė dovanėlių šventėms. Ligoniai susigraudinę verkė ir džiaugėsi, kad yra gerų širdžių. Šiame kilniame darbe labai pasidarbavo

B. Sražytė ir euchar, vadas Br. Barauskas, padėjo Dvasios Vadas kun. Tilvytis (Gražus ir sveikintinas darbas Red.).
(*H.*).

Kėdainių abstinentų sekcija šiais metais pradėjo smarkiai veiktis. Globėjas mok. A. Tylenis, kurs daug padeda. Nariai taip pat nesnaudžia, sakysim, P. Lebedys laikė paskaitas jaunesniems at-kams ir sportininkams „Sportas ir abstinencija".

Telšių Kunigų Seminarijoj. Gruodžio mėn. 13 d. įvyko seminarijos at-kų abstinentų sekcijos steigiamasis susirinkimas. Nariais įsirašė 34. Visi pasiryžo smarkiai kovoti. Valdyba: A. Griškonis—pirm., T. Knipavičius—v. pirm., A. Kinderis—sekr.
(*A. P*).

Sendraugiai, stud. ir kita

Prof. Stasys Šalkauskis, Vyriausias At-kų Vadas gruodžio m. 28 d. susituokė su p-le **Julija Paltarekaite**, stud. at-kų d-vės nare. „Ateitis" linki laimingai gyventi.

At-kų sendraugių suvažiavimas įvyko gruodžio m. 29—30 d. Dalyvavo 60 atst. ir 40 svečių. Prof. Būčys laikė paskaitą: Kas yra inteligentas ir koki jo uždaviniai, doc., J. Cesaitis: Vyresniųjų bendradarbiavimas su jaunaisiais, prof. St. Salkauskis: Visuomeninio veikimo principai. Į naują C. Valdybą išrinkti: Dr. P. Bielskus, Dr. J. Cesaitis, Dr. Pr. V. Raulinaitis, A. Asevičaitė ir P, Radzevičius. Į Reviziją: doc. Pr. Jucaitis, Dr. J. Urmanas ir J Mačernis.

Ateitininkų valgykla. Kauno stud. at-kų d-vė, susišelp. Fondo padedama, pasiėmė vesti naujuose at-kų rūmuose steigiamą valgyklą. Jau pradės veikti apie vasario mėn. vidurį.

Friburgo (Šveicarijoj) Draugovės nauja valdyba: pirm. M. Tulauskaitė ir sekret. Dr. V. Padolskis.

Smarkus kuopų lankymas ir revizavimas. Po organizacinių kursų kuopose veikimas pradėjo gyvai eiti. Nuo sausio 28 dien. jau pradedamas kuopų lankymas. C. V. pirm. V. Viliamas lanko Jonavą, Ukmergę, Širvintus, Giedraičius, Malėtus, Uteną, Zarasus, Antalieptę, Užpalius, Anykščius; Vyr. bernaičių reik. ved. V. Makutėnas — Mažeikius, Sėdą, Ilakius, Skuodą, Kretingą, Palangą, Viekšnius. S-gos Revizijos kom. pirm. V. Valiukevičius — Kėdainius, Krekenavą, Ramygalą, Raguvą, Panevėžį, Kupiškį, Rokiškį, Skapiškį, Šeduvą, Šėtą. Kiti C. V. nariai išvyksta vėliau.

Žemaičių at-kų Centras sudarytas Mažeikiuose iš Br. Kenstavičiutės, On. Luzaitės, D. Šilinio ir Al. Milieškos. Centras deda pastangų kuopas stiprinti. Konferencija, jei kuopos pritars, vasarą bus šaukiama Švėkšnoj.

Gižai. Gruodžio mėn. 18 d. J. E. Tit. Arkivysk. Pranciškus Karevičius šiems mūsų kuopos at-kams suteikė subdiako-

nato šventimus: Bagdonui Petrui, Daimčiui Salemonui, Drazdži ii Albinui, Kazdauskui Jonui, Jakulevičiui Pauliui, Mockevičiui Jonui, Ruseckui Klemensui ir Skirkevičiui Juozui.

(*Kor*).

Pranešimai

1). Po organizacinių kursų „Saulės" rūmuose yra likęs vieno kursų dalyvio drabužis. Tuo reikalu prašome kreiptis į Centro Valdybą.

2). Dar pakartotinai primename, kad kuo greičiausia, bet nevėliau vasario mėn. 15 dienos, visos kuopos atsiskaitytų už Universalės Bibliotekos knygutes „Pasakos Galas".

C. Valdyba.

Marijampolės Ateitininkų Rajono 10-ties metų sukaktuvių šventė. Šiemet sukanka 10 metų nuo mūsų Rajono (anais laikais kuopos) įsikūrimo. Kuopa įsikūrė „Žiburio" gimanazijoj 1918 mt. kovo mėn. 4 d. Steigėjai ir pirmieji nariai gal dar gerai prisimena pirmuosius idėjinio darbo žygius, pergyventus vargus ir rūpesčius, bet laikas tą gražią ir linksmą nuotaiką pamažu neša užuomaršon.

Pirmiems žingsniams prisiminti ir brangiais atsiminimais pasidalyti, mūsų rajonas rengiasi švęsti pradėto jau Neplklausomoj Lietuvoj idėjinio veikimo 10-ties metų sukaktuves. Šventė įvyks š. m. vasario mėn. 19 d. (per užgavėnes) Iš vakaro konferencija ir išpažintis. (Pageidaujama, kad svečiai ir buvę nariai-ės, ypač gyvenantieji provincijoje ir laikinojoj sostinėje atvyktų truputį anksčiau ir kartu šioj dalyj dalyvautų). Rytą t. y. 19 d. bus: 1. Religinė dalis, 2. Agapė, 3. Eisena į kapus. 4. Iškilmingas susirinkimas, o vakare — meno ir literatūros vakarėlis ir šeimyniškas pasilinksminimas.

Per šventę rengiama paroda. Numatomi šie skyriai: 1. rankdarbių, 2. literatūros, 3. tautodailės, 4. numizmatikos, 5. filetelistų ir 6. karo bei archeologijos. Maloniai prašomi buvusieji nariai, studentai, mokytojai ir kiti prisidėti prie parodos. Gyvenantieji provincijoje, ypač mokytojai jos, maloniai prašomi parinkti eksponatų į visus minėtus skyrius, ypač įvairių valstybių ordenų, karininkų antpečių, senų šaltųjų ginklų, herbų, žuvusiųjų del Lietuvos laisvės fotografijų, vaizdelių iš Lievos Nepriklausomybės karo, įvairių kariško pobūdžio atsiminimų, karių dienoraščių ir kitų retenybių, kaip akmens kirvukų, plaktukų, ginklų etc, arba: senų knygų, laikraščių, vietų aprašymų, tautosakos. Eksponatai priimami iki 16—II—š. m.

Į sukaktuves kviečiame visus buvusius kuopos vadus, narius-es, buvusius ir esamus rėmėjus, dvasios vadus ir buvusius prieš karą marijampoliečius ateitininkus. Jeigu kas iš buvusiųjų narių negalėtų atsilankyti, maloniai yra prašomas atsiųsti savo

inmiaistmus raštu (ypač senesniųjų laikų). Taip pat prašome šventei rengti patarimų—būsime dėkingi.

Tad visi, kam buvo brangi mūsų kuopa, kas didžiavosi esąs jos narys, maloniai prašomi pas mus atsilankyti, kad galėtume džiaugsmingai ir didingai švęsti taip retą ir reikšmingą šventę.

(Atsiminimus, eksponatus, patarimus ir nurodymus siųsti šiuo antrašu: Marijampolė, V. R. J. Gimnazija, VIII-oji „b" kl. P. Ginevičiui).

Šventei Ruošti Komisija.

Padėkos

1). Moksleivių At-kų S-gos Centro Valdyba surengusi moksleiviams at-kams organizacinius kursus reiškia gilios padėkos gerb. prelatui Olšauskui už gražią ir patogią kursų dalyviams patalpą „Saulės" rūmuose, vienuolėms Seserims Kazimierietėms už malonų priėmimą ir arbatą, Dr. Karveliui už minkštą patalinę — šiaudus; Prof. Eretui, Dr. Jurgelioniui, Dr. Leimonui, p. Krikščiūnienei, J. E. Vysk. Prof. Reiniui, Dr. Ruginiui, p. E. Turauskui, p. K. Šapalui, o taip pat mūsų vadams: Vyriausiam Vadui prof. Šalkauskiui su žmona, Vyr. Dvasios Vadui kun. prof. Kuraičiui ir visiems sendraugiams, studentėms, studentams bei kitoms viešnioms ir svečiams už atsilankymą ir dalyvavimą kursų programoj.

2). Širdingai dėkojame mūsų organizacijos rajonams, kuopoms ir visiems atskiriems asmenims už sveikinimus ir linkėjimus Kalėdų Šventėms ir Naujiems Metams.

M. A. S-gos Centro Valdyba,
„Ateities" Red. ir Adm.

3). Širdingai dėkoju Dr. V. Mykolaičiui už paaukotus At-kų Federacijos Knygynui savo raštus: I ir II tomą, ir L'éstetique de Vladimier Soloviev.

V. *Jakučionis*
At-kų Federacijos Knygininkas.

4) Tariame nuoširdžiausią dėkui J. E. Telšių Vyskupui, Gen. Vik. prel. Urbonavičiui, prel. prof. Borisevičiui, kun. prof. Galdikui, kun. prof. Juodaičiui, kun. Aperavičiui, kun. Budraičiui, kun. Matulioniui, kun. Andriuškaičiui, mok. Kudirkai ir mok. Mačerniui už gausias aukas ir bendrai moralinę paramą ir atjautimą mūsų reikalų.

Telšių At-kų Rajono V-ba.

5) Nuoširdžiai dėkojame mūsų gerb. globėjui kun. St. Kiškiui už paaukotus mūsų kelionei į Palangos konferenciją 20 lt.

Merkinės kuopa.

Aukos „Ateičiai“.

Vilkaviškio kuopa 50 lt. Kun. J. Kuras 30 lt. Vl. Literskis 10 lt.; per klier. A. Kalikauską: pp. S. Dakintas 5 lit, P. Inčauskis 2 lt. 50 c., P. Dakintas 5 lt., K. Dakintas J. Simutaitė po 2 lit. K. Petrošius, K. Paška, M. Pušinskaitė, J. Maslauskis, A. Sirkatas, A. Serpitienė, D. Končus ir P. Girskis po 1 lt., J. Vaitekaitė ir J. Patrošius po 50 ct. K. Vitkus, P. Vitkus, A. Vitkaitė, V. Vitkienė, J. Vaitekus, A. Vaitekaitė, K. Rutalaitė, A Vaitekus, B. Petrošaitė, P. Ruigis, O. Matavičaitė, V. Matavičius, V., B. Petrošaitė, K. Petrošius, M. Saučienė, K. Katniauskis, J. Paulavičius, N. Paulavičienė, P. Skurdelis, J. Palubinskienė, V. Salečkienė, P. Rapšlautaitė, O. Budrienė – po 50 cnt., per klier. J. Tamošaitį — Jon. Martynaitis 5 lt., M. Blūdžius 2 lt., A. Stanionis 2 lt., J. Baltrušaitis 1 lt.

Visiems aukotojams nuoširdus dėkui! Tikimės, kad ir kiti palankūs „Ateičiai“ žmonės paseks šitų aukotojų pavyzdžiu.

„Ateities“ Redakcija ir Administracija.

Aplinkraštis Nr. 7.

Visiems „Ateities“ ir „Židinio“ platintojams ir kuopų valdybų žiniai

1. Teko patirti, kad kai kurių kuopų „Ateities“ ir „Židinio“ platintojai ir net kuopų Valdybos, pasiskaitę „Ateity“ mano pirmesniuosius aplinkraščius jų vykdymą atidėlioja, laukdami, ligi tie aplinkraščiai bus atsiųsti kiekviena kuopai skyrium. Pranešu visų žiniai, kad dėl piniginių sunkumų, kurie neleidžia kaip reikiant raštinės išplėsti, atskirų aplinkraščių kuopoms nesiuntinėsiu, o skelbsiu juos ir toliau tik „Ateity“. Į visus mano paskelbtuosius „Ateities“ 10, 11 ir 12 Nr. Nr. aplinkraščius ir tuos, kurie bus dar paskelbti, reikia kaip reikiant įsigilinti ir jų nurodymais vadovautis ir tvarkyti visą žurnalą platinimo ir atsiskaitymo darbą. Kilus kokiam nesusipratimui, reikia kreiptis į Adm-ją, bet kad nebūtų nereikalingo susirašinėjimo, reikia pirma nuodugniai paieškoti atsakymo į savo klausimą pirmesniuose aplinkraščiuose ir tik jo neradus prašyti paaiškinimų.

2. Visi „Ateities“ ar „Židinio“ platintojai kuopose turi užvesti skyrium kiekvienam žurnalui po atskirą papkę (bylą), į kurią reikia įsegti nuorašai visų Adm-jos aplinkraščių (jie reikia nusirašyti iš paminėtųjų „At.“ n-rių) atsiskaitymo lapas, visas oficialus susirašinėjimas spaudos reikalais su Adm-ja ar kuopos Valdyba ir visi kiti raštai ar dokumentai spaudos platintojo veikimui ir atsiskaitymui atvaizduoti. Sukabintas prenumeratorių sąrašas galima laikyti toje papkėje neįsegtas.

3. Visiems platintojams Kuopų Valdybos turi leisti pasirinkti ar pačios skirti po vieną ar du padėjėjus, kurie susipažintų su visa darbo eiga, kad, kuriam platintojui dėl kurių nors priežasčių pasitraukiant, į jo vietą stotų jau įgudęs prie darbo žmogus ir dėl to nesusitrukdytų darbas ir būtų išvengta nuostolių.

4. Praleidę nurodytą 6 Nr. aplinkrašty prenumeratos lapams grąžinti ir atsiskaityti terminą platintojai ar kuopos turi neatideliodamos tuos lapus ir pinigus atsiųsti.

5. Pakartoju, kad visi „Ateities“ ir „Židinio“ prenumeratoriai nemokšleiviai reikia perduoti Adm-jos žiniai, nurodant jų gyvenamą adresą ir atsiunčiant įmokėtuosius prenumerat. pinigus. Adm-ja vieną ar kitą žurnalą siuntinės jiems pati.

6. Visus platintojus, dar nepranešusius, prašau tuojau pranešti, kiek egz. „Ateities“ (ar „Židinio“) jų kuopoms siuntinėti

7. Kai kurios kuopos prašo siuntinėti joms tokį „Ateities“ skaičių, kurio jos nei prenumeratoriams išdalina, nei išplatina. Kartais net daugiau kaip pusė

nusiųsto skaičiaus palieka. **Toks nereikalingas siuntinėjimas arba paskui grąžinimas nepigiai atsieina** Todel ateityje prašau kreipti į tai dėmesio ir reikalauti siuntinėti tik tokį „Ateities“ (ar „Židinio“) **maximum** skaičių, kurs galima būtų išdalinti prenumeratoriams ir atskirais n-riais išparduoti, bet kad labai mažai kas beliktų grąžinti. Reikia būti taupiems.

8. **Pradedant visais 1928 metais „Ateities“ ir „Židinio“ atskirų n-rių kaina ir moksleiviams ir nemoksleiviams bus ta pati.** Kas norės tuos žurnalus pigiau gauti, galės prenumeruotis, nes išsimokėjimas labai prieinamas. Todėl, pardavinėjant atskirais n-riais visuomet reikia imti viršelyje nurodyta kaina, ir iš tos sumos atsiskaityti už atskirus n-rius prieš Adm-ją.

9. Kai kurie platintojai klaidingai supranta procentų atsiskaitymą. Mano aplinkraščio 3 Nr. 6 skirsnelyje tatai labai aiškiai pasakyta. Nuošimčius nuo surinktos prenumeratos galima atskaityti **tiktai pradedant 5-kiais surinktais prenumeratoriais nemokslelviais**, t. y., 5×15 lt. ir iš tos sumos atskaityti nuo pr-riaus ne po **3 lt. o po 1 lt. 50 cnt.** Po 3 lt. nuo pr-riaus galima atskaityti tiktai surinkus 10 ar daugiau metinių pr-rių po 15 lt. Ir jokių procentų niekam negalima pasilikti nuo išrinktos moksleivių prenumeratos, nes jų prenumerata ir taip be galo pigi. Suradęs vieną pr-rių moksleivį procentų negauna.

10. Siunčiant „Židiniui“ prenumeratą visuomet reikia pranešti, kas ir kiek tuokart yra įmokėjęs, kad galima būtų tatai ir Adm-jos knygose pažymėti.

11. Kai kurios kuopos, siųsdamos Adm jai raštus, voke užrašo „spaudinys“ ir kaip „spaudiniui“ apmoka pašto išlaidas, o iš tikrųjų tam voke siunčia reikalų raštus, už kuriuos Adm-jai tenka keleropai primokėti. Ateityje, kad nebūtų nereikalingų išlaidų, prašau šitokių netikslumų vengti.

12. Įspėju ir prašau, kad **prenumeratos pinigai už siuntinėjamą moksleiviams „Ateitį“ būtų įmokami jokiu būdu ne vėlesniais kaip 6-to aplinkraščio („Ateit.“ 12 Nr.) 7-to skirsnelio nurodytais terminais.**

S. Zareckas
Ateitininkų spaudos administratorius.

Kaunas, 1928-I-25.

Redakcijos žodis.

Šitame numeryj del nenumatytų kliūčių išleistas recenzijų skyrius ir „Mūsų gyvenimas“ netinkamai sutvarkytas. Atsilyginsime kituose.

Kitame nr. įdėsime Ed. Turausko; Krikščionybė ir tautybė, Dr. Jur. Pr. V. Raulinaičio: Administravimo dėsniai J. Keliuočio: Charles Pegny (vienas didžiausių jaunų poėtų, žurnalistų; jo gyvenimas labai įdomus ir turtus. Pradžioj—socialistas, vėliau—katalikas), Moderniški šokiai ir at-kai, Skotijos lietuvių moksleivių jaunimas, Lietuvos nepriklausomo gyvenimo 10 m. sukaktuvės ir at-kai.

Jau numatyti visiems šių metų numeriams straipsniai. Be senųjų bendradarbių pakviesta naujų.

Redakcija.

Redaktorius Antanas Januševičius

„Raidės“ spaustuvė Kaune, Kęstučio g. 44. Telef. 758.

EI, JAUNUOLE, JAUNUOLI!

Tu kalnų viršūnėmis skrajoji,
Tolimųjų saulių erdves matuoji,
Tavo dvasia dega karštais idealais,
Kartais ji gęsta, vėl dega, kai kada atšąla.
Bet, jei nori būt galingas ir viską žinoti,
Turi šią progą greitai panaudoti.
— Kokią? — neiškentęs, klausi.
— Palauk, — atsakymą gausi.
Šiais metais „Rytas“ pagarsina:
„Moksleivius aš lankau už pigesnę kainą“.
Už kiek litų greitai sužinosit,
Jei skaitytojų skaičių „Rytui“ tuoj atsiųsit.
„Žymiai pigiau“ — tuokart pažymėsim,
O sąrašus gavę, susiderėsim.
„Ryto“ adresas: Kaunas, Mickevičiaus g. 28.

P. S. Sąrašus siųsdami, sekite, kad jų tarpe nebūtų nemoksleivių, nes ir mes seksime. Kad išvengtumėm nesusipratimų, sąrašus duokite užtvirtinti kuopų valdyboms.

Girdėjai? — Ką? — Na gi „*Pavasaris*“ šiemet metams tik 6 lit. — Tikrai? — Tik pasiųsk 6 litus „*Pavasariui*“, *Kaunas, pašto dežutė 88*, ir gausi.

Skaitykite ir platinkite didžiausią ir įdomiausią Lietuvos darbininkų laikraštį

DARBININKAS.

Surinkęs 5 metin. prenumeratorius „Darb.“ gauna veltui.
„ 15 „ „ gauna veltui 3 egz. „Darbin“.
„ 25 „ „ dalyvauja „Darb.“ platintojų loterijoje
„ 35 „ „ bus aprašytas „Darbininke“
Prenumeratos kaina metams 8 lt., pusm. 4 lt., 3 mėn. — 2 lt.
Adresas „Darbininkas,“ Kaunas Nepriklausomybės aikštė 2a

Prof. Dr. J. Ereto knyga

„BEETHOVENO JAUNYSTĖ“

jau išėjo. Reikalaukite visuose knygynuose. Sukrauta Šv. Kazimiero Dr-jos Knygyne Kaune. Kaina 3 lt. 50 cent. Ant geresnio popierio — 5 lt.

Mėnesinis Svenč. Jėzaus Sirdies laikraštis

„ŽVAIGŽDĖ“

nenori su bildesiu ir triukšmu rašytis ir skelbtis, ji tyliai švies, bet jei kam toji šviesa maloni, te pats skaitytojas praneša, paskelbia kitiems. O mes pasakysime tik, kad ačiu Dievui vis didesnės ir didesnės žmonių minios pradėjo pastebėti malonią Žvaigždės šviesą, kuri trykšta ne iš kur kitur, kaip iš Saldž. Jėzaus Sirdies

„Zvaigždė“ yra kartu ir Maldos Apaštalavimo laikraštis. Kaina metams Lietuvoje 8 lt. Užsieniuose 1 dol.
adr. Kaunas Jėzuitų Namai.

Išsirašykite ir skaitykite

„LIETUVOS AIDĄ“

KAS BUVO ? ? ? „LIETUVOS AIDAS” ? ? ?

Tai buvo pirmasis laikraštis, sunkiais vokiečių okupacijos laikais iškėlęs nepriklausomos Lietuvos valstybės atnaujinimo idėją.

Tai buvo dabartinio Respublikos Prezidento **p. Antano Smetonos** įkurtas ir redaguotas tautinės ir kultūrinės minties dienraštis.

„Lietuvos Aide“ rašė įvairių pažiūrų lietuviai. **Jį skaitė visa Lietuva.** Jo tiražo lig šiol nebuvo pasiekęs nė vienas lietuviškas dienraštis.

Dabar, pradedant naują Lietuvos kūrybos dešimtmetį, vėl atgaivinamas šis dienraštis tuo pačiu uždaviniu suburti visas sveikas ir gyvas tautos pajėgas kūrybos darbui.

„LIETUVOS AIDAS“ ATGYJA!

Vasario 1 d. jis vėl pradės eiti, pasiryžęs paveldėti **Vilniuje prieš 10 metų** garbingai susidėjusias tradicijas ir idealus. Jo pirmuosius numerius siųsime susipažinti nemokamai **visiems** kas tik paprašys. Visi „Lietuvio“ ir „Lietuvos“ prenumeratoriai, susitarus redakcijoms su nauja administracija, jį gaus. „Lietuvos Aidas“ bus **pigiausias ir didžiausias Lietuvoje dienraštis.**

„Lietuvos Aido“ kaina:
12 mėn. — 36 lt., 6 mėn. — 18 lt., 3 mėn. — 9 lt.

Prenumeratą priima „Liet. Aido“ administracija,

Kaunas, Vasario 16 d. g. 2. Tel. 14-14.